

Stichting Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

Financiële jaarverantwoording

2017

Inhoudsopgave

Bestuursverslag 2017	3
Bijlage bestuursverslag: kerngetallen 2016-2017	36
Balans per 31 december 2017	38
Staat van baten en lasten 2017	39
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017	41
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	73

Bijlage I: Prestatieverantwoording:

- A Kwantitatieve gegevens: subsidies in aantallen en bedragen
- B Kwantitatieve gegevens projectsubsidies Internationaal Cultuurbeleid
- C Uitgebreide toelichting Internationaal Cultuurbeleid
- D Vastgestelde en nog vast te stellen subsidies
- E Bezwaren
- F Georganiseerde activiteiten/bereik

Bijlage II: Meerjarenbegroting 2017 - 2020

Bestuursverslag 2017

1. Terugblik 2017

- 1.1 Reflectie op eerste jaar van het beleidsplan 2017-2020
- 1.2 Speerpunten beleid
- 1.3 Ontwikkeling van de organisatie
- 1.4 Samenwerking Rijkscultuurfondsen

2. Financiën

- 2.1 Financiële ontwikkelingen en exploitatieresultaat
- 2.2 Eigen vermogen
- 2.3 Apparaatskosten (APK)
- 2.4 Meerjarenbegroting 2017-2020
- 2.5 Begroting 2018
- 2.6 Risicobeheersing en reservevorming 2017-2020

3. Resultaten subsidies en programma's

- 3.1 Subsidieregelingen
  - 3.1.1 Basisregelingen voor Architectuur, Vormgeving en Digitale cultuur
  - 3.1.2 Interdisciplinaire regelingen
  - 3.1.3 Regelingen gericht op activiteiten van culturele instellingen
  - 3.1.4 Voucherprocedure
  - 3.1.5 Non-Fictie Transmediaregeling i.s.m. het Filmfonds
- 3.2 Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp
- 3.3 Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte

4. Kwaliteitszorg

- 4.1 Governance Code Cultuur, Gedragscode Cultuurfondsen, AVG, Code Culturele Diversiteit en Fair Practice Code
- 4.2 Evaluatiesystematiek
- 4.3 Impactmeting
- 4.4 Bezwaren
- 4.5 Wob

5. Zichtbaarheid

- 5.1 Bereik
- 5.2 Activiteiten
- 5.3 Media-aandacht

6. Organisatie

- 6.1 Raad van Toezicht
- 6.2 Bestuur
- 6.3 Wet normering topinkomens (WNT)
- 6.4 Personeelsbeleid
- 6.5 PVT
- 6.6 Adviseurs
- 6.7 Selectiecommissie

1. Terugblik 2017

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie werkt sinds 2013 aan het verdiepen en versterken van de ontwerp kwaliteit binnen en vooral ook tussen de disciplines architectuur, vormgeving en digitale cultuur. De betekenis en het potentieel van deze sectoren voor de Nederlandse samenleving is groot. Met creatief gedreven interventies worden grote maatschappelijke opgaven zoals klimaatverandering, energietransitie, verstedelijking en zorg bevestigd. Dit gebeurt vaak binnen interdisciplinaire teams, die daarmee de wisselwerking tussen cultuur, maatschappij en economie stimuleren. Het fonds heeft de ambitie om een excellent en agenderend fonds te zijn dat fungeert als knooppunt binnen de creatieve industrie.

Het fonds kende in 2017 in totaal 8 subsidieregelingen, een aparte procedure voor ondersteuning van buitenlandse presentaties voor makers en een regeling in samenwerking met het Nederlands Filmfonds (Transmediaregeling). Naast de deelregelingen en het flankerend beleid speelt het programmahuis (Programma Internationalisering Ontwerpsector, Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp en het tijdelijke Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte) een cruciale rol in het agenderende vermogen van het fonds.

1.1 Reflectie op eerste jaar van het beleidsplan 2017-2020

De *Jaarverantwoording 2017*¹ volgt op het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode 2017-2020. In 2017 heeft het fonds 1819 aanvragen ontvangen, waarvan er 140 na overleg met de aanvrager niet in behandeling zijn genomen omdat de aanvraag bijvoorbeeld nog niet van voldoende kwaliteit was om door de commissie te laten beoordelen.

Elk van de 1679 in behandeling genomen aanvragen is in een van de 6 onderstaande doelstellingen ingedeeld. Dat heeft onder de 520 toegekende aanvragen geleid tot onderstaande verdeling per doelstelling. Het valt daarbij op dat meer dan 60% van de gehonoreerde projecten zich richt op onderzoek, analyse en het bevorderen van experiment en cross-overs.

Doelstelling	% toegekende projecten
Bevorderen talentontwikkeling en artistieke kwaliteit	17,94%
Stimuleren onderzoek, analyse en reflectie	30,05%
Bevorderen van experimenten en cross-overs	31,63%
Bevorderen van de professionalisering van de ontwerp praktijk en opdrachtgeverschap	3,12%
Bevorderen van maatschappelijk engagement en publieksactiviteiten	11,59%
Versterken van de internationale positie van de ontwerpsectoren	<u>5,68%</u>
	100,00%

In totaal is voor bijna 19 miljoen euro aan subsidie toegekend. Hiervan ging € 5,7 miljoen euro naar individuele ontwerpers en collectieven variërend van bijdragen voor start- en ontwikkelsubsidies tot werkbeurzen voor talentontwikkeling en bijdragen voor internationale presentaties van Nederlandse ontwerpers.

Ruim 5,6 miljoen euro kwam ten goede aan instellingen en festivals voor hun programma's die een brug slaan tussen ontwerp, onderzoek, debat en publiek. Hieronder vallen 15 instellingen die twee- of vierjarig ondersteund worden en 21 instellingen voor hun jaarprogramma 2017. De nieuwe festivalregeling leidde tot 68 aanvragen en 25 toekenningen.

Het resterende beschikte bedrag van € 7,7 miljoen heeft betrekking op de uitvoering van de meerjarige programma's in de jaren na 2017: de periode 2018-2020.

Van de gehonoreerde aanvragen komt 33% uit de digitale cultuur, 33% uit de hoek van vormgeving, 24% uit de architectuurdiscipline en 10% is als interdisciplinaire aanvraag bestempeld.

¹ Deze jaarverantwoording van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie 2017 spitst zich toe op de beleidsmatige context en de financiële resultaten van het fonds en gaat weinig inhoudelijk in op de individuele ontwerpers, collectieven, instellingen en festivals die samen het werkveld van het fonds definiëren. Juist die groep toont gezamenlijk de diversiteit, de originaliteit en de relevantie aan van de disciplines die het fonds bedient. Voor meer informatie over al deze projecten verwijzen we daarom nu alvast graag naar ons digitale jaarverslag 2017 op: http://stimuleringsfonds.nl/nl/het_fonds/organisatie/jaarverslag/

Het totaal aantal behandelde aanvragen in 2017 is minder dan in 2016. Dat is te verklaren door het wegvallen van zowel het TAX-videoclipfonds als het Gamefonds (samen goed voor 181 aanvragen in 2016) en doordat het fonds in het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode minder open oproepen uitzette dan in het laatste jaar van de vorige beleidsperiode. Het cumulatieve aantal aanvragen binnen de reguliere regelingen voor talentontwikkeling, activiteitenprogramma's, festivals, vormgeving, architectuur en digitale cultuur is in 2017 ten opzichte van 2016 licht toegenomen. Zo steeg het aantal aanvragen binnen de Deelregeling Architectuur in 2017 tot 177 (142 aanvragen in 2016), wat leidde tot 60 toekenningen. Binnen de Deelregeling Vormgeving nam het fonds 259 aanvragen in behandeling en werden er 64 gehonoreerd. De Deelregeling Digitale cultuur is in 2017 gestart ter vervanging van de Deelregeling E-cultuur. Binnen de regeling staat het openbreken van bestaande technologieën en processen en het op een open manier ontwikkelen van nieuwe technologie en toepassingen centraal. Het aantal aanvragen steeg tot 225 (186 aanvragen in 2016) en er werden 58 projecten ondersteund. Binnen de deelregeling Talentontwikkeling kwam het aantal aanvragen op 273 en werden er uiteindelijk 24 ontwerpers geselecteerd voor een talentontwikkelingsbeurs.

De beschikbare budgetten in de basisregelingen voor architectuur, vormgeving en digitale cultuur staan daarmee onverminderd onder grote druk. Dat betekent dat de adviescommissie vaker moet prioriteren. Als de voorstellen met een positief advies het beschikbare budget binnen een ronde overschrijden, adviseert de adviescommissie om aan bepaalde voorstellen voorrang te verlenen voor subsidieverlening. In 2017 zijn na prioritering 37 dossiers met een positief advies niet gehonoreerd vanwege een tekort aan middelen. Deze dossiers vertegenwoordigden tezamen een ondersteuningsbehoefte van € 899.336. Prioritering gebeurt onder vastgestelde condities die het fonds in 2017 heeft aangescherpt in de nieuwe regelingen en in het nieuwe Subsidiereglement, die tezamen in december 2017 in de *Staatscourant* werden gepubliceerd.

Naast de instellingssubsidie van OCW, waar bovenstaande deelregelingen uit gefinancierd worden, ontvangt het Stimuleringsfonds deze beleidsperiode extra middelen van verschillende ministeries voor de uitvoering van enkele programma's. De Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp 2017-2020 is de opvolger van het Actieagenda architectuur en ruimtelijk ontwerp (AARO 2013-2016). Kern van deze door het ministerie van OCW en het ministerie van IenM geformuleerde agenda is het versterken van de maatschappelijke positie en kwaliteit van ontwerp op regionaal en lokaal niveau in Nederland. Het Stimuleringsfonds is bij twee programma's betrokken: het Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap en het Stimuleringsprogramma Zorg en Onderwijs. Het Programma Internationalisering Ontwerpsector van het Stimuleringsfonds wordt gefinancierd door het ministerie van OCW en het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het fonds ondersteunde in 2017 in totaal 40 projecten binnen de internationale ontwerpsector van Nederlandse ontwerpers. Ten slotte startte het fonds in 2017 met het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte, dat tot doel heeft om cultuurhistorie aan actuele ruimtelijke en maatschappelijke vraagstukken te koppelen. Het ontwerpprogramma wordt uitgevoerd in opdracht van de VER-stuurgroep, die bestaat uit de ministeries van OCW (directie Erfgoed en Kunsten), IenM en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). In de volgende paragraaf en in hoofdstuk 3, 'Resultaten subsidies en programma's', wordt uitgebreid op deze programma's ingegaan.

De verwachting is dat het aantal aanvragen in 2018 substantieel hoger zal liggen dan in 2017, doordat er onder andere veel meer open oproepen worden uitgezet binnen de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp en het Programma Internationalisering Ontwerpsector. In bijlage A zijn alle kwantitatieve gegevens van 2017 terug te vinden.

1.2 Speerpunten beleid

In het beleidskader van de minister van OCW aan het Stimuleringsfonds is benadrukt dat van het fonds een sectoroverschrijdende aanpak wordt verwacht die de samenwerking met private en publieke partijen in binnen- en buitenland opzoekt. Voor deze periode zijn daarom in het beleidsplan van het Stimuleringsfonds de vier volgende speerpunten benoemd, waar dit hoofdstuk op inzoomt:

- a) Cultuur binnen de creatieve industrie versterken
- b) Thematisch onderzoek verdiepen
- c) Uitbreiden van de internationale positie van de ontwerpsector, en
- d) Ontwerpkracht binnen de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp verstevigen.

a) Cultuur binnen de creatieve industrie versterken

In 2017 heeft het fonds veel energie gestoken in een betere verankering van de creatieve industrie in alle geledingen en niveaus van het cultuurbeleid. Dat was, zeker met het oog op de verkiezingen voor de Tweede Kamer, nodig. Een goede relatie en gedachtewisseling met onze belanghebbenden is immers van belang voor het goed functioneren van het fonds. Het fonds investeert op verschillende manieren in deze relaties. Onze belangrijkste stakeholders zijn aanvragers: ontwerpers, makers, kunstenaars, culturele organisaties en instellingen. Ook met de Federatie Dutch Creative Industries

(FDCl), Het Nieuwe Instituut, Topteam Creatieve Industrie, Dutch Creative Council, Click.nl, DutchCulture, de Rijksbouwmeester, kunstvakonderwijs en medefinanciers als private partijen, overheden, ministeries van OCW, BZK (voorheen IenM), en Buitenlandse Zaken (waaronder consulaten en ambassades) en collega-fondsen vindt geregeld overleg plaats om hen actief te betrekken en door hen geïnformeerd te worden.

Zo kwam op initiatief van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en de Rijksbouwmeester op 1 maart 2017 een grote vertegenwoordiging van de creatieve industrie bijeen met als doel een brief te formuleren die een appèl doet op het toekomstig kabinet om ontwerpkracht beter in te zetten voor maatschappelijke vraagstukken. De brief werd ondertekend door een brede vertegenwoordiging van de creatieve industrie en is een paar dagen voor de verkiezingen verstuurd naar de politiek en alle stakeholders. De ondertekenaars doen drie aanbevelingen²:

1. Betrek ontwerpers vanaf het eerste begin bij de vraag 'wat staat ons precies te doen voor het Nederland van morgen' en formuleer als opdrachtgever en ontwerper samen de antwoorden.
2. Kies in publieke projecten voor duidelijk zichtbare toegevoegde waarde van ontwerp.
3. Zorg dat al het beschikbare talent kan meedingen naar uitdagende opdrachten door innovatieve en toegankelijke aanbestedingen.

De brief leidde onder andere tot het tweemaandelijks bruisendestedenoverleg met de Raad voor Cultuur, OCW, Federatie Dutch Creative Industries (FDCl), Kunsten '92, VNO-NCW en enkele cultuurfondsen over de rol van ontwerpkracht binnen stedelijke ontwikkeling. De brief is tevens onderdeel van een breder streven tot meer overleg en afstemming binnen de creatieve industrie. Zo vindt er drie keer per jaar op uitnodiging van de DG Cultuur & Media op OCW overleg plaats over de strategische agenda van de creatieve industrie tussen institutionele stakeholders, waaronder het Stimuleringsfonds, EZ, het Topteam Creatieve Industrie, Click.nl, de FDCl, Het Nieuwe Instituut (HNI) en het Netwerk grote creatieve evenementen. Door hierin samen op te trekken, is de sector steeds beter in staat om het belang ontwerpkracht in sectoren zoals zorg en onderwijs meer zichtbaar te maken.

Ook schreef het fonds in 2017 op verzoek van de Raad voor Cultuur en de Sociaal Economische Raad een *position paper* in voorbereiding op hun advies *Passie gewaardeerd: versterking van de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector* waarin drie actiegebieden werden benoemd om de arbeidsmarkt voor de creatieve industrie te versterken: goed opdrachtgeverschap, samenwerking binnen de keten en ontwikkeling van de creatieve professionals. De *position paper* leidde tot veel positieve bijval en onderschrijving van onder andere de FDCl.

b) Thematisch onderzoek verdiepen

Het aantal aanvragen dat het fonds verwerkt is sinds 2013 bijna verdubbeld, terwijl het totaal beschikbare subsidiebedrag is afgenomen en de maximale apparaatskosten van het fonds zijn verlaagd. Dat vergt grote aanpassingen in het efficiënter en effectiever maken van de organisatie. Het fonds wil een excellent en agenderend fonds zijn én een knooppunt binnen de creatieve industrie. Via de basissubsidieregelingen pleit het fonds voor een infrastructuur in de creatieve industrie die ruimte biedt voor onderzoek, talentontwikkeling, experiment, cross-overs en interdisciplinaire samenwerkingen. Tegelijkertijd heeft het fonds, mede door het wegvallen van sectorinstituten, een steeds sterkere duidende rol in het werkveld gekregen. De duizenden aanvragen voor de subsidieregelingen en de open oproepen resulteren na verwerking door het fonds in de database ook tot een overzicht van belangrijke trends en thema's in de creatieve industrie. Daar kan en wil het fonds de komende jaren meer mee, zónder dat het daar op dit moment een opdracht toe heeft. Het fonds hecht aan het inzichtelijk maken van de toegevoegde culturele, maatschappelijke en economische waarde van de activiteiten die het ontplooit en de instellingen, festivals en makers die het ondersteunt en heeft daar in 2017 een aantal stappen in gezet om meer te doen met de data en resultaten van de sector die het ontvangt.

Het fonds is daarom zowel binnen het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte, als het leeromgevingprogramma van de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp en het Programma Internationalisering Ontwerpsector een onderzoek gestart met het bureau Avance. Voor deze drie programma's is in 2017 een programmalogica en een *impactframework* opgesteld in samenspraak met stakeholders. Dit stelt het Stimuleringsfonds in staat om de doelen via dit impact-onderzoek te vertalen in meetbare resultaten en in het zichtbaar maken van behaalde resultaten in deze beleidsperiode.

Ook de werkwijze binnen het flankerende programma van het fonds werd in 2017 aangepast.

---

² De brief is voor verdere ondertekening gepubliceerd op: <http://dutchcreativeindustries.nl/ontwerpkracht-voor-het-nl-van-nu/>.

Voorgaande jaren werd per regeling een plan opgesteld voor activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van die regelingen. In 2017 is een plan gelanceerd dat de impact en het bereik van het flankerend programma vergroot en aansluiting zoekt bij vragen die leven in het brede veld van de creatieve industrie en ook buiten de reeds gebaande paden treedt. Zo worden er binnen dit plan nieuwe werkplaatsen en residencies gecreëerd voor interdisciplinaire samenwerkingen tussen professionals en wordt aan een agenderend thema als 'mode & duurzaamheid' met ontwerpend onderzoek invulling gegeven. Binnen die gedachte is in 2017 ook de samenwerking met HNI in het kader van de Architectuur Biënnale Venetië geïntensiveerd. Het fonds schreef samen met HNI een open oproep uit gericht op de invulling van het publieke parallelprogramma met het thema 'WORK, BODY, LEISURE' van het Nederlandse paviljoen, waarvoor HNI verantwoordelijk is. Een aantal geselecteerde projecten uit die oproep stellen de gevolgen van de voortschrijdende digitalisering op de samenleving en onze dagelijkse leefomgeving via verschillende vormen van onderzoek aan de orde.

c) Uitbreiden van de internationale positie van de ontwerpsector

Het belang van internationalisering van de ontwerpsector wordt breed onderkend door o.a. de ministeries van OCW, BuZa, IenM en EZ. Het Stimuleringsfonds ontvangt deze beleidsperiode € 1.000.000 per jaar van het ministerie van OCW en € 700.000 van het ministerie van BuZa voor het internationaal cultuurbeleid. Op basis van die middelen voert het Stimuleringsfonds het Programma Internationalisering Ontwerpsector uit. Hierin is een actieve rol voor partners weggelegd, zoals de ministeries, ambassades, fondsen, sectororganisaties, DutchCulture en HNI, om elkaars activiteiten af te stemmen en te versterken. De bijdrage van het ministerie van OCW is bestemd voor o.a. o.a. een subsidieregeling die een sterke cultuursector bevordert. Het gaat er binnen deze regeling om de Nederlandse cultuursector in het buitenland zichtbaar en gewaardeerd te maken en in kwaliteit te laten groeien door een internationale uitwisseling en duurzame samenwerking. De € 700.000 van het ministerie van BuZa voor internationalisering wordt ingezet bij de ondersteuning van bilaterale projecten in Rusland, Egypte, Turkije en Marokko die bijdragen aan een meer duurzame en inclusieve stedelijke omgeving met de inzet van ontwerp. Het fonds ontving daarnaast een bijdrage in 2017 van de afdeling Buitenlandse Economische Betrekkingen van BuZa voor het verstevigen van de internationale positie van het Nederlands ontwerp tijdens toonaangevende manifestaties waarbij naast een culturele ook een *business to business*-component aanwezig is. EZ draagt niet financieel bij aan de activiteiten van het Stimuleringsfonds, maar er vindt wel regelmatig afstemming plaats.

Voor deze middelen en met de verschillende vormen van samenwerking is in 2017 een uitgebreid internationaal beleidsplan opgesteld, is een subsidieregeling gestart en zijn onder doelstelling 2 (DS2) een aantal open oproepen uitgezet.

d) Ontwerpkracht binnen de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp verstevigen

De Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp 2017-2020 van de ministeries van OCW en IenM kreeg als titel 'Samen werken aan ontwerpkracht' mee en is inhoudelijk vooral gericht op opdrachtgevers. Ontwerpkracht kan een belangrijke bijdrage leveren bij de aanpak van transitievraagstukken op het gebied van bijvoorbeeld water, klimaat, mobiliteit, migratie, verstedelijking, energie, zorg en onderwijs. Daarom werkt het fonds binnen de Actieagenda aan goede samenwerking tussen ontwerpers en opdrachtgevers binnen bijvoorbeeld het mbo-onderwijs om de kwaliteit van de leeromgeving te vergroten en nieuwe vormen van ketensamenwerking en opdrachtgeverschap te bevorderen. In juni 2017 organiseerde het fonds samen met het ministerie van OCW (directie Middelbaar Beroepsonderwijs), Inspectie van het Onderwijs, MBO Raad, Lectoraat Beroepsonderwijs van de Hogeschool Utrecht en diverse mbo-instellingen een conferentie over de 'Leeromgeving van de toekomst' die geopend werd door minister Bussemaker.

Binnen het Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap (IVO) ondersteunt het Stimuleringsfonds meerdere Stadslabs. Met deze initiatieven wordt samengewerkt om nieuwe vormen van opdrachtgeverschap op lokaal niveau te onderzoeken en onderling kennis te delen. Dat heeft geleid tot het traject Proeftuin NL, dat zich richt op het vergroten van de betekenis van experimentele voorbeeldprojecten in de ruimtelijke ordening.

Binnen het Stimuleringsprogramma Zorg van de Actieagenda werkt het Stimuleringsfonds samen met opdrachtgevers in de zorg zoals het Bartholomeus Gasthuis Utrecht, Radboud UMC, Siza, de gemeente Rotterdam en gemeente Kampen, met het Atelier Rijksbouwmeester, het Lectoraat Transitie in Zorg van de Hogeschool Rotterdam en met de Leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap aan de TU Delft.

In lijn met het gedachtegoed van de Actieagenda startte het fonds in 2017 met het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte. Dit programma wordt uitgevoerd in opdracht van de ministeries van OCW, IenM (nu BZK) en de RCE en heeft drie inhoudelijke lijnen:

- Energietransitie in het landschap
- Klimaatadaptatie in de stad
- Transformatie naoorlogse wijken in relatie tot zorg

In de eerste twee programmalijnen heeft het fonds in 2017 gefaseerd vier open-oproeptrajecten uitgeschreven. Twee over 'Nieuwe energie voor het landschap' en twee over 'Stedenbouw voor extremen'. Daarbij zijn in totaal 16 projecten geselecteerd, waarin multidisciplinaire teams van (landschaps)architecten, stedenbouwers, wetenschappers, cultuurhistorici en opdrachtgevende partijen, zoals gemeenten en waterschappen, onderzoek doen naar zeer uiteenlopende vraagstukken op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en erfgoed en ervaring opdoen met de gebiedsgerichte erfgoedbenadering.

Het Stimuleringsfonds ligt dus na het eerste jaar van deze beleidsperiode op koers om de in het beleidsplan neergelegde ambities te verwezenlijken. In afstemming met het brede veld van de creatieve industrie zal hier jaarlijks op worden gereflecteerd en worden waar nodig bijstellingen geïmplementeerd in opmaat naar de volgende periode.

1.3 Ontwikkeling van de organisatie

Binnen het fonds is er, naast het veelal reactief behandelen van de subsidieaanvragen, de afgelopen jaren meer ruimte ontstaan voor het ontwikkelen van een proactief programmahuis dat fungeert als laboratorium voor nieuwe werk- en samenwerkingsvormen en voor het verkennen van urgente maatschappelijke vraagstukken. Het fonds wil het agenderende programmahuis verder verdiepen en ontwikkelen. De vele programma's en subsidieregelingen van het fonds vragen om meer aandacht voor strategische planning en control binnen de organisatie om de ambities te kunnen realiseren en om de organisatie efficiënter te maken.

Door onzekerheid over de continuering en omvang van het Programma Internationalisering Ontwerpsector en de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp én door de verplichte taakstelling op de apparaatskosten van het fonds, werd begin 2017 de organisatie van 25 werknemers teruggebracht tot 22. In 2017 werd tevens een nieuw organisatie- en formatieplan opgesteld om slagvaardiger te opereren binnen de taakstelling en beleidskaders. Het leidde onder andere tot het opnemen van een controllerfunctie en het introduceren van programmaleiders binnen de organisatie. Voor dit plan, dat per 1 januari 2018 is ingegaan, heeft bureau Leeuwendaal geadviseerd.

Door bovenstaande ontwikkelingen heeft het fonds in 2017 veel nadruk gelegd op het inrichten en optimaliseren van het primaire proces rondom de opzet, organisatie, advisering, besluitvorming, monitoring en afronding van door het fonds ondersteunde ontwerpers en instellingen. In 2017 is relatief minder ingezet op flankerende activiteiten zoals het organiseren van veel grote publieksbijeenkomsten.

In de loop van 2017 is er duidelijkheid gekomen over de continuering van alle in de meerjarenbegroting 2017-2020 als PM opgenomen programma's en werd tevens het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte opgestart in samenwerking met de ministeries van OCW, IenM en de RCE. Al deze programma's draaien eind 2017 op volle toeren en liggen op koers om tot succesvolle uitvoering te komen. Daar is door het hele team van het fonds keihard aan gewerkt. In 2018 zal het fonds toegroeien naar een omvang van 23 fte om alle beoogde activiteiten goed te kunnen uitvoeren.

1.4 Samenwerking Rijkscultuurfondsen

Nederland telt zes landelijke publieke cultuurfondsen: het Fonds voor Cultuurparticipatie, het Fonds Podiumkunsten, het Nederlands Filmfonds, Nederlands Letterenfonds, het Mondriaan Fonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Een groot deel van de rijksgesubsidieerde kunst en cultuur is bij de cultuurfondsen belegd, naast de Basisinfrastructuur (BIS), die rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid valt van het ministerie van OCW. Vanuit hun inhoudelijke kennis zijn de fondsen niet alleen deskundig uitvoerder, maar ook belangrijk initiatiefnemer en beleidsvoorbereider op hun terreinen.

Vanuit die laatste rol hebben de fondsen in 2017 veel inhoudelijke inbreng geleverd voor de voorbereiding van de nieuwe Cultuurnota-periode 2021-2024, zowel richting Raad voor Cultuur bij het opstellen van de Verkenning als bij andere onderzoeken. De fondsen vragen in dit kader aandacht voor de maatvoering in de veelheid van onderzoeken, een betere afstemming met de beleidscyclus en meer ruimte voor beleid op de lange termijn.

Het veld is na jaren van teruggang en onzekerheid gebaat bij minder beleidsdrukke, en bij heldere, eenduidige analyses van de ontwikkelingen in de sector. De diverse adviezen van SER en Raad voor Cultuur hebben aangetoond hoezeer de rekening van de bezuinigingen van de afgelopen jaren is neergelegd bij de belangrijkste dragers van het cultuurbeleid, de kunstenaars en ontwerpers. De fondsen zijn blij met de publiekelijk door de minister uitgesproken waardering voor kunst en cultuur plus haar bijzondere aandacht voor makers en kijken ernaar uit om in goede samenwerking met OCW en de andere overheden de komende jaren kunstenaars en ontwerpers en culturele instellingen optimaal te ondersteunen.

Binnen de huidige structuur kunnen de fondsen elk specifiek aansluiten op de kenmerken van hun werkveld en tegelijkertijd vormgeven aan gezamenlijke ambities bij interdisciplinaire en internationale samenwerking. Daarnaast vindt veel collegiale afstemming en uitwisseling plaats op gebieden als juridische zaken, financiën, ICT en communicatie. Ook de personeelsvertegenwoordigingen van de fondsen zoeken elkaar geregeld op.

Voor 2017 lichten we hieronder enkele aspecten toe.

Culturele diversiteit

De fondsen zetten zich in voor een cultuurbeleid dat beter recht doet aan de culturele diversiteit van ons land. Elk fonds vertaalt deze ambitie naar zijn eigen werkpraktijk en gezamenlijk ondersteunen we de Code Culturele Diversiteit Award. De CCD Award werd in februari 2017 toegekend aan de initiatiefnemers van het project Old Skool uit Eindhoven, waarbinnen hedendaagse *urban artists* de brug wisten te slaan tussen jonge en oude generaties aan de hand van workshops en presentaties voor en met ouderen. De fondsen zullen ook in de komende jaren deze award blijven ondersteunen.

Samenwerkingsverbanden

Tussen de fondsen bestaat een aantal onderlinge samenwerkingsverbanden, veelal op het snijvlak van werkvelden. Filmfonds en Mondriaan Fonds werken samen in De Verbeelding: films op het snijvlak van beeldende kunst en cinematografie, gemaakt in een samenwerking tussen kunstenaars en producenten. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Letterenfonds werken samen op het terrein van literaire games en delen Literatuur op het Scherm: dichters/schrijvers maken met vormgevers nieuw werk voor op het beeldscherm. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Mondriaan Fonds benaderen gezamenlijk het kunstvakonderwijs voor voorlichting over de mogelijkheden bij de fondsen en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie adviseert het Mondriaan Fonds bij de tweejaarlijkse Prix de Rome Architectuur. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Filmfonds werken samen in de Non-Fictie Transmediaregeling. Het Fonds Podiumkunsten en het Fonds voor Cultuurparticipatie werken samen bij de talentontwikkeling van jonge urban kunstenaars en breiden deze samenwerking vanaf 2018 verder uit. Het Filmfonds organiseert samen met het Letterenfonds netwerkbijeenkomsten voor filmproducenten en rechtenmanagers van literaire uitgeverijen. Het Letterenfonds en het Fonds Podiumkunsten voeren een gezamenlijke regeling uit voor toneelschrijvers.

Het Fonds Podiumkunsten en het Fonds voor Cultuurparticipatie zijn tevens samen met het VSBfonds gestart met het opzetten van een netwerk van matchmakers in acht steden, waaronder Groningen, Arnhem en Eindhoven. In de steden bewegen zich de cultuurmakers van morgen, wier werk en werkwijze onlosmakelijk verbonden zijn met de stedelijke dynamiek. Door de inzet van matchmakers die geworteld zijn in de steden en daar hun werkpraktijk en netwerk hebben, hopen de fondsen veel nieuwe initiatieven te bereiken.

Het Mondriaan Fonds heeft in 2017 vier 'regiomakelaars' aangesteld in Noord-, Midden- en Zuid-Nederland. Zij hebben een onderzoekende en stimulerende rol bij het bereiken van potentiële aanvragers, opdrachtgevers en adviseurs. Een andere taak is het signaleren van nieuwe initiatieven, doelgroepen en andere actuele ontwikkelingen op het gebied van beeldende kunst en cultureel erfgoed. Tussen matchmakers en regiomakelaars organiseren de drie fondsen regelmatig afstemming.

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Fonds Podiumkunsten, Filmfonds, Letterenfonds en het Mondriaan Fonds bieden sinds 2017 via open oproepen de komende drie jaar (2018-2020) gezamenlijk een residency aan in het Van Doesburghuis in Meudon-Val-Fleury bij Parijs. In totaal zijn er in 2017 tijdens de eerste oproep 21 aanvragen ingediend vanuit de beeldende kunst en de creatieve industrie. Vanuit de podiumkunsten zijn geen aanvragen ontvangen. Een interdisciplinaire commissie selecteerde twee makers: een beeldend kunstenaar en een vormgever. Zij zullen in 2018 ieder vier maanden lang hun artistieke praktijk verder ontwikkelen in het Van Doesburghuis.

Gezamenlijk aanspreekpunt

In 2017 stelden de zes landelijke publieke cultuurfondsen gezamenlijk één aanspreekpunt in voor cross-sectorale vragen en initiatieven. Dit is een vervolg op hun gezamenlijke programma The Art of Impact in de periode 2013-2016. Sinds maart 2017 vervult Lara Riga in nauwe samenwerking met een vaste groep fondsmedewerkers de rol van het aanspreekpunt voor interdisciplinaire projecten. In overleg met het projectteam, dat bestaat uit een vertegenwoordiging van elk fonds, adviseert zij interdisciplinaire projecten over de bijdragemogelijkheden bij de fondsen. In 2017 ontving het aanspreekpunt 121 vragen om advies.

De functie van aanspreekpunt interdisciplinaire projecten is tweeledig. Enerzijds treden de fondsen met het aanspreekpunt nog duidelijker naar buiten en benadrukken ze hun open houding ten opzichte van (potentiële) aanvragers. Anderzijds bevat deze functie een onderzoekend aspect: inzicht krijgen of interdisciplinaire aanvragen voldoende terecht kunnen bij de fondsen. Het aanspreekpunt monitort daarom de interdisciplinaire projecten door na te gaan of ze daadwerkelijk een subsidieaanvraag bij een of meerdere fondsen doen en zo ja, of deze subsidieaanvragen worden gehonoreerd. Indien geen subsidieaanvraag is gedaan, wordt onderzocht waarom een project geen aanvraag heeft ingediend.

Uit een inventarisatie onder de interdisciplinaire projecten die om advies vroegen bij het aanspreekpunt, blijkt dat de persoonlijke benadering door het aanspreekpunt een drempelverlagende werking heeft. Ook wordt aangegeven dat het aanspreekpunt vooral in de beginfase van een project van meerwaarde is doordat het fungeert als 'eerste hulp bij aanvragen'. Kennis over de zes fondsen samen in één persoon wordt efficiënt genoemd.

Het aanspreekpunt wordt voor ten minste nog één jaar voortgezet, waardoor ook in 2018 interdisciplinaire aanvragers bij het aanspreekpunt terecht kunnen voor advies.

Slecht Weer Fonds

Het Slecht Weer Fonds (SWF) is een revolverend fonds waaruit festivalorganisaties die een tekort hebben opgelopen als gevolg van onvoorziene weersomstandigheden een bijdrage kunnen krijgen. Festivals die een bijdrage krijgen, betalen het geld later terug, als hun financiële positie weer voldoende is hersteld. Zo kunnen ook andere festivals weer gebruikmaken van het geld. De regeling is in 2016 in het leven geroepen door de toenmalige minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Jet Bussemaker. Het is ondergebracht bij het Fonds Podiumkunsten, maar staat open voor festivals uit alle sectoren. Er is € 500.000 euro per jaar beschikbaar. Tot nu toe is er geen beroep op de regeling gedaan.

2. Financiën

Het Stimuleringsfonds voert zijn werkzaamheden betreffende de subsidieverleningen uit op basis van het Subsidiereglement Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. De bepalingen in het Subsidiereglement zijn van toepassing op het aanvragen, beoordelen, verlenen en vaststellen van een subsidie voor een project. Dit reglement geldt naast de Statuten en de Algemene wet bestuursrecht. In aparte deelregelingen kan het Stimuleringsfonds nadere formele, financiële, kwalitatieve of kwantitatieve vereisten stellen en eventueel hiervoor bedragen oormerken.

Daarnaast voert het Stimuleringsfonds programma's uit in het kader van de doelstellingen van het (internationale) cultuurbeleid in opdracht van de ministeries van OCW en Buitenlandse Zaken; voert het programma's uit in het kader van de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp in opdracht van de ministeries van OCW en IenM/BZK; en voert het in 2017 en 2018 het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte uit in opdracht van de ministeries van OCW, IenM en de RCE.

Het Stimuleringsfonds wordt financieel gevoed door verschillende ministeries. Deze verdeling is als volgt:

- Ministerie van OCW instellingssubsidie € 51.384.335 (79,5%)
- Ministerie van OCW projectsubsidies € 8.850.000 (13,6%)
- Ministerie van BuZa € 2.800.000 (4,33%)
- Ministerie van IenM/BZK € 1.400.000 (2,1%)

De totale projectsubsidies bijdragen zijn € 13.242.000 (20,5% van de totale subsidie).

2.1 Financiële ontwikkelingen en exploitatieresultaat

Het Stimuleringsfonds sluit het eerste jaar van de beleidsperiode 2017-2020 af met een positief resultaat van € 12.852. Bij aanvang heeft het fonds € 61.872.340 subsidie ter beschikking gekregen. In de loop van het jaar is dat naar boven bijgesteld naar € 64.434.335. Dat is gemiddeld € 16.108.583 per jaar. Het positieve saldo € 12.852 bestaat uit rentebaten, dotatie van lagere vaststellingen aan de algemene reserve en de aanwending van de bestemmingsreserve Talentontwikkeling Creatieve Industrie 2015-2016.

- De totale baten bedragen € 21.695.300. Hierin zijn ook de directe opbrengsten uit lager vastgestelde en ingetrokken subsidies en de overige bijdragen/subsidies meegerekend.
- De totale lasten zijn € 21.682.483, waarvan € 1.893.041 apparaatskosten en € 19.789.441 activiteitenlasten.
- Er is voor € 49.997.639 aan subsidies aangevraagd en er zijn 1679 subsidies in behandeling genomen. Hiervan zijn 520 subsidies verleend voor € 18.883.235. Dit is inclusief € 10.630.000 van de twee- en vierjarige subsidies uit de meerjarenregeling die ten laste van de periode 2017-2020 komen.
De activiteitenlasten vallen twee miljoen lager uit dan begroot. Vooral de verschillende programma's hebben in het eerste beleidsjaar voornamelijk voorbereidend werk gedaan voor de open oproepen die in 2018 worden uitgezet in het veld. De budgettaire inhaalslag vindt grotendeels in 2018 plaats.
- Er zijn 14 open oproepen uitgeschreven, die een verleend bedrag vertegenwoordigen van € 880.706 (4,6% van de totale verleende subsidies).

Balans

- Op de rekening-courant van het ministerie van Financiën staat € 6.544.327 aan liquide middelen. De current ratio bedraagt 1,31.
- Op de balans staat eind 2017 nog € 48.247.171 te vorderen. Daarvan is € 44.470.544 de door alle OCW ter beschikking gestelde middelen. De overige vorderingen hebben betrekking op IenM/BZK € 1.050.000 m.b.t. het Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap uit de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp en de bijdrage van Buitenlandse Zaken voor het Programma Internationalisering Ontwerpsector van € 2.100.000.
- De verplichting aan subsidieontvangers bedraagt € 9.486.785. Bijna een derde hiervan betreft kortlopende verplichtingen.

Exploitatie

- De baten uit ingetrokken en lager vastgestelde subsidies vallen t.o.v. 2016 lager uit. Vorig jaar is sterk gestuurd op het afronden van subsidies voor het einde van de beleidsperiode. Naarmate subsidies gedurende de jaren verstrekt worden, zullen opnieuw subsidies worden vastgesteld, waardoor de directe opbrengsten ieder jaar weer toenemen. De maximale looptijd van een subsidie is 2 jaar na verlening.
- De ingetrokken subsidies zijn voornamelijk opgenomen als te herbesteden subsidies. Het fonds volgt hiermee voornamelijk de lijn van het Handboek OCW in tegenstelling tot de eerder vastgelegde afspraken in het kader van reservevorming en risicobeheer. Zie ook paragraaf 'Risicobeheersing en reservevorming 2017-2020'.

Lasten

Eind november 2017 verscheen het *Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen 2017-2020*, waarin de definitieve instructie m.b.t. de apparaatskosten zijn opgenomen.

Om de apparaatskosten en de activiteitenlasten – voor zover mogelijk – over de jaren 2016 en 2017 vergelijkbaar te maken, is de verdeling met betrekking tot die kosten in 2016 in de jaarrekening aangepast. De ontstane verschillen met 2016 zijn te wijten aan de herverdeling van de definitie m.b.t. de apparaatskosten.

- De totale apparaatskosten bedragen € 1.893.041 (2016: € 2.450.460) en vallen binnen de norm van € 1.960.312 van de instellingssubsidie OCW (15,26% o.b.v. € 51.384.335).
- De activiteitenlasten bedragen € 19.789.441. Deze lasten bestaan uit:
  - verleende subsidies en activiteitenprogramma's en projectsubsidies € 2.268.397
  - verleende subsidies instelling culturele basisinfrastructuur € 17.290.401
  - overige activiteitenlasten instelling culturele basisinfrastructuur € 230.643.
- De totale lasten komen uit op € 21.682.483, dat is ruim twee miljoen lager dan de werkbegroting. De grootste posten die achterblijven op de werkbegroting hebben betrekking op subsidies Stimuleringsprogramma Zorg en Onderwijs (OCW), Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap (IenM/BZK), Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte en de overige activiteitenlasten van de culturele basisinfrastructuur. Hierbij valt op te merken dat de beschikking van het ministerie van IenM/BZK later dan verwacht is ontvangen, terwijl de activiteiten in de begroting zijn opgenomen.
- Het exploitatieresultaat was begroot op een negatief resultaat van € 303.450. De onttrekking uit het bestemmingsfonds OCW m.b.t. de geormerkte middelen voor Talentontwikkeling Creatieve Industrie van jaarlijks € 189.000 heeft in 2017 niet plaatsgevonden. Aanspraak op het bestemmingsfonds geschiedt op basis van werkelijke besteding. Met de brief d.d. 24 oktober 2017 heeft het ministerie van OCW bestemming gegeven aan het bestemmingsfonds OCW. De hierdoor ontstane mutaties binnen het eigen vermogen zijn verwerkt in de jaarrekening.
- Op 17 oktober 2017 heeft het ministerie van BuZa € 125.000 aan het fonds ter beschikking gesteld geormerkt voor internationale manifestaties (SXSW en Salone del Mobile 2018). Hiermee is de schuld die op de balans van het fonds stond door te veel uitbetaalde middelen aan het fonds door BuZa opgeheven.

2.2 Eigen vermogen

Financiële positie en beleid t.a.v. het vrij besteedbare vermogen

Het eigen vermogen bedraagt € 1.611.877.

Algemene reserve

Op de balans staat de algemene reserve op € 600.299. Echter de werkelijk besteedbare ruimte na aftrek van de voorwaardelijke vordering op OCW en de opgelegde blokkade OCW, bedraagt slechts € 170.354 uit lager vastgestelde subsidies 2016 en de dotatie € 92.268 eind 2017 (1,2% van het gem. jaaromzet OCW; het normpercentage is 6%).

Bestemmingsfonds OCW

Het bestemmingsfonds OCW bedraagt op 31-12-2017 € 791.178. Met de vaststellingsbrief 31-8-2017 heeft het ministerie van OCW een bestemming gegeven aan het bestemmingsfonds OCW en de bestemmingsreserves. De gevormde bestemmingsreserves Verbouwing en Bezwaren zijn herroepen en jaarlijks is € 189.000 bestemd voor Talentontwikkeling Creatieve Industrie 2017-2020. Dit besluit heeft geleid tot de volgende mutaties binnen het bestemmingsfonds OCW:

Stand per 1 januari 2017	€ 119.825
Dotatie van bestemmingsreserve Verbouwing/Bezwaren	<u>€ 700.000</u>
Aangepaste stand per 1 januari 2017	€ 819.825
Dotatie rentebaten 2017	€ 34
Onttrekking ministerie van IenM/BZK conform brief	<u>€ 28.681</u>
Stand per 31 december 2017	€ 791.178
Geoormerkt aan TO CI conform brief OCW d.d. 31-8-2017	<u>€ 756.000</u>
Werkelijk beschikbaar bestemmingsfonds OCW	€ 35.178

Op 25-10-2017 heeft het ministerie van OCW jaarlijks € 189.000 geoormerkt voor activiteiten m.b.t. het programma Talentontwikkeling Creatieve Industrie 2017-2020, die onttrokken wordt van het bestemmingsfonds OCW op moment van realisatie.

Bestemmingsreserve

N.a.v. de vaststellingsbrief OCW zijn de gevormde reserves Verbouwing en Bezwaren overgeheveld naar het bestemmingsfonds OCW. Hiermee bedraagt de bestemmingsreserve € 220.400 voor de gereserveerde projectsubsidie Talentontwikkeling Creatieve Industrie van 2015-2016. De looptijd van de projectsubsidie is verlengd tot en met 31 december 2018.

2.3 Apparaatskosten (APK)

Het ministerie van OCW publiceerde eind november 2017 het *Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen 2017-2020* (hierna: Handboek). Dit is twee jaar nadat de meerjarenbegroting voor deze beleidsperiode van het fonds was opgesteld. Aanvankelijk had het fonds met OCW overeenstemming dat de kosten voor de externe adviseurs die het fonds adviseren over aanvragen buiten de APK vallen. Dit is in het Handboek teruggedraaid, waardoor de kosten (ongeveer € 300.000 per jaar) van deze externe adviseurs binnen de apparaatskosten vallen. Het fonds heeft het ministerie van OCW geïnformeerd dat de apparaatskosten hierdoor over de gehele beleidsperiode hoger zullen uitvallen dan het vastgestelde normpercentage van 15,26%. OCW heeft met de brief d.d. 3 augustus 2017 hiervan kennisgenomen en gemeld dat het fonds hiermee voldaan heeft aan de meldingsplicht en het bij die eventuele overschrijding de overschrijding moet toelichten.

Daarnaast stelt het Handboek dat apparaatskosten die betrekking hebben op de uitvoering van programma's en projectsubsidies waarvoor een separate beschikking is ontvangen, binnen de apparaatskosten van de betreffende projectsubsidie/programma verantwoord dienen te worden. Dit is bij het fonds het geval voor de programma's binnen de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp, het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte en het Programma Internationalisering. Deze apparaatskosten hebben dus geen invloed op de APK van de instellingssubsidie OCW en het normpercentage van 15,26%

2.4 Meerjarenbegroting 2017-2020

Gedurende 2017 zijn aanvullende beschikkingen ontvangen boven op de instellingssubsidie OCW. De totale instellingssubsidie bedraagt € 51.384.335. De maximale APK voor het Stimuleringsfonds bedraagt 15,26% van de totale OCW instellingssubsidie voor de periode 2017-2020 (€ 51.384.335). De maximale APK over de gehele beleidsperiode is dus € 7.841.250 (jaarlijks € 1.960.312).

De begroting voor de resterende beleidsperiode geeft met de extra toegekende middelen in 2017 ruimte voor een nog toe te wijzen post van € 682.035. Het bestuur zal in 2018 na overleg met de Raad van Toezicht een bestemming geven aan deze middelen en dit vastleggen met OCW.

In 2018 zal de langverwachte en noodzakelijk verbouwing van het kantoor worden gerealiseerd. Tegelijkertijd zal de ICT-infrastructuur geüpdatet worden om volledig *cloud based* werken mogelijk te maken en het computernetwerk te moderniseren. De investering hiervoor is begroot op € 300.000. In de begroting voor 2018-2020 wordt een voorziening voor de herinrichting opgenomen uit de eigen middelen met een afschrijvingsperiode van 5 jaar. De afschrijvingslasten nemen hierdoor de komende jaren toe en daarmee de apparaatskosten.

2.5 Begroting 2018

Voor het jaar 2018 is een begroting opgesteld en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

De totale activiteitenlasten bedragen € 13.150.345 (excl. de op 20-12-2017 ontvangen beschikking Kunst en Cultuur).

De apparaatskosten zijn voor 2018 begroot op € 2.168.600, terwijl dit volgens het Handboek maximaal € 1.960.312 mag zijn. Naar verwachting bedraagt de overschrijding dus € 208.287 door toename van personeels- en afschrijvingslasten.

BATEN	
<u>Directe opbrengsten</u>	
Lagere vastgestelde subsidies	
Ingetrokken subsidies	-
Totale opbrengsten	-
Programma Talentontwikkeling CI 2017-2020	189.000
Programma Talentontwikkeling CI 2015-2016	252.400
Subsidie OCW activiteitenlasten	7.326.345
OCW apparaatskosten	2.168.600
Actieagenda Zorg en Onderwijs en IVO (OCW)	850.000
Actieagenda IVO (IenM/BZK)	350.000
Internationalisering OCW (D1)	1.000.000
Internationalisering BuZA (DS2)	814.000
Projectsubsidie Erfgoed en Ruimte/RCE	200.000
Pop Investeringsfonds	pm
Overige bijdragen	-
Totale bijdragen	12.708.945
LASTEN	
Apparaatskosten personeel en materieel	1.375.400
Totale activiteitenlasten	540.200
Subtotaal apparaatskosten (APK)	1.915.600
Adviescommissiekosten extern	253.000
Totale apparaatskosten (APK)	2.168.600
Activiteitenlasten subsidies	6.975.400
Uitvoering beleid (flankerend)	565.000
Totaal Uitvoering beleid	7.767.745
Projectsubsidies Programma's	3.214.000
Internationaal OCW	1.000.000
Internationaal BuZA (ICB/IOB)	814.000
Programma AARO Zorg en Onderwijs (OCW)	850.000
Programma AARO IVO (IenM)	350.000
Projectsubsidie Ondernemerschap Creatieve Industrie	-
Projectsubsidie Erfgoed en Ruimte	200.000
Totaal Uitvoering beleid & projectsubsidies	10.981.745
TOTALE LASTEN	13.150.345
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-441.400
Saldo rentebaten/rentelasten	-
EXPLOITATIERESULTAAT	-441.400

Het exploitatieresultaat is begroot op 441.400 negatief en is volledig toe te schrijven aan de aanwending van de bestemmingsreserve TO CI 2015-2016 en 2017 uit het bestemmingsfonds OCW conform het OCW-besluit en het Handboek.

2.6 Risicobeheersing en reservevorming 2017-2020

Het fonds heeft risico's geïnventariseerd en geformuleerd met een impactanalyse en bijbehorende beheersmaatregelen. De risicoanalyse is besproken met de auditcommissie en OCW. Eenmaal per jaar worden de beheersmaatregelen geactualiseerd.

Het Stimuleringsfonds werkt met een specifiek risicobeheersings- en controlesysteem. Het systeem is gebaseerd op functiescheiding en op dubbele controles op aangegane verplichtingen, bestedingen en betalingen. Het fonds werkt met een risicoanalyse voor de algemene reserve. Het Handboek AO/IC beschrijft uitvoerig de dagelijkse werkwijze met betrekking tot subsidieaanvragen, adviescommissies, bezwaren en klachten, interne en publieke evaluaties, inkoop, betalingen, financiële administratie, P&O en bestuur. Per proces zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden per functie vastgelegd.

Er zijn door het fonds twee belangrijke risico's aangemerkt. Het grootste en meest reële risico heeft betrekking op het alsnog toekennen van aanvragen na bezwaar binnen de regeling voor meerjarige ondersteuning in de aanvraagronde van 2018 en 2020. Het beschikbaar budget binnen deze regeling voor de periode 2017-2020 is € 12.000.000. De ronde in 2017 is met € 22.296.834 ver overvraagd. Er zijn 15 subsidies in 2017 beschikbaar voor € 10.630.000. De beschikte bedragen lopen uiteen van € 200.000 tot € 1.6 miljoen. Met de ronde in 2018 moet het fonds met bezwaren rekening houden. De twee- en vierjarige ronden vinden in 2020 plaats voor de periode 2021-2024.

Het tweede geformuleerde risico in de risicoanalyse is de veiligheid van ICT en privacy. In 2018 is de Europese Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Door het niet voldoen aan de regelgeving riskeert het fonds een flinke boete. In 2017 hebben een onderzoek en een sessie, onder begeleiding van een onderzoeksbureau en medewerkers, plaatsgevonden over bewustwording, omgang en veiligheid van data en informatie. Daarnaast worden overeenkomsten van opdracht opgesteld met zelfstandige ondernemers en worden verwerkersovereenkomsten afgesloten met organisaties.

In 2018 worden de ICT-infrastructuur en het administratiesysteem vervangen met als doel de werkprocessen te integreren en toekomstbestendig te zijn in data- en informatieveiligheid. Begin 2018 worden hiertoe stappen ondernomen, o.a. voor een oriëntatie op een nieuw subsidiesysteem.

Overige belangrijkste aspecten die het fonds binnen de beheersingskaders hanteert:

- Governance: de verschillende codes en de herziene reglementen RvT en bestuur (zie ook hoofdstuk 6, 'Organisatie').
- Transparantie: jaarverantwoording wordt integraal gepubliceerd op de website. Periodiek worden financiële rapportages opgesteld.
- Intern risicobeheer; eenmaal per jaar vindt een actualisatie plaats van de AO/IC en de risicoanalyse. Functiescheiding en het vier-ogenprincipe zijn onderdeel van het dagelijks praktijk. Monitoren van kortlopende verplichtingen met name tijdige afronding van subsidieverstrekingen (binnen 3 maanden na einddatum project en binnen een max. periode van 2 jaar).
- Er vindt regelmatig afstemming plaats tussen de auditcommissie en het bestuur.
- Aanbevelingen van de externe accountant tijdens controles worden geïmplementeerd in het werkproces.
- ICT en veiligheid: *awareness*, FG-functionaris, digitalisering en een nieuw administratiesysteem (zie ook hoofdstuk 6 'Organisatie').
- Wet en regelgeving; meldprocedure integriteit.

De algemene reserve van het fonds bedraagt op 31 december 2017 € 600.299. Volgens de ADR is een norm van 5% van de jaaromzet als buffer voldoende om bedrijfsvoeringsrisico's op te vangen. Het fonds streeft daarom naar een opbouw tot een algemene reserve van € 1.000.000 in 2020 om onvoorziene financiële tegenvallers te kunnen opvangen. Door de lager vastgestelde subsidies aan de algemene reserve toe te voegen, wordt het tekort aangevuld.

De lagere vaststellingen van 2017 bedragen ca. € 90.000. Wanneer deze lijn wordt doorgetrokken tot en met 2020, resulteert dat (zonder onttrekkingen tot die tijd) tot de onderstaande algemene reserve:

	2017	2018	2019	2020
Start	€ 508.032	€ 598.032	€ 688.032	€ 778.032
Toevoeging	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000
Totaal	€ 598.032	€ 688.032	€ 778.032	€ 868.032

Dat is minder dan de 5%-norm. Het ministerie van OCW erkent dit knelpunt en heeft met de brief d.d. 1-8-2017 ermee ingestemd ook de ingetrokken subsidies toe te voegen totdat de algemene reserve het streefniveau is bereikt.

Echter, volgens het Handboek uit november 2017 worden ingetrokken subsidies aangemerkt als subsidies die herbested dienen te worden. Hiermee loopt het fonds het risico niet de door de ADR genoemde 5%-norm te realiseren.

Eventuele gehonoreerde bezwaren zullen waar mogelijk uit de resterende middelen van de desbetreffende regeling voor dat boekjaar gesubsidieerd worden. Indien dit niet mogelijk is, moet dit gehonoreerde bezwaar uit de algemene reserve gefinancierd worden. Als de algemene reserve onvoldoende is, zal het gehonoreerde bezwaar ten laste komen van het resterende budget van deze beleidsperiode.

Het fonds blijft met OCW in overleg hoe het normpercentage van 5% wel gehaald kan worden en hoe bij aanwending van de algemene reserve het peil weer zo spoedig mogelijk op het normpercentage kan komen.

3. Resultaten subsidies en programma's

Het Stimuleringsfonds kent een combinatie van het subsidiehuus en het programmahuus. Het subsidiehuus geeft uitvoering aan het cultuurbeleid, zoals omschreven is in het beleidskader. Hiervoor ontvangt het Stimuleringsfonds in de periode 2017-2020 een instellingssubsidie van € 51.384.335. In het programmahuus zijn alle werkvormen opgenomen die voortkomen uit aanvullende en/of tussentijdse beleidsinitiatieven vanuit OCW, BuZa en IenM. Subsidie- en programmahuus vullen elkaar aan. Naast de instellingssubsidie ontvangt het Stimuleringsfonds deze beleidsperiode in totaal € 13.242.000 voor de uitvoering van o.a. de programma's en projecten op het gebied van internationalisering van de ontwerpsector, de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp en het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte.

Dit hoofdstuk zet alle financieringsonderdelen van het fonds op een rij. Alle toekenningen van 2017 zijn online beschikbaar op stimuleringsfonds.nl/toekenningen.

3.1 Subsidieregelingen

Het fonds heeft negen subsidieregelingen, die hun formele en juridische basis hebben in het Subsidiereglement van het Stimuleringsfonds. In de deelregelingen zijn de missie en doelstellingen van het Stimuleringsfonds verwerkt, zoals deze omschreven zijn in het door OCW opgestelde beleidskader. Aanvragers kunnen aangeven welke doelstellingen ze nastreven met hun project. De weging van de zwaarte van de doelstellingen in de beoordeling van aanvragen ligt bij de adviescommissies. Deze betrekken in hun beoordeling tevens: doel, opzet, financiën en communicatiestrategie.

Binnen de context van verschillende deelregelingen kunnen open oproepen worden uitgeschreven, bijvoorbeeld voor deelname aan (internationale) evenementen, onderzoek naar een specifieke opgave of participatie in een specifiek programma van het fonds. De open oproepen zijn een effectief middel gebleken in het adresseren van urgente vraagstukken en het kwalitatief programmeren van de sector op internationale manifestaties.

3.1.1 Basisregelingen voor Architectuur, Vormgeving en Digitale cultuur

I. Architectuur

Aantal aanvragen : 177 (142 aanvragen in 2016) voor € 3.214.827

Verleend : 60 voor € 1.059.774

Open Oproep Venetië #1 & #2

Aantal aanvragen : 55 voor € 1.090.303

Verleend : 7 voor € 114.100

De Deelregeling Architectuur omvat alle schaalniveaus van het ruimtelijk ontwerp: van (interieur)architectuur en landschapsarchitectuur tot stedenbouw en regionale planning. De regeling heeft tot doel de vakinhoudelijke ontwikkeling van de discipline te voeden, de positie ervan te versterken, het debat hierover te stimuleren en zo de professionaliteit in zowel het opdrachtgeverschap als het cultureel ondernemerschap te bevorderen. Door deze grote diversiteit aan doelstellingen lopen de projectvormen ook sterk uiteen. Van relevant praktijkgericht en agendastellend (ontwerpend) onderzoek tot reflectieve studies, verdiepende publicaties, ontwerpprijsvragen, innovatieve cross-disciplinaire pilotprojecten en ruimtelijke experimenten, expertmeetings, documentaires en publieksactiviteiten zoals tentoonstellingen, manifestaties, debatten en (internationale) presentaties.

In de laatste categorie is het Stimuleringsfonds in 2017 in het kader van de Architectuur Biënnale Venetië een interessante samenwerking met Het Nieuwe Instituut aangegaan. Het fonds schreef twee open oproepen uit, waarvan de eerste gericht was op de invulling van het publieke parallelprogramma van het Nederlandse paviljoen, waarvoor Het Nieuwe Instituut verantwoordelijk is. Met het thema 'WORK, BODY, LEISURE' stelt curator Marina Otero Verzier de gevolgen van de voortschrijdende digitalisering op de samenleving en onze dagelijkse leefomgeving aan de orde. De tweede open oproep had betrekking op het thema 'FREESPACE', waarmee hoofdcuratoren Yvonne Farrell en Shelley McNamara de relatie tussen architectuur en maatschappij willen agenderen. Deze oproep stelde Nederlandse ontwerpers in staat initiatieven en projecten te ontwikkelen waarmee zij inhoudelijk kunnen bijdragen aan een hoofdlocatie, zoals het Arsenale of andere landenpaviljoens van de Giardini. In 2018 volgt nog een derde open oproep, die tegelijk met de eerste twee werd aangekondigd.

In de afgelopen jaren is er binnen de architectuurdiscipline steeds meer aandacht ontstaan voor de manier waarop het vakgebied zich presenteert. Daardoor is het aantal aangevraagde subsidies voor documentaires en andere vormen van storytelling flink toegenomen. Bovendien heeft ontwerpend onderzoek door het associatieve en vaak agenderende karakter steeds meer terrein gewonnen. Ontwerpers hebben hiermee een interessant instrument in handen voor het analyseren en agenderen van urgente ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke opgaven, het verkennen van oplossingsrichtingen, het in beeld brengen van toekomstscenario's, het verbinden van partijen en het organiseren van draagvlak. In de komende jaren vraagt de invoering van de nieuwe Omgevingswet op alle bestuurlijke en ruimtelijke schaalniveaus om een integrale en onderzoekende benadering van complexe opgaven. Voor de ontwerpende disciplines liggen hier dus mooie kansen en uitdagingen.

II. Vormgeving

Aantal aanvragen : 259 (274 aanvragen in 2016) voor € 4.527.332

Verleend : 64 voor € 1.032.233

Open Oproep Residency Arita

Aantal aanvragen : 43 voor € 237.500

Verleend : 2 voor € 16.000

Open Oproep Professionalisering Ontwerppraktijk III

Aantal aanvragen : 29 voor € 210.519

Verleend : 7 voor € 50.300

De Deelregeling Vormgeving kent aanvragen voor zeer uiteenlopende projecten van diverse typen aanvragers, van individuele ontwerpers en kleinschalige initiatieven tot grote instellingen. De projecten variëren van het doen van onderzoek en experiment, grote publieksevenementen en inhoudelijk/theoretisch onderzoek tot aan bijzondere samenwerkingen met partijen uit andere disciplines en domeinen. Ook de aangevraagde bedragen lopen sterk uiteen. Dat maakt de regeling divers en interessant, maar tegelijk is het lastig om met een sterk overvraagd budget de uiteenlopende belangen en waardes die deze projecten vertegenwoordigen allemaal tot hun recht te laten komen. Toch lijkt diversiteit ook in de toegekende projecten naar voren te komen. De verschillende disciplines die onder vormgeving gerekend worden, blijken steeds redelijk evenwichtig verdeeld. Nadruk ligt op projecten voor onderzoek en experiment en projecten gericht op publieksbereik. De doelstellingen 'versterken van de internationale positie van de ontwerpsectoren' en bevorderen van de 'professionalisering van de ontwerppraktijk en voorbeeldig opdrachtgeverschap' komen minder aan bod. Dat is deels te verklaren door de Deelregeling Internationalisering, waar internationale projecten terecht kunnen. Daarnaast hebben de aanvragen gericht op opdrachtgeverschap vaak een te smalle inhoudelijke basis om goed aan te sluiten bij de regeling. Om dat op te vangen, is voor de derde keer op rij een oproep uitgezet voor professionalisering van ontwerpstudio's. De oproep is gericht op het stimuleren en agenderen van verdieping en reflectie op de eigen praktijk. De subsidies uit deze oproep worden ingezet voor het uitwerken van een strategie waarin de zakelijke en artistieke ontwikkeling elkaar versterken.

Ook de Open Oproep Residency Arita biedt ontwerpers extra kansen. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Mondriaan Fonds boden in 2017 opnieuw twee residency-perioden aan in de Japanse keramiekregio Saga. De werkperiode biedt de ruimte om onderzoek te doen op artistiek en technisch gebied. Ontwerpers ontwikkelen eigen werk, waarbij tegelijk een intensieve wisselwerking moet ontstaan met de betrokken porseleinproducenten in de regio. Een belangrijk uitgangspunt van deze residency is om speciale technieken te leren binnen de oudste keramische industrie van Japan en deze in het eigen werk toe te passen. Het ontwerpersduo Scholten & Baijings en de Japanse ontwerper Teruhiro Yanagihara hebben in samenwerking met de fondsen deze residency opgezet om cross-overs en experiment te stimuleren en nieuwe samenwerkingen tussen Nederlandse ontwerpers en Japanse porseleinproducenten te initiëren.

Nieuwsbrief-specials Vormgeving zijn in 2017 tweemaal verstuurd, in het voorjaar over reflectie en beschouwing, in het najaar over professionalisering. Deze specials maken het mogelijk om een gerichte doelgroep aan te spreken om thema's, toegekende projecten, fondsactiviteiten en andere informatie extra onder de aandacht te brengen. Deze nieuwsbrieven geven zichtbaarheid aan ontwikkelingen in het veld en bieden context aan fondsbeleid. Deels komen inhoudelijke bijdragen voort uit opdrachten voor tekst en beeld door spelers uit het veld.

III. Digitale cultuur

Aantal aanvragen : 225 (186 aanvragen in 2016) voor € 3.907.352

Verleend : 58 voor € 798.527

Open Oproep SXS

Aantal aanvragen : 11 voor € 31.500

Verleend : 5 voor € 20.385

Binnen de Deelregeling Digitale cultuur staat het openbreken van bestaande technologieën en processen en het op een open manier ontwikkelen van nieuwe technologie en toepassingen voorop. Van daaruit worden ontwerpmethodieken en principes toegepast in uiteenlopende terreinen, variërend van gaming, storytelling en muziek tot biotechnologie, architectuur en zorg.

De regeling is in 2017 gestart ter vervanging van de Deelregeling E-cultuur, die het fonds in de periode 2013-2016 voerde. Ook is een deel van de doelstellingen van het inmiddels opgeheven Gamefonds ondergebracht in de regeling. Het aantal aanvragen in de Deelregeling Digitale cultuur lag over het gehele jaar merkbaar hoger dan bij de Deelregeling E-cultuur in 2016. Er werden met name meer startsubsidies aangevraagd. Daarbij heeft de regeling te maken met een terugval van het beschikbare budget ten opzichte van de voorgaande beleidsperiode. Het beperkte budget heeft tot gevolg dat de hoogte van de bedragen die worden aangevraagd afneemt. Het aantal toekenningen kon daardoor in de basisregeling toch toenemen, maar daarbij daalde het gemiddeld toegekende bedrag van circa € 19.000 in 2016 naar € 12.000 in 2017. Onder druk van het beperkte budget zag de adviescommissie zich genoodzaakt om te prioriteren onder de positief beoordeelde voorstellen. Als gevolg hiervan zijn zestien voorstellen die aanvankelijk positief waren beoordeeld niet ondersteund.

De commissie verwelkomde in 2017 vier nieuwe leden en een nieuwe voorzitter. Twee adviseurs stroomden in vanuit het Gamefonds. In de nieuwe samenstelling ging de commissie, onder druk van de hoeveelheid aanvragen, op zoek naar de kern van de regeling. Er ontwikkelde zich gedurende het jaar een steeds duidelijkere lijn in de advisering, waarbij het centraal stellen en bevragen van de technologie in de projecten prioriteit kreeg. Binnen deze kaders is er ruimte voor uiteenlopende projectvormen en cross-overs, maar de focus van de regeling ligt ten opzichte van voorgaande jaren, toen de verbreding werd gezocht, zwaarder op de rol van de technologie. Hiermee positioneert de regeling zich duidelijker ten opzichte van andere regelingen van het Stimuleringsfonds en andere cultuurfondsen.

In 2017 is bij Digitale cultuur prioriteit gegeven aan het op de rails krijgen van de basisregeling en de nieuwe commissie. Als gevolg hiervan is er minder aandacht geweest voor het flankerend beleid. Dit is in de tweede helft van 2017 weer opgepakt. Er zijn verschillende kleinschalige expertmeetings met aanvragers georganiseerd. In een van deze bijeenkomsten werd ingegaan op de betekenis van algoritmes in verschillende projecten en de positie van programmeurs in de kunst en cultuur. In een andere bijeenkomst stond de positie van games in de regeling centraal. Deze staat zwaar onder druk. Om de dialoog met de indie-gameontwikkelaars in stand te houden, is het fonds aanwezig geweest op de Control Conference. In samenwerking met het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid zijn tevens drie ondersteunde gameprojecten geëvalueerd. Tot slot is in december samen met het Letterenfonds een open oproep uitgezet voor een nieuwe editie van Literatuur op het Scherm.

3.1.2 Interdisciplinaire regelingen

I. Talentontwikkeling

Aantal aanvragen : 273 (225 aanvragen in 2016) voor € 1.423.000

Verleend : 74 voor € 626.000 (1e fase 50 subsidies van € 1.000, 2e fase 24 subsidies van € 24.000)

In de afgelopen vijf jaar hebben zo'n 900 jonge ontwerpers en makers, die maximaal vier jaar geleden zijn afgestudeerd, een talentontwikkelingsbeurs aangevraagd. In 2017 zijn er 273 aanvragen ingediend en zijn er 24 ontwerpers geselecteerd. Zij zijn afkomstig uit de disciplines architectuur in de brede zin (3), digitale cultuur (3), product- en vrije vormgeving (6), grafische vormgeving (4) en textiel & mode (4), interdisciplinair (4). De geselecteerden ontvangen een beurs voor hun artistieke ontwikkeling en ondersteuning van het professionaliseren van hun praktijk. Op aanraden van de commissie is het ontwikkelplan ten opzichte van vorige jaren teruggebracht naar maximaal duizend woorden. Daarbij hebben de in de eerste ronde 50 geselecteerde makers een vergoeding van € 1.000 ontvangen voor het schrijven van dit plan, in het kader van voorbeeldig opdrachtgeverschap. De algemene kwaliteit van de voorstellen vond de commissie redelijk hoog, waarbij enkele portfolio's uitblonden. Binnen de deelregeling is aangevraagd door een zeer

uiteenlopende groep ontwerpers en makers. Veel aanvragers zijn voor hun studie naar Nederland gekomen. Hierdoor zijn invloeden van andere (niet-westerse) culturen zichtbaar in een aanzienlijk deel van de portfolio's. Ten opzichte van eerdere jaren vond de commissie het maatschappelijk engagement in de voorstellen goed. Wel ziet ze duidelijk kwaliteitsverschil in de voorstellen uit verschillende disciplines, waarbij vooral binnen de digitale cultuur de makers er moeilijk in slagen hun praktijk te duiden en tot een helder plan te komen. Voorts merkt de commissie op dat het aantal aanvragers vanuit de discipline architectuur laag is. Hierbij vraagt de commissie zich af in hoeverre de beurs aansluit op de praktijk binnen de architectuur. Ze stelt dat pas afgestudeerde architecten vaak eerst voor een bureau gaan werken, voordat zij tot een eigen handschrift komen. Het aanbod binnen het vakgebied vindt ze dan ook mager en ze vermoedt dat de beurs alleen aansluit op een bepaald type praktijk.

Tijdens de Dutch Design Week 2017 is voor de vierde keer de tentoonstelling 'In No Particular Order' georganiseerd. Deze tentoonstelling bood een reflectie op talentontwikkeling en het werk van 33 ontwerpers die in 2016 subsidie ontvingen uit deze regeling.

II. Talentontwikkeling Creatieve Industrie (OCW)

Open Oproep Fresh Perspectives

Aantal aanvragen : 52 voor € 520.000

Verleend : 5 voor € 47.450

In december 2014 verleende OCW aan het fonds een projectsubsidie ten behoeve van talentontwikkeling in de creatieve industrie en dan met name gericht op talent binnen een interdisciplinair werkveld. Met deze middelen is een open oproep uitgezet onder de noemer Fresh Perspectives. De oproep stelt ontwerpers en makers in staat om met nieuwe perspectieven te komen voor (maatschappelijke) vraagstukken in samenwerking met andere sectoren en domeinen. Het project beoogt een impuls te geven aan talentontwikkeling, cross-overs, professionalisering van de creatieve industrie en voorbeeldig opdrachtgeverschap. Uit de eerste succesvolle oproep werden 5 projecten waarin ontwerpers met kennisorganisaties of marktpartijen samenwerken aan nieuwe ontwerp perspectieven gesubsidieerd. De open oproep wordt in september 2018 geëvalueerd.

Naast Fresh Perspectives is er een opdracht gegeven voor het project Sandberg@Mediapark. De masterclass is gericht op het ontwikkelen van innovatieve vormen van storytelling. Experiment, vrije ruimte en het proces staan centraal. Dit gebeurt door gevestigde talenten uit verschillende disciplines die binnen projectteams verschillende creatieve en culturele werelden bij elkaar brengen. In het project wordt samengewerkt met het Sandberg Instituut, Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, NPO, VPRO, NTR, en BNNVARA.

III. Programma Internationalisering Ontwerpsector; Deelregeling Internationalisering (OCW en BuZa)

Aantal aanvragen : 108 (101 aanvragen in 2016) voor € 2.808.460

Verleend : 40 voor € 762.017

Binnen de Deelregeling Internationalisering wordt de internationale ontwerp praktijk van Nederlandse ontwerpers gestimuleerd in het aangaan van langdurige relaties, het tonen van het onderscheidend vermogen en het verbreden van het werkterrein. Voorwaarde voor subsidiëring is dat er sprake is van een buitenlandse vraag. De kwaliteit van de voorstellen binnen de Deelregeling Internationalisering blijft zich ontwikkelen. De aanvragers benoemen steeds beter de relatie tussen hun projecten en de relevantie van het onderwerp in het buitenland en voor de disciplines. In 2017 valt op dat de verhouding van de disciplines die aanvragen en ondersteund worden beter in balans is. Zo lijken internationale projecten in de Digitale cultuur beter hun weg te vinden naar de regeling en sluit de opzet van de aanvragen steeds beter aan bij de regeling. De aard van de projecten loopt uiteen: van een overzichtstentoonstelling tot individuele deelname aan een internationale manifestatie, van ontwerpend onderzoek tot spreker in een internationaal programma. Mede door deze regeling nemen Nederlandse makers en ontwerpers een sterke internationale positie in op het gebied van interdisciplinaire samenwerkingen. Met ingang van de nieuwe beleidsperiode en de focus op prioriteitslanden wordt opgemerkt dat van de toegekende aanvragen gemiddeld 61% in de focus- en maatwerklanden plaatsvindt. De jaarlijkse evaluatie met de nieuw samengestelde commissie wordt begin 2018 gehouden.

Programma Internationalisering Ontwerpsector; Doelstelling 2 (BuZa en OCW)

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie voert binnen het Beleidskader internationaal cultuurbeleid 2017-2020 en met financiering van het ministerie van Buitenlandse Zaken een vierjarig programma uit onder de titel 'Sustainable and inclusive cities through design'. Centraal in het programma staan de rol en inzet van ontwerp(denken) in het bevragen en bieden van oplossingen voor snelle urbanisatie en de maatschappelijke thema's die hieraan gelieerd zijn. Crossdisciplinaire samenwerking wordt hierin gestimuleerd.

De geografische focus van het programma ligt op de ring rond Europa, in de landen Turkije, Rusland, Egypte en Marokko. In 2017 is een raamwerk ontwikkeld voor de uitvoering van het programma voor de komende vier jaar.

Tevens heeft het fonds in 2017:

- vier oriëntatierizen georganiseerd, waarin een aanzet is gedaan tot het opbouwen en versterken van netwerken en (in samenwerking met de posten) het aanscherpen van de lokale vraag en opgaven;
- een start gemaakt met het opstellen van een programmalogica en *impact framework* voor dit programma. Dit stelt het Stimuleringsfonds samen met Avance op;
- de eerste vier open oproepen die in 2017 zijn gepubliceerd binnen dit programma leiden in het eerste kwartaal 2018 tot een aantal subsidies of opdrachten uit de ingediende voorstellen.

IV. Internationalisering Dutch Cultural Manifestations Abroad (HGIS/BuZa)

Aantal aanvragen : 2 voor € 43.620

Verleend : 2 voor € 43.620

Eind 2014 heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken, binnen het kader van het internationaal cultuurbeleid, opdracht gegeven aan de gezamenlijke cultuurfondsen voor een tweejarig programma 2015-2016. In 2017 is een restant hiervan vanuit het fonds besteed aan de deelname van platform Fanfare aan het grafisch festival Chaumont in Frankrijk. En aan de ontwikkeling en uitgave van het boek over de Gwangju Folly in Zuid-Korea van MVRDV, met Jap Sam Books.

V. Programma Internationalisering Ontwerpsector; bijdrage BuZa BEB

De bijdrage van de afdeling Buitenlandse Economische Betrekkingen (BEB) van BuZa wordt voornamelijk besteed aan het verstevigen van de internationale positie van het Nederlands ontwerp tijdens toonaangevende manifestaties. In de vorm van vouchers wordt deelname aan toonaangevende internationale manifestaties mogelijk gemaakt, waarbij naast een culturele ook een *business to business*-component aanwezig is. Per jaar worden vooraf ongeveer vier manifestaties vastgesteld in samenwerking met BuZa BEB en het Topteam Creatieve Industrie om de vouchers in te zetten. Per jaar wordt gekeken naar de projectvorm die zich het beste leent voor elke discipline om de doelstelling 'van contact naar contract' te realiseren. Hierbij wordt gelet op een goede verdeling van de disciplines architectuur, vormgeving en digitale cultuur. Het beschikbare budget tot eind 2018 bedraagt € 112.500.

3.1.3 Regelingen gericht op activiteiten van culturele instellingen

I. Meerjarige programma's

In 2017 heeft geen ronde plaatsgevonden.

Aantal aanvragen in 2016 : 28 voor € 22.296.834

Verleend periode 2017-2020 : 16 subsidies voor € 10.630.000 (inclusief het in 2016 toegekende bezwaar van € 500.000)

Begroot periode 2017-2020 : € 12.000.000 (€ 3.000.000 per jaar).

De Deelregeling Meerjarige programma's richt zich op instellingen die op (inter)nationaal niveau gedurende twee of vier jaar een samenhangend programma van activiteiten uitvoeren. De besluitvorming over de eerste ronde voor subsidiering in 2017-2020 vond plaats in 2016. Hierin zijn zes instellingen ondersteund met een tweejarig programma en negen instellingen met een vierjarig activiteitenprogramma. De vijftien instellingen die zijn ondersteund dragen bij aan de doelstellingen van de regeling en laten de breedte en veelzijdigheid van de creatieve industrie zien. Met name instellingen met programma's op het gebied van digitale cultuur en architectuur zijn ondersteund. Een positieve ontwikkeling is de toegenomen spreiding over Nederland. In 2018 zal de tweede ronde voor de periode 2019-2020 plaatsvinden. Er hebben diverse gesprekken plaatsgevonden tussen het fonds en instellingen die via de Meerjarige programma's worden ondersteund. Op basis van deze gesprekken over huidige ontwikkelingen binnen het veld, tendensen en beleid worden in 2018 een aantal expertmeetings georganiseerd.

II. Activiteitenprogramma's

Aantal aanvragen : 43 (59 aanvragen in 2016) voor € 2.309.617

Verleend : 21 voor € 1.143.762

Open Oproep Ruimte voor Ontwerpkritiek

Aantal aanvragen : 25 voor € 443.666

Verleend : 5 voor € 63.825

Open Oproep Professionalisering Ontwerpplatforms

Aantal aanvragen : 17 voor € 164.087

Verleend : 8 voor € 78.900

Het fonds beoogt met de Deelregeling Activiteitenprogramma's een structuur te creëren en te onderhouden die de laag vormt tussen enerzijds makers/ontwerpers en anderzijds instellingen met een meerjarig programma. Bij de beoordeling wordt gekeken naar de agenderende kwaliteit van het programma en de mate waarin dit een bijdrage levert aan de platformfunctie die de instelling bekleedt in het veld. De commissie heeft waardering voor aanvragers die vernieuwende of experimentele werkvormen, thema's of samenwerkingen opzoeken. Daarnaast is het belangrijk dat een instelling ontwikkeling toont en een eigen (kritisch) geluid presenteert. De selectie toont een evenwichtige disciplinaire spreiding. Er zijn op het gebied van architectuur, vormgeving en digitale cultuur elk zes programma's ondersteund. Daarnaast zijn er nog drie interdisciplinaire programma's ondersteund.

De druk op het beschikbare budget is hoog. Er zijn minder instellingen ondersteund dan in 2016. Wel zijn er meer programma's voor het volledig aangevraagde bedrag gehonoreerd. De commissie staat open voor nieuwe initiatieven. Ze verwacht dat de instellingen dankzij de ondersteuning een duidelijke ontwikkeling in de professionalisering van hun praktijk laten zien.

Binnen de regeling hebben twee open oproepen plaatsgevonden. Voor de Open Oproep Ruimte voor Ontwerpkritiek zijn 25 voorstellen ingediend. Het totaal verleende bedrag is € 63.825 voor de 5 geselecteerde voorstellen. Voor de Open Oproep Professionalisering Ontwerpplatforms zijn 17 aanvragen ingediend. Het totaal verleende bedrag is € 78.900 voor 8 platforms.

III. Festivals

Aantal aanvragen : 61 (48 aanvragen in 2016) voor € 2.366.627

Verleend : 25 voor € 684.243

Dutch Design Foundation: verleend € 400.000

Festivals nemen een bijzondere positie in binnen de creatieve industrie. Door de mengvorm van optredens, presentaties, workshops en debatten geven ze in een kort tijdsbestek inzicht in de nieuwste ontwikkelingen. Ze functioneren in de creatieve industrie als een effectieve schakel, tussen de makers, ontwerpers, kunstenaars, wetenschappers, instellingen en publiek.

Begin 2017 is door de start van de officiële regeling Festivals (met extra middelen van OCW) bij het fonds een evaluatie met de commissie uitgevoerd. Mede door aanbevelingen van de commissie is de regeling aangepast. Vanaf 2017 is het niet meer mogelijk om in twee fases aan te vragen. De aparte ondersteuning voor de start/ontwikkelfase is komen te vervallen. Het programma kan alleen in zijn geheel worden aangevraagd (ontwikkelfase + uitvoering).

In 2017 waren er twee rondes. Bij de beoordeling was het met name belangrijk in hoeverre het festival consistent is in doel, opzet betrokken deskundigheid, mate en wijze van cofinanciering en publieksbereik. Daarnaast heeft de commissie meegewogen in hoeverre de programma's gezamenlijk of in samenhang een bijdrage leveren aan de doelstellingen. Belangrijke factoren daarbij waren de verwachting van een goede uitvoering en de toegevoegde waarde voor de betreffende discipline. Binnen de regeling valt op dat de voorstellen met name afkomstig zijn uit de domeinen digitale cultuur en vormgeving en in mindere mate uit de kring van architectuur. Waar de eerste ronde moest worden geprioriteerd, heeft de commissie de tweede ronde minder toegekend dan het beschikbare budget. Het resterende bedrag wordt toegevoegd aan het budget voor 2018.

De Dutch Design Week ontving van het fonds op aanwijzing van OCW een jaarbijdrage van € 400.000. Deze bijdrage wordt ook in de jaren 2018 tot en met 2020 gecontinueerd.

3.1.4 Voucherprocedure

Aantal aanvragen : 87 voor € 118.789

Verleend : 67 voor € 92.797

De voucherregeling is een verkorte procedure die het voor makers en ontwerpers op korte termijn mogelijk maakt deel te nemen aan internationale podia. In de praktijk is veel vraag naar kleine subsidies, bijvoorbeeld voor het geven van lezingen, deelname aan presentaties en activiteiten op internationale podia. Voorwaarde is dat de aanvrager is uitgenodigd voor een presentatie door een buitenlandse partij.

De voucherprocedure vertrekt inhoudelijk vanuit een internationaal perspectief, maar wordt binnen de fondsbegroting financieel gedragen uit de basisregelingen Architectuur, Vormgeving en Digitale cultuur, die elk € 50.000 bijdragen. Het jaarbudget bedraagt daarmee € 150.000. Per voucher wordt max. € 1.500 verstrekt voor accommodatie, reis-, transport- en eventuele communicatiekosten. In 2017 is een grondige analyse gemaakt van de voucherprocedure en de ondersteunde aanvragen.

3.1.5 Non-Fictie Transmediaregeling i.s.m. Filmfonds

Aantal aanvragen : 67 (46 aanvragen in 2016) voor € 2.396.805

Verleend : 16 voor € 438.557 (inclusief bijdrage Filmfonds € 677.029)

Het Stimuleringsfonds voert samen met het Filmfonds de Non-Fictie Transmediaregeling uit. De fondsen zijn gelijkwaardige partners en dragen jaarlijks elk € 250.000 bij. Het budget van het Stimuleringsfonds is afkomstig uit de Deelregeling Digitale cultuur. Het Stimuleringsfonds treedt op als penvoerder.

De Non-Fictie Transmediaregeling stond in 2017 onder druk. Het wegvallen van het Mediafonds als derde partner in de regeling had tot gevolg dat het beschikbare budget met een derde afnam tot een bedrag van € 500.000 per jaar. Het aantal rondes is teruggebracht van drie naar twee. Desondanks is het aantal aanvragen gestegen van 46 in 2016 naar 67 in 2017. Beide rondes zijn zodoende zwaar overvraagd.

In de tweede ronde heeft de commissie moeten prioriteren onder de positief beoordeelde aanvragen. Er zijn niet alleen meer partijen die indienen, ook de kwaliteit van de aanvragen blijft toenemen. Dit maakt de beoordeling en uiteindelijke selectie steeds moeilijker. Het is zorgelijk om te zien dat goede projectvoorstellen niet kunnen worden uitgevoerd en ook nergens anders terecht kunnen voor ondersteuning. Opschaling of samenwerking met andere fondsen of instellingen lijkt noodzakelijk om de regeling te kunnen voortzetten. De vraag vanuit het veld is groot.

Een tendens onder de gehonoreerde projecten is dat het format van een centrale website, als middelpunt van het project, op z'n retour is. De verhalen in de meest recent ondersteunde projecten bewegen zich steeds vloeiender over het internet en maken daarbij gebruik van bestaande kanalen en online communities. Het succes van de online organisatie van uiteenlopende communities leidt ertoe dat de (culturele) diversiteit onder de aanvragers relatief groot is. Daarnaast heeft de commissie scherp gelet op de artistieke en experimentele waarde van de ondersteunde projecten. De commissie merkt daarbij op dat transmediaal werken meer en meer de nieuwe standaard wordt. Of het nu gaat om ontwerpers, kunstenaars, makers of journalisten, er wordt in het digitale domein steeds vaker gewerkt in versies waarin projecten met langlopende onderzoeklijnen via verschillende media op verschillende momenten en/of in verschillende vormen naar buiten komen.

3.2 Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp

De Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp 2017-2020 is de opvolger van het AARO-beleid 2013-2016. Kern van deze door het ministerie van OCW en het ministerie van IenM geformuleerde agenda is het versterken van de maatschappelijke positie en kwaliteit van ontwerp op regionaal en lokaal niveau in Nederland. Het Stimuleringsfonds is bij twee programma's betrokken: Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap en het Stimuleringsprogramma Zorg en Onderwijs.

I. Programma Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp – BZK (voorheen IenM)

Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap (BZK)

Activiteiten: € 10.369

Open Oproep Stadslabs (uitgezet eind 2017): beschikbaar € 250.000

Het Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap ondersteunt lokale en regionale partijen om te experimenteren met vernieuwende vormen van opdrachtgeverschap. Het richt zich op het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen en strategieën waarmee collectieven van bewoners, ondernemers, ruimtelijke professionals en lokale overheden samenwerken bij het ontwikkelen van oplossingen voor actuele ruimtelijke opgaven. Het programma betreft een gezamenlijke opdracht van de ministeries van OCW en BZK (destijds OCW en IenM). Op 14 augustus 2017 heeft het ministerie van IenM subsidie verleend voor de uitvoering van het Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap. De werkzaamheden in 2017 richtten zich op de voorbereiding van een open oproep richting lokale overheden en andere stadmakers om gezamenlijk voorstellen in te dienen voor het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingsvormen. Daarnaast organiseerde het fonds twee netwerkbijeenkomsten om onderlinge kennisuitwisseling tussen eerder door het fonds ondersteunde stadslabs te faciliteren. De bijeenkomsten hebben bijgedragen aan een dynamisch netwerk van labs die aan een veelheid van opgaven werken en kennis en ervaring uitwisselen.

II. Twee programma's Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp – OCW

Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap (OCW)

Stimuleringsprogramma Zorg en Onderwijs

Open Oproep Dementie in de Openbare Ruimte

Aantal aanvragen : 51 voor € 304.980

Verleend : 8 voor € 47.840

Activiteiten : € 200.224

Het Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap (IVO) ondersteunt lokale en regionale partijen om te experimenteren met vernieuwende vormen van opdrachtgeverschap. Het programma betreft een gezamenlijke opdracht van de ministeries van OCW en BZK (destijds OCW en IenM). Binnen het Stimuleringsprogramma Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap (OCW) stimuleerde het fonds in 2017 de verticale kennisuitwisseling met lokale overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Daartoe werden een viertal excursies georganiseerd langs illustratieve voorbeeldprojecten onder de titel 'Proeftuin NL – leren van experimenteren', een VR-cinema op 31 oktober tijdens de Dag van de Stad en een slotbijeenkomst tijdens het Stadmakerscongres op 10 november in Rotterdam.

Het Stimuleringsprogramma Zorg en Onderwijs stelt maatschappelijke instellingen, lokale overheden en nieuwe initiatiefnemers in de gelegenheid om te experimenteren met de ontwikkeling van ruimtelijke concepten voor opgaven in de zorg- en onderwijssector. Specifiek voor mbo-instellingen organiseerde het fonds samen met het ministerie van OCW en de Inspectie van het Onderwijs in juni 2017 een conferentie over de leeromgeving van de toekomst. Het ministerie van OCW heeft voor deze conferentie eenmalig een bedrag beschikbaar gesteld van € 25.000. In oktober 2017 startte het ontwikkeltraject 'Leeromgeving van de toekomst', waarin ontwerpers samen met onderwijsinstellingen werken aan huisvestingsvraagstukken voor toekomstgericht beroepsonderwijs. Ook verkende het fonds mogelijkheden voor het opzetten van een uitgebreid *impact assessment*-raamwerk voor het ontwikkeltraject 'Leeromgeving van de toekomst', om beoogde en gerealiseerde effecten in kaart te brengen. Op het gebied van de zorg schreef het fonds in januari 2017 samen met de gemeente Rotterdam een open oproep uit gericht op het gebruik van de openbare ruimte door mensen met dementie. Tevens initieerde het fonds samen met zorginstelling het Bartholomeus Gasthuis in Utrecht en de gemeente Kampen twee onderzoekstrajecten gericht op versterking van de integrale keten van welzijn, wonen en zorg.

3.3 Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte

Aantal aanvragen : 61 voor € 890.831

Aantal verleend : 23 voor € 441.906

Het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte 2017-2018 heeft tot doel cultuurhistorie aan actuele ruimtelijke en maatschappelijke vraagstukken te koppelen. Het ontwerpprogramma wordt uitgevoerd in opdracht van de VER-projectgroep, die bestaat uit de ministeries van OCW (directie Erfgoed en Kunsten), IenM en de RCE. In 2011 bracht de VER-projectgroep de beleidsnota 'Kiezen voor karakter. Visie erfgoed en ruimte' uit, waarmee het Rijk cultureel erfgoed sterker bij de ruimtelijke ordening wil betrekken en ervoor pleit cultuurhistorie als vanzelfsprekend integraal onderdeel van alle ruimtelijke opgaven te zien. Uit deze visie volgde het programma Erfgoed en Ruimte, dat de RCE in eerste instantie tussen 2012 en 2016 uitvoerde. Dit heeft voortzetting gekregen in een aangepast programma Erfgoed en Ruimte 2017-2018, waar het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte deel van uitmaakt.

Het programma vertrekt vanuit de overtuiging dat cultureel erfgoed een waardevolle bijdrage levert aan de kwaliteit van onze dagelijkse leefomgeving. Bij het ontwikkelen van nieuwe plannen is het daarom belangrijk om erfgoed zo vroeg mogelijk te betrekken. Binnen het ontwerpprogramma worden ontwerpers uitgedaagd om samen met cultuurhistorici vanuit een gebiedsgerichte erfgoedbenadering aan actuele ruimtelijke vraagstukken te werken en nieuwe betekenislagen aan cultuurhistorisch waardevolle gebieden toe te voegen. Het uitgangspunt hierbij is dat ontwerpexpertise en kennis van cultuurhistorie samen het verschil kunnen maken bij veel ruimtelijke inpassingsopgaven die de komende jaren, zowel in de stad als in het landelijke gebied, te verwachten zijn op het gebied van klimaat, energie en zorg. Deze thema's vormen eveneens de drie inhoudelijke lijnen van het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte:

- Energietransitie in het landschap
- Klimaatadaptatie in de stad
- Transformatie van naoorlogse wijken in relatie tot zorg.

In de eerste twee programmalijnen heeft het fonds in 2017 gefaseerd vier open-oproeptrajecten uitgeschreven. Twee over 'Nieuwe energie voor het Landschap' en twee over 'Stedenbouw voor extremen'. Daarbij zijn in totaal 16 projecten geselecteerd, waarin multidisciplinaire teams van (landschaps)architecten, stedenbouwers, wetenschappers, cultuurhistorici en opdrachtgevende partijen, zoals gemeenten en waterschappen, onderzoek doen naar zeer uiteenlopende vraagstukken op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en erfgoed en ervaring opdoen met de gebiedsgerichte erfgoedbenadering.

Binnen de derde programmalijn, 'Transformatie van naoorlogse wijken in relatie tot zorg', heeft het fonds in 2017 eerst een intern verkennend onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten daarvan vormen het uitgangspunt van een schrijfpdracht voor een longread, waarin wordt beschreven hoe de 'wijkgedachte', waarop veel van deze wijken zijn gebaseerd, in de huidige tijd opnieuw van betekenis kan worden voorzien. Deze longread zal worden verrijkt met enkele illustratieve casestudies uit het Stimuleringsprogramma Zorg en Onderwijs dat het fonds in het kader van de Actieagenda uitvoert.

Deze drie programmalijnen worden versterkt met een flankerend activiteiten- en communicatieplan. In 2017 heeft het Stimuleringsfonds hierin samen met de RCE twee informatiebijeenkomsten en vier teambijeenkomsten georganiseerd, waarin de doelstellingen van het ontwerpprogramma met de deelnemende teams zijn besproken en cultuurhistorische expertise en andere relevante kennis en ervaring onderling zijn uitgewisseld. Het tweede uitvoeringsjaar staat in het teken van het ophalen van de (voorlopige) resultaten en het communiceren van de opgedane inzichten. Deze zullen in 2018 multimediaal en op diverse podia aan ontwerpers, historici en beleidsmakers worden gepresenteerd met het doel hen te inspireren en te activeren en om netwerken aan elkaar te verbinden. Het fonds sorteert daarmee voor op de invoering van de nieuwe Omgevingswet in 2021, waarvoor overheden op alle schaalniveaus integrale omgevingsvisies voor hun grondgebied dienen op te stellen.

4. Kwaliteitszorg

4.1 Governance Code Cultuur, Gedragscode Cultuurfondsen, AVG, Code Culturele Diversiteit en Fair Practice Code Governance Code Cultuur

De Governance Code Cultuur is een instrument voor goed bestuur en toezicht in de cultuursector. De Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder richten zich in de uitvoering van hun taken naar de principes uit de Governance Code Cultuur. Deze code is verankerd in de Statuten en Reglementen voor bestuur en het raad-van-toezichtmodel. Het bespreken van de code is een vast onderdeel van de sollicitatiegesprekken voor nieuwe werknemers, leden Raad van Toezicht en voor adviseurs. Indien er bijzonderheden zijn in de vergaderingen van de adviescommissies, dan worden deze gemeld in de aanbiedingsbrieven bij de adviezen, gericht aan het bestuur. Adviseurs die zijn betrokken bij een aanvraag nemen niet deel aan de gehele subsidieronde. Dit wordt eveneens vermeld in de aanbiedingsbrieven aan het bestuur en besproken tijdens de jaarlijkse evaluaties. De Code Cultural Governance is onderdeel van de AO/IC en de arbeidsvoorwaarden van het personeel.

De RvT van het Stimuleringsfonds hanteert en handelt naar de Governance Code Cultuur. Blijvende aandachtspunt is er voor het vermijden van (de schijn van) belangenverstremming van de RvT, de directeur-bestuurder, de medewerkers van het fonds en specifiek van de adviseurspool.

Gedragscode Cultuurfondsen

Met ingang van 1 mei 2013 bestaat er een Gedragscode Cultuurfondsen. De gedragscode waarborgt transparantie over de manier waarop de cultuurfondsen hun publieke taak uitoefenen, om zo bij te dragen aan het vertrouwen van aanvragers en burgers in de cultuurfondsen. In de gedragscode zijn uitgangspunten opgenomen die een goede uitoefening van de publieke taak bevorderen en benoemt zaken waarop de fondsen door de aanvrager kan worden aangesproken.

De Gedragscode Cultuurfondsen waarborgt transparantie van beleid, zorgvuldige samenstelling van commissies en het vermijden van belangenverstremming. Zes beginselen zijn belangrijk: integriteit en onpartijdigheid; openheid; betrokkenheid van stakeholders; kwaliteit van dienstverlening; evaluatie; verantwoording. De gedragscode wordt onderschreven door het Mondriaan Fonds, het Filmfonds, het Letterenfonds, het Fonds Podiumkunsten, het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. De Gedragscode Cultuurfondsen is onderdeel van de AO/IC en de arbeidsvoorwaarden van het personeel. In 2017 waren voor het fonds de kwaliteit van dienstverlening en de aandacht voor evaluatie en verantwoording belangrijke uitgangspunten.

De Werkwijze commissies en adviescommissies, vastgesteld op 15 december 2017, draagt bij aan de transparantie en de openheid van het functioneren van het fonds. Deze werkwijze is op de website van het fonds gepubliceerd.

Gezamenlijke functionaris gegevensbescherming

Op 25 mei 2018 treedt de Europese privacywetgeving Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in werking. De AVG verplicht dat organisaties die persoonsgegevens verwerken, moeten voldoen aan de privacywetgeving. Daarnaast moeten die organisaties een onafhankelijke functionaris gegevensbescherming (FG) benoemen die toezicht houdt op en adviseert over de naleving van de AVG. De cultuurfondsen hebben in 2017 afgesproken hierin samen op te trekken en hebben gezamenlijk een FG benoemd. Van elk van de zes cultuurfondsen wordt door de FG een specifiek register gegevensbescherming opgesteld waarin terug te vinden is welke persoonsgegevens het fonds bewaart en met welk doel het deze gegevens verwerkt en of dat doel volgens de AVG proportioneel en gerechtvaardigd is. Dit register is een openbaar document en wordt in 2018 door ieder cultuurfonds vastgesteld.

Eerder heeft het fonds in 2017, in de aanloop naar de nieuwe regelgeving, intern een onderzoek verricht naar informatieveiligheid/-bewustzijn bij medewerkers en de omgang met (digitale) informatie. Dit onderzoek is uitgevoerd door Awareways. De uitkomsten vormen input voor de inrichting van het nieuwe informatiemanagementsysteem.

Code Culturele Diversiteit

Het Stimuleringsfonds ambieert een organisatie te zijn waarin culturele diversiteit onderdeel is van het DNA, waar het belang ervan wordt erkend en uitgedragen. Deze ambitie richt op de vier pijlers: programma, publiek, personeel en partners, zoals benoemd in de Code Culturele Diversiteit.

Zowel in het beleid van het Stimuleringsfonds als in de werkwijze van het fonds is er specifiek aandacht voor (culturele) diversiteit. Het fonds heeft drie kernwaarden: vooruitstrevend, verbindend en inclusief. Concreet betekent dit dat er binnen alle regelingen diversiteit wordt herkend, benoemd en dat het wordt gemonitord. Dit vraagt continu om verdere uitwerking. Verder speelt diversiteit ook in het personeelsbeleid bij de werving van nieuwe medewerkers een vaste rol (denk aan vacatureteksten etc.).

Fair Practice Code

Naar aanleiding van de arbeidsmarktverkenning die de Raad voor Cultuur en de SER in 2016 uitvoerden, stuurden de Federatie Cultuur en de Kunstenbond een brief met het verzoek te onderzoeken welke duurzame oplossingen kunnen bijdragen aan een aantal knelpunten in de sector. Het Stimuleringsfonds heeft in een *position paper* drie actiegebieden beschreven met steun van o.a. de Federatie Dutch Creative Industries. Het stimuleringsfonds stelt dat er winst op het terrein van de inkomenspositie van de culturele sector is te boeken door betere toepassing van ontwerp & creatie in producten en diensten. Daarvoor is empowerment van zowel ontwerpers als opdrachtgevers nodig. In maart 2017 zijn de uitkomsten van het onderzoek door de SER en de Raad gepresenteerd. Deze uitkomsten zullen worden meegenomen in een sectorbrede arbeidsmarktagenda en dienen als basis voor de agenda van de sociale partners in de nieuwe kabinetperiode. Het Stimuleringsfonds onderschrijft het belang van de Fair Practice Code en volgt de ontwikkelingen met betrekking tot de sectorbrede arbeidsmarktagenda op de voet. Voor de eigen sector is het fonds voornemens om meer aandacht aan de Fair Practice Code te besteden. Verder zal het Stimuleringsfonds zelf ook rekening gaan houden met de Fair Practice Code wanneer het fonds bijvoorbeeld zelf als opdrachtgever fungeert.

4.2 Evaluatiesystematiek

Beleidsinformatie en gegevensverzameling

Door digitalisering van aanvragen en specifiek voor het Stimuleringsfonds ontwikkelde software, zijn kwantitatieve gegevens beschikbaar waarmee gericht is aan te geven hoe de afzonderlijke subsidieregelingen bijdragen aan de uitvoering van het beleid en ontwikkelingen in het veld. Via een systeem van evaluaties worden deze aangevuld met kwalitatieve inzichten. De software wordt tevens gebruikt om de inhoudelijke en financiële voortgang, afronding en verantwoording van gesubsidieerde projecten te volgen.

Evaluaties

Verscheidene evaluaties gedurende het jaar leveren voor het fonds belangrijke aanknopingspunten op om te waarborgen dat de subsidieregelingen goed blijven aansluiten op de praktijk en de beleidsdoelstellingen. Het fonds hanteert een uitgebreid evaluatiesysteem om het eigen instrumentarium en de resultaten te toetsen. Dit omvat:

- evaluaties na afloop van elke vergadering van de adviescommissies;
- een jaarlijkse interne evaluatie met de adviescommissies, stafmedewerkers, een vertegenwoordiging van het MT en het bestuur;
- publieke debatten over specifieke sectoren, aangevuld met debatten over de relatie tussen doelstellingen en behaalde resultaten.

4.3 Impact-meting

In 2017 startte het fonds met een uitgebreid *impact assessment*-raamwerk voor het Programma Internationalisering Ontwerpsector, Stimuleringsprogramma Zorg en Onderwijs en het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte. Het *impact framework* verduidelijkt beoogde en gerealiseerde effecten binnen maatschappelijke doelstellingen. Het Stimuleringsfonds verzamelt gedurende de uitvoering van de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp 2017-2020 op verschillende manieren gegevens over de bijdrage van de programma's bij maatschappelijke opgaves, zodat het daarvan kan leren en zijn programma's kan verbeteren. Resultaten van de in 2017 uitgevoerde activiteiten worden gemonitord, gedeeld en geëvalueerd in samenwerking met alle bij de projecten betrokken partners. Dit leidt tot kennisontwikkeling en kennisdeling bij zowel de ontwerpers als de opdrachtgevende partijen. Daarnaast zoekt het fonds met het opzetten van een uitgebreid *impact assessment*-raamwerk naar mogelijkheden om (maatschappelijke) effecten van Actieagenda inzichtelijker te maken en de impact van zijn projecten te maximaliseren. Impact van de programmaresultaten wordt versterkt door hierin samen te werken met relevante partners in andere sectoren.

4.4 Bezwaren

Het Stimuleringsfonds besteedt veel aandacht aan een goede communicatie met aanvragers en een professionele beoordeling. Mocht een belanghebbende het niet eens zijn met een beslissing van het Stimuleringsfonds dan kan deze een herziene aanvraag, een bezwaarschrift of een klacht indienen. De vaste adviescommissie voor bezwaarschriften bestaat uit vijf onafhankelijke experts, deskundig op het gebied van cultuur en recht. Zij horen de aanvrager en adviseren het bestuur. Deze commissie formuleert geen inhoudelijk advies. Als blijkt dat dit wel noodzakelijk is voor de afhandeling van het bezwaar, kan deze commissie adviseren de aanvraag nogmaals aan de commissie van de betreffende deelregeling voor te leggen.

In 2017 zijn 19 bezwaarschriften ingediend, waarvan er 6 alsnog zijn gehonoreerd. Er zijn 3 bezwaarschriften ingetrokken, in 1 geval was een bezwaarschrift niet ontvankelijk en de 9 overige bezwaarschriften zijn ongegrond verklaard door de vaste adviescommissie voor bezwaarschriften

4.5 Wob

In 2017 heeft het fonds geen Wob-verzoeken ontvangen.

5. Zichtbaarheid

Communicatie begint bij het goed luisteren naar wat er speelt in het veld en in de maatschappij. Aansluiten op de behoefte en verwachtingen van de ontvanger is essentieel voor effectieve communicatie. De communicatiestrategie is daarom afgestemd op de stakeholders die het fonds wenst te benaderen en de media die deze stakeholders gebruiken. Doelstellingen zijn: uitdragen waar het fonds voor staat en wie kunnen aanvragen; het bereiken van nieuwe aanvragers; het continu optimaliseren van het aanvraagproces; informatievoorziening over de activiteiten die het fonds organiseert; het faciliteren van kennisdeling en het verbinden van netwerken. Ook voor de profilering van de creatieve industrie en de eigen organisatie maakt het fonds strategisch gebruik van communicatie, door de impact van goed ontwerp zichtbaar te maken.

Alle communicatieactiviteiten in 2017 zijn gebaseerd op de communicatiestrategie 2017-2020. Speerpunten zijn:

- outside-in perspectief
- 'need to know'- versus 'nice to know'-informatie
- juiste informatie op juiste kanaal
- focus digitaal
- strategische voorbeelden.

5.1 Bereik 2017

Het Stimuleringsfonds besteedt veel aandacht aan communicatie en gebruikt daarvoor verschillende middelen en platforms. Met een nauwkeurig afgewogen mix van communicatiemiddelen bedient de afdeling de zeer diverse doelgroepen – van multimediaontwerper tot landschapsarchitect tot incidenteel een breder publiek – zo optimaal mogelijk. De keuze voor het type medium wordt steeds nauwkeurig en doeltreffend afgestemd op de aangewezen doelgroepen en de beoogde boodschap.

Heldere informatievoorziening op de website

Via de website informeren we (potentiële) aanvragers over de verschillende subsidieregelingen, de voorwaarden en wijze waarop een aanvraag in te dienen. Dit doen we volgens het adagium 'de juiste informatie op de juiste plek'. Bij elke regeling zijn toekenningen te vinden als referentie voor de aanvrager.

- aantal sessies website: 204.860
- aantal unieke bezoekers website: 107.917
- gemiddelde tijd: 3:38 minuten
- aantal pagina's per sessie: 3,4

In 2017 is de website per dag zo'n 575 keer bezocht voor informatie over subsidiemogelijkheden en nieuws. 22% van de website-sessies zijn vanaf een mobiele telefoon. Dit is te herleiden tot verkeersstromen via doorverwijzing vanaf social media en nieuwsbrieven. Voor het doen van een aanvraag wordt de desktop herkend als beste optie.

Fondsnieuws via de nieuwsbrief

Het afgelopen jaar verstuurde het fonds tweewekelijks een nieuwsbrief met actuele informatie over deadlines, activiteiten, beleid en toekenningen. Eén keer in de maand is dit een tweetalige nieuwsbrief. Met een openingsrate van 36,3% betekent dit dat elke twee weken zo'n 3.800 abonnees de nieuwsbrief openen en lezen.

- aantal nieuwsbrieven: 24
- aantal abonnees: 10.450
- gemiddelde openingsrate: 36,3%
- gemiddelde click-through rate: 5,4%

Kennisdeling en differentiatie

Een belangrijke doelstelling van het fonds is kennisdeling. Uit het klantonderzoek in 2015 is gebleken dat de gebruiker kennisdeling ziet als 'nice to know' ten opzichte van informatie over subsidie, die men aanduidt als 'need to know'. Vanuit de gedachte 'juiste informatie via het juiste kanaal' en differentiatie van doelgroepen startten we in 2016 met nieuwsbrief-specials, een middel om een specifieke doelgroep naar een van de zeven kennispagina's te verwijzen: internationalisering, urbanisatie, talentontwikkeling, zorg, onderwijs, vormgeving en digitale cultuur. Hier zijn verdiepende artikelen te vinden, relevante voorbeeldprojecten, video's en meer.

- aantal nieuwsbrief-specials: 10
- aantal ontvangers: 6.975
- gemiddelde openingsrate: 50,1%
- gemiddelde click-through rate: 9,2%

Gerichte informatie op basis van de specifieke interesse van de ontvanger zorgt voor een sterke verhoging van het aantal mensen dat de nieuwsbrief-specials opent, 13,8% meer dan de reguliere nieuwsbrief. Dat de aangeboden informatie wordt gewaardeerd en dat veel mensen de verdiepende artikelen lezen op de kennispagina's, blijkt ook uit de bijna 4% hogere click-through rate dan de CTR van de reguliere nieuwsbrief. Verdeeld over zeven specifieke interessegebieden varieert de ontvangende doelgroep van zo'n 1.000 tot 2.000.

Zichtbaarheid en imago op social media

De social-mediakanalen lenen zich het best om ons netwerk te vergroten, nieuwe aanvragers te bereiken en mensen te betrekken die verder van ons afstaan. Naast het bieden van subsidie-informatie zijn social media zeer geschikt om de zichtbaarheid van het fonds te vergroten en het imago van het fonds alsmede de creatieve industrie te versterken. Ook hier heeft elk kanaal een specifieke focus en zoeken we op prikkelende wijze interactie met volgers. Van maandag tot en met zaterdag plaatsen we minimaal twee keer per dag posts met nieuws van het fonds en de creatieve industrie. In augustus 2017 heeft het fonds Instagram geïntroduceerd voor zijn publiciteit, gericht op het inspireren met krachtig beeld uit de voorhoede van de creatieve industrie. Dit leverde in vijf maanden tijd meer dan 1.000 extra volgers op. De totale groei op social-mediakanalen was 21%, d.w.z. op Facebook 28%, Twitter 13% en LinkedIn 21%.

- aantal volgers Facebook: 6.802
- aantal volgers Twitter: 4.295
- aantal volgers LinkedIn: 2.997
- aantal volgers Instagram: 1.165
- totaal aantal volgers per 31 december 2017: 15.259

Gericht nieuwe doelgroepen benaderen

Naast de nieuwsbrieven verstuurt het fonds incidenteel digitale flyers naar specifieke en vaak nieuwe doelgroepen. Een voorbeeld is de digitale flyer met oproep voor het programma Talentontwikkeling naar 700 adressen, waaronder coördinatoren en alumni van relevante kunstvakopleidingen. De verspreiding van open oproepen over actuele ontwerpogaven vindt op maat plaats: naast het bestaande netwerk trekt het fonds op met samenwerkingspartners om een nieuw publiek te bereiken. Samen met Het Nieuwe Instituut verspreidde het fonds de gezamenlijke oproep voor deelname aan het programma van de Architectuur Biënnale in Venetië. Het fonds werkte samen met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voor de verspreiding van vier oproepen binnen het Stimuleringsprogramma Erfgoed en Ruimte.

Campagne door middel van advertenties en posters

Hoewel de communicatiestrategie focust op digitale media, zijn in 2017 incidenteel advertenties ingezet om het publieksbereik te vergroten. Bijvoorbeeld in *NRC Handelsblad* (bereik 600.000), *NRC Next* (bereik 400.000) en de *Volkskrant* (bereik 260.000) ter aankondiging van de tentoonstelling 'In No Particular Order' tijdens de Dutch Design Week. Deze advertenties waren onderdeel van een grotere campagne bestaande uit o.a. posters en digitale schermen in Eindhoven, op ruim 130 binnen- en buitenlocaties. Minimaal 1,7 miljoen contactmomenten werden gemeten. Een ander voorbeeld is een advertentie in het *Jaarboek Architectuur in Nederland* met een oplage van 2.000 stuks, meer gericht op de architectuursector.

Folders & publicaties

Om te informeren over de diverse subsidieregelingen gebruikt het fonds een uitvouwbare geïllustreerde brochure op creditcardformaat. Voor informatie over talentontwikkeling is een aparte flyer gemaakt, die is verspreid tijdens de Dutch Design Week en onder afstudeerders bij kunstvakopleidingen. Ter gelegenheid van de onderwijsconferentie over de leeromgeving van de toekomst in juni 2017 is een gelijknamige publicatie verschenen ter ondersteuning van de oproep aan ontwerpers en scholen om samen te werken aan de huisvesting van toekomstgericht onderwijs.

5.2 Activiteiten en bijeenkomsten

Het Stimuleringsfonds organiseerde in 2017 diverse activiteiten in de vorm van bijeenkomsten, voorlichtingen en een tentoonstelling. Ook nam het fonds deel aan door externe partijen georganiseerde bijeenkomsten. In een aantal gevallen was het fonds samenwerkingspartner.

Bijeenkomsten

Doel van deze activiteiten is het contact en de kennisuitwisseling tussen de verschillende doelgroepen, stakeholders en het fonds te bevorderen. In totaal organiseerde het fonds 71 bijeenkomsten. Veruit de meeste bezoekers (5.500) trok de tentoonstelling 'In No Particular Order', de jaarlijkse afsluiting van het programma Talentontwikkeling.

De nieuwjaarsreceptie in samenwerking met Het Nieuwe Instituut is inmiddels een traditie geworden. In 2017 proostte het fonds met 550 gasten op het nieuwe jaar. In totaal betrok het fonds met deze bijeenkomsten 9.294 bezoekers. Bekijk bijlage D voor het totale overzicht van activiteiten en bereik.

Spreekuren en voorlichtingsbijeenkomsten

Gedurende het jaar verzorgt het fonds voorlichtingen over subsidie tijdens diverse evenementen. Dit jaar gaven we 8 voorlichtingsbijeenkomsten over het fonds en 14 voorlichtingsbijeenkomsten (535 bezoekers) over subsidie op o.a. AKV|St. Joost in Breda, de HKU in Utrecht en op de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. In de tentoonstelling 'In No Particular Order' ontvingen we 11 groepen van academies door heel Nederland; in totaal informeerden we 230 studenten over het fonds. Bovendien kunnen makers die meer willen weten over de subsidiemogelijkheden van het Stimuleringsfonds een afspraak maken met een stafmedewerker om advies te krijgen over onder andere het opstellen van een projectplan of het indienen van een subsidieaanvraag.

5.3 Media-aandacht

In 2017 heeft het Stimuleringsfonds verder gewerkt aan zijn publieke bekendheid. Door het versturen van persberichten, nieuwsbrieven en door bij te dragen aan uiteenlopende projecten en activiteiten is publiciteit verkregen in diverse media. Met name de open oproepen die het fonds uitzet rondom actuele ontwerpogaven en de tentoonstelling over talentontwikkeling tijdens de Dutch Design Week stonden in de belangstelling en werden uitgelicht in o.a. *de Volkskrant*, *FD Persoonlijk*, *Collect*, *VPRO gids*, *de Architect*, *BNO* en *Control*.

Ook halen aanvragers veelvuldig het nieuws met door het fonds ondersteunde projecten. Het Stimuleringsfonds wordt op deze wijze in diverse media genoemd in relatie tot onderzoek, experiment, nieuw ontwikkelde producten en festivals. Zo werd het fonds nationaal en internationaal genoemd in grote artikelen over Sophie Hardeman (*de Volkskrant*), Brian Elstak (*NRC Handelsblad*) en een project van Klaas van Dijken, Lisa Dupuy en Adriane Ohanesian (*Trouw*) en op platforms als Dezeen.

6. Organisatie

Het Stimuleringsfonds is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo). Conform de Statuten werkt het Stimuleringsfonds met een bestuur en een Raad van Toezicht. De RvT streeft een goede balans na in de samenstelling tussen leeftijd, geslacht, nationaliteit, ervaring en culturele achtergrond. Bovendien wordt verwacht dat de leden over een uitgebreid netwerk beschikken in een of meerdere werkterreinen van het fonds.

Gezamenlijk beschikken de leden over:

- affiniteit met de maatschappelijke ambities;
- academisch denkniveau;
- kennis van en ervaring met politieke en/of bestuurlijke besluitvormingsprocessen;
- strategisch inzicht;
- communicatieve vaardigheden;
- onafhankelijke oordeelsvorming én samenwerkingsgerichtheid;
- en zijn ze rolvast, conform de Code Cultural Governance.

De RvT bestaat statutair uit ten minste 5 en maximaal 7 leden. De Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie richten zich bij de uitvoering van hun taken naar de Code Cultural Governance en de Gedragscode Cultuurfondsen 2013.

De principes uit de code voor het raad-van-toezichtmodel zijn verankerd in de Statuten en Reglementen voor bestuur en Raad van Toezicht. De bestuursverantwoordelijkheid in het Raad van Toezicht model is belegd bij het bestuur.

6.1 Raad van Toezicht

De RvT vergadert gemiddeld vier keer per jaar. De voorzitter van de RvT bereidt de agenda voor, leidt de vergaderingen, zorgt voor de juiste informatievoorziening en voor zorgvuldige besluitvorming en ziet toe op het goed functioneren van de RvT. Ieder lid van de Raad van Toezicht moet onafhankelijk en kritisch kunnen bijdragen aan de besluitvorming. De Raad van Toezicht bewaart een grote afstand ten opzichte van de subsidie- en opdrachtverlening omdat die onder de bestuursverantwoordelijkheid vallen, maar verdiept zich wel in het werkveld van het fonds. Zo vond in maart 2017 een werkbezoek van de RvT aan Eindhoven plaats met onder andere een discussie en presentatie door Martijn Paulen (directeur Dutch Design Week), een rondleiding door de STRP Biënnale o.l.v. Angelique Spaninks (directeur STRP en MU) en een toelichting op BioArt Laboratories door directeur/oprichter Jalila Essaïdi.

De Raad van Toezicht bestaat in 2017 uit 5 leden. In december 2016 was de laatste zelfevaluatie (light) van de Raad van Toezicht. De volgende uitgebreide zelfevaluatie onder externe begeleiding zal in februari 2018 plaatsvinden.

Het lidmaatschap van Margot Gerené is per 1 april 2017 geëindigd. Het Stimuleringsfonds heeft op aanwijzing van de minister van OCW per 1 januari 2017 aan de Dutch Design Week een geormerkt budget van € 400.000 per jaar beschikbaar gesteld (periode 2017-2020). Raad van Toezicht lid Margot Gerené heeft daarop besloten terug te treden uit de Raad, omdat zij als adviseur is betrokken bij de organisatie van de Dutch Design Week, hetgeen in de toekomst mogelijk tegenstrijdige belangen kan opleveren. Het fonds heeft hiermee indachtig de Governance Code Cultuur gehandeld.

In 2018 komen 2 leden in aanmerking voor herbenoeming voor een tweede termijn van 4 jaar.

	Benoemd	Herbenoemd	Einddatum	Herbenoembaar
R. (Roelof) Bleker, voorzitter	1-7-2011	1-7-2015	1-7-2019	nee
E. (Endry) van Velzen, remuneratiecommissie	1-7-2011	1-7-2015	1-7-2019	nee
M. (Margot) Gerené	1-9-2012	1-9-2016	1-4-2017	-
J. (Jules) van de Vijver, auditcommissie	1-10-2014	-	1-10-2018	ja
F. (Femke) den Boer, remuneratiecommissie	1-10-2014	-	1-10-2018	ja
N. (Natalie) Holwijn, auditcommissie	1-5-2017	-	1-5-2021	ja

De nevenfuncties zijn:

R. Bleker, Dijkgraaf Waterschap Rivierenland

- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Slot Loevestein
- Voorzitter algemeen en dagelijks bestuur van AQUON (laboratorium)
- Bestuurslid Cultureel Productiehuis ON
- Bestuurslid Van Eesteren-Fluck & Van Lohuizen Stichting
- Commissielid Toezicht Centrum voor Veilig wonen
- Lid Raad van Toezicht Saxion Hogeschool
- Lid Raad van Toezicht Woningcorporatie Talis

E. van Velzen, directeur De Nijl Architecten

J. van de Vijver, voorzitter College van Bestuur HKU, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

F. den Boer, algemeen directeur Kunstacademie AKV | St. Joost Avans Hogescholen Breda en 's-Hertogenbosch

- Lid Raad van Toezicht NPO
- Lid Raad van Toezicht Openbare Bibliotheek Amsterdam
- Lid Raad van Toezicht Het Zuidelijk Toneel
- Adviseur Postacademische instellingen en voormalig Voorzitter Commissie Beeldende Kunst, Vormgeving en Architectuur, Raad voor Cultuur

Natalie Holwijn, bestuurder Etnische Zakenvrouwen Nederland

- Toezichthouder stichting Cultuur Concreet, Rotterdam

In 2017 heeft de Raad van Toezicht viermaal vergaderd aan de hand van een vaste agenda. Alle statutair te nemen beslissingen zijn door de Raad van Toezicht gedurende het jaar genomen. Deze betreffen goedkeuring van: de jaarrekening 2017, de meerjarenbegroting 2017-2020, het activiteitenplan en jaarbegroting 2017, het nieuwe organisatie- en formatieplan, procedure omtrent de werving en selectie van een RvT-lid alsmede de aangepaste reglementen Raad van Toezicht en Bestuur. In 2017 heeft kenniscentrum Cultuur+Ondernemen op verzoek van het bestuur en de RvT een aantal aanbevelingen gedaan die betrekking hebben op het functioneren van de RvT en het vermijden van belangenverstrengeling.

Bij de werving en selectie van het nieuwe RvT-lid is de vacature extern via verschillende kanalen uitgezet door Binoq Atana, die de benoemingscommissie (bestaande uit 2 leden van de RvT) tijdens het W&S-proces goed heeft begeleid. Het nieuwe lid is op 1 mei tot de RvT aangetreden. Het nieuwe lid heeft een intensief introductieprogramma doorlopen zoals het kennismaken met de medewerkers, het bijwonen van enkele commissievergaderingen en het toelichting krijgen op het financieel beleid (waaronder de jaarrekening en planning).

De auditcommissie heeft de jaarrekening 2016 met de accountant besproken en de renumerationcommissie heeft het jaarlijkse functioneringsgesprek met de bestuurder gevoerd en het verslag daarvan in de personeelsmap opgenomen. Van beide overleggen heeft terugkoppeling naar de RvT plaatsgevonden. Daarnaast zijn twee extra gesprekken tussen de auditcommissie en de bestuurder gevoerd in het kader van het nieuwe organisatie- en formatieplan. Het contract met de accountant Baker Tilly Berk eindigt in 2018. Tijdens de jaarrekeningbespreking met de RvT in maart 2018 zal de mogelijke verlenging dan wel aanbesteding besproken worden.

De onderwerpen van de vergaderingen omvatten daarnaast onder meer: het accountantsverslag 2016, de procedure en benoeming van een nieuw lid RvT en de vergoedingen van de RvT voor de periode 2017-2020. Voorafgaand aan de vaststelling van de vergoedingen heeft een benchmark onder de cultuurfondsen plaatsgevonden. Uitkomst was dat er geen grote verschillen zijn tussen de fondsen, waardoor het niet noodzakelijk was de vergoedingen bij te stellen. Daarnaast is een volmachtregeling getroffen in geval de bestuurder, conform de statuten, langer dan 4 weken niet in de gelegenheid is betalingen te verrichten waardoor het fonds niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Hiervoor is een procedure opgesteld binnen de kaders van het vier-ogenprincipe en goedgekeurd door de RvT.

De RvT wordt breed geïnformeerd over de activiteiten van het fonds. Het bestuur beschrijft relevante ontwikkelingen in de aanbiedingsbrief, voorafgaand aan elke vergadering. Aan het begin van een RvT-vergadering geven de verschillende teams presentaties over de subsidieregelingen, projecten en programma's. Verder wordt de RvT uitgenodigd voor het bijwonen van publieke bijeenkomsten die door het fonds zijn georganiseerd en/of zijn gesubsidieerd.

6.2 Bestuur

Het bestuur is belast met het besturen van de stichting. Dit houdt onder meer in dat het bestuur verantwoordelijk is voor de realisatie van de doelstellingen van de stichting, de strategie en het beleid en de daaruit voortvloeiende resultatenontwikkeling. Het bestuur legt hierover verantwoording af aan de Raad van Toezicht en verschaft deze alle informatie die daarvoor benodigd is.

Alle taken en bevoegdheden van het bestuur ten aanzien van de verlening van projectsubsidies zijn nader bepaald in het Subsidiereglement. Het Subsidiereglement en de deelregelingen zijn in 2017 aangepast en per 1 januari 2018 in werking getreden.

Het bestuur stelt onder andere de volgende plannen op en herzielt deze zo nodig:

- een beleidsplan voor een periode van vier jaar;
- een jaarlijkse begroting met toelichting;
- een activiteiten- en jaarplan; en
- een plan inzake een adequaat risicobeheersings- en controlesysteem.

De interne besluitvorming wordt besproken in de bijeenkomsten met het MT, aan de hand van vooraf opgestelde notities en projectplannen, die door medewerkers tijdens de vergadering mondeling kunnen worden toegelicht. Na afloop worden de besluiten en projectplannen gecommuniceerd met medewerkers, waardoor de continuïteit en consistentie van de bedrijfsvoering en de transparantie van de besluitvorming gewaarborgd zijn.

Nevenfuncties bestuurder Syb Groeneveld zijn:

- Lid adviesraad pilot Creatieve Industrie Gemeente Eindhoven op voordracht van en in samenwerking met OCW
- Lid stuurgroep Code Culturele Diversiteit
- Lid denktank Innovatielab Zorg Amsterdam 2025

Alle functies zijn onbezoldigd.

6.3 Wet normering topinkomens (WNT)

Op basis van het WNT-maximum voor de cultuurfondsen bedraagt het bezoldigingsmaximum in 2017 voor het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie € 125.000.

De directeur-bestuurder S. Groeneveld is ingeschaald en wordt beloond conform de BBRA Rijksambtenaren schaal 15 regel 8 en blijft daarmee onder het vastgestelde bezoldigingsmaximum.

Het WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het maximale bezoldigingsmaximum.

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vaste vergoeding voor vergaderingen en bijeenkomsten en indien van toepassing reiskosten. De RvT verdient niet meer dan de voor hen gestelde WNT-normen. In de jaarrekening worden de vergoedingen per lid openbaar gemaakt.

6.4 Personeelsbeleid

In 2017 is een nieuw organisatie- en formatieplan opgesteld, dat per 1 januari 2018 is ingegaan. Het fonds heeft hierbij advies ingewonnen bij het bureau Leeuwendaal. Strategische doelen zijn gekoppeld aan het beleidsplan en aan competentieprofielen, functies en werkwijze binnen de organisatie.

Daarnaast is in 2017 een start gemaakt om de interne processen aan te scherpen. Zo is er een nieuw Subsidiereglement en zijn ook de verschillende deelregelingen aangepast. Tot slot, is de werkwijze adviescommissies herzien. Het professionaliseren van de interne processen wordt in 2018 vervolgd door de introductie van *cloud based* werken met een nieuwe ICT-infrastructuur en een nieuw (informatie)administratiesysteem die het mogelijk moeten maken om de processen te stroomlijnen, te digitaliseren en te optimaliseren.

Het fonds startte het jaar met 25 medewerkers. Gedurende het jaar zijn 5 medewerkers uit dienst getreden en 2 medewerkers in dienst getreden. Op 31 december 2017 telt het Stimuleringsfonds 22 medewerkers. De gemiddelde leeftijd is 39 jaar. Op 31 december 2017 bestond het personeelsbestand uit 8 mannen en 14 vrouwen.

Halverwege het jaar is met het VSBfonds een detacheringsovereenkomst afgesloten. Sinds 1 juli is een medewerker van het VSBfonds bij het Stimuleringsfonds werkzaam. De uitwisselingsperiode loopt tot en met 12 maart 2018. Per 1 november 2017 is een fondsmedewerker gedetacheerd bij het VSBfonds tot en met 31 mei 2018.

Het Stimuleringsfonds heeft eigen arbeidsvoorwaarden, maar volgt voor de beloningssystematiek de voor de rijksoverheid geldende BBRA-schalen. Ook de loonontwikkeling bij de rijksoverheid wordt gevolgd. In november 2017 zijn de salarissen n.a.v. de nieuwe CAO-afspraken van het Rijk met terugwerkende kracht per 1 januari 2017 met 1,4% verhoogd.

In juni is het opleidingsplan vastgesteld dat kaders geeft aan opleidingsmogelijkheden. Het fonds heeft extra budget voor scholing beschikbaar gesteld tot en met 2020. Medewerkers kunnen op basis van dit plan voorstellen voor cursussen en trainingen indienen.

Na een externe werving is in 2017 een nieuw vertrouwenspersoon aangesteld. De vacature is uitgezet bij de Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen. De vertrouwenspersoon heeft een presentatie gegeven over haar functie en rol en over de regelgeving omtrent integriteit en ongewenste omgangsvormen. In samenwerking met de vertrouwenspersoon is een nieuw Protocol vertrouwenspersoon opgesteld dat voldoet aan de Gedragscode voor de vertrouwenspersoon van de Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen. Daarnaast is een Regeling Integriteitsmeldingen vastgesteld n.a.v. de Wet Huis voor klokkenluiders per 1 juli 2016. Deze regeling benoemt de procedure en mogelijkheden voor het melden van geconstateerde integriteitskwesties binnen de organisatie.

6.5 PVT

In juli is een nieuw PVT gekozen. De PVT bestaat uit drie medewerkers. Deze nieuwe PVT heeft in 2017 tweemaal overleg gevoerd met de directeur-bestuurder en eenmaal met de RvT.

6.6 Adviseurs

Het fonds werkt met een grote poule adviseurs die in commissies met wisselende samenstelling advies uitbrengen over subsidieaanvragen. In 2017 bedroeg het totaal ruim 100 adviseurs. Nieuwe commissieleden worden openbaar geworven. Culturele diversiteit is naast kwaliteit het belangrijkste criterium bij de jaarlijkse selectie van nieuwe adviescommissieleden. Met de samenstelling van de commissies komt het fonds tegemoet aan de behoefte aan specialistische kennis bij de beoordeling van aanvragen en bij de selectie van voorstellen die reageren op een open oproep. Deze deskundigheid is ook betrokken bij de beleidsontwikkeling via het systeem van evaluaties en eventuele thematische expertmeetings. In het kader van efficiency, duurzaamheid en kostenbesparing werken de commissieleden per 1 januari 2017 bij de beoordeling van de aanvragen digitaal.

6.7 Selectiecommissie

Een door het bestuur benoemde externe selectiecommissie bestaande uit maximaal drie externe leden, selecteert de kandidaat-leden voor de verschillende adviescommissies van het Stimuleringsfonds. Kandidaat-leden worden openbaar geworven en solliciteren op de functie van adviseur binnen een adviescommissie.

De externe selectiecommissie draagt aan de hand van de sollicitaties leden voor benoeming voor aan de bestuurder. De bestuurder benoemt commissieleden voor een bepaalde periode. Bij de samenstelling van de commissies wordt gekeken naar deskundigheid, diversiteit, complementariteit dan wel specifieke specialismen. Het voorkomen van belangenverstremming is een belangrijk criterium.

Rotterdam, 13 maart 2018

Syb Groeneveld
directeur | bestuurder

Kerngetallen 2016-2017

Subsidies

	Aantal subsidies aangevraagd	Aantal subsidies verleend	Bedrag subsidies aangevraagd	Bedrag subsidies verleend
2016	2098	618	€ 42.988.972	€ 10.436.213
2017	1679	520	€ 49.997.638	€ 18.883.235
Totaal	3777	1138	€ 92.986.610	€ 29.319.448

Subsidies per doelstelling (in euro's)

Doelstellingen 2017-2020	2017	%
Bevorderen talentontwikkeling en artistieke kwaliteit	3.388.299	17,94%
Stimuleren onderzoek, analyse en reflectie	5.673.491	30,05%
Bevorderen van experimenten en cross-overs	5.972.070	31,63%
Bevorderen van de professionalisering van de ontwerppraktijk en opdrachtgeverschap	589.643	3,12%
Bevorderen van maatschappelijk engagement en publieksactiviteiten	2.187.937	11,59%
Versterken van de internationale positie van de ontwerpsectoren	1.071.794	5,68%
	18.883.234	100,00%

Bezwaren

	2016	2017
Aantal bezwaarschriften niet ontvankelijk	1	1
Aantal bezwaarschriften ontvankelijk maar ongegrond	10	9
Aantal gehonoreerde bezwaarschriften	5	6
Aantal ingetrokken bezwaarschriften	5	3
Aantal beroepschriften	0	0
Aantal klachten	0	0
Totaal aantal bezwaarschriften	21	19

Gemiddeld aantal fte in dienst:

2016 : 23,5 fte

2017 : 21,4 fte

Publieksbereik

2017	Aantal	Bereik
Bijeenkomsten	101	9.829
Print	8	12.900
Online	--	1.361.383
Totaal publieksbereik	109	1.384.112

Balans per 31 december 2017

Balans na resultaatbestemming

		2017		2016
			€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	1	<u>80.763</u>		<u>81.839</u>
		80.763		81.839
Vlottende activa				
Vorderingen subsidie OCW		44.470.544		--
Voorwaardelijke vordering OCW		408.140		408.140
Overige vorderingen		<u>3.368.487</u>		<u>226.634</u>
Totaal vorderingen	2	48.247.171		634.774
Liquide middelen	3	<u>6.544.327</u>		<u>6.671.724</u>
Totale vlottende activa		<u>6.544.327</u>		<u>6.671.724</u>
TOTALE ACTIVA		<u><u>54.872.261</u></u>		<u><u>7.388.337</u></u>
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	4	600.299		508.032
Bestemmingsreserves		220.400		999.850
Bestemmingsfonds OCW		<u>791.178</u>		<u>119.825</u>
Totaal eigen vermogen		1.611.877		1.627.707
Langlopende schulden				
Subsidieverplichtingen	5	6.827.317		707.088
Nog te verlenen subsidies	6	23.819.789		--
Nog te realiseren apparaatskosten	7	5.112.113		--
Overige langlopende schulden		<u> </u>		<u> </u>
Totaal langlopende schulden		35.759.219		707.088
Kortlopende schulden				
Subsidieverplichtingen	5	2.659.468		4.505.427
Nog te verlenen subsidies	6	11.909.895		67.000
Nog te realiseren apparaatskosten	7	2.556.057		--
Overige kortlopende schulden	8	<u>375.745</u>		<u>481.115</u>
Totaal kortlopende schulden		17.501.165		5.053.542
TOTALE PASSIVA		<u><u>54.872.261</u></u>		<u><u>7.388.337</u></u>

Staat van baten en lasten over 2017

		Realisatie 2017 €	Begroting* 2017 €	Realisatie** 2016 €
BATEN				
Directe opbrengsten				
<i>Lager vastgestelde subsidies</i>	9	92.268	--	109.425
<i>Ingetrokken subsidies</i>	9	41.152	--	139.432
Totale opbrengsten		133.420	--	248.857
Subsidie OCW	10	21.126.133	22.881.700	13.718.765
Overige subsidies/bijdragen	11	435.747	668.000	892.633
<i>Overige bijdragen uit publieke middelen</i>		435.747	668.000	892.633
<i>Overige bijdragen uit private middelen</i>		--	--	--
<i>Waarvan bedrijven</i>		--	--	--
Totale subsidies/bijdragen		21.561.880	23.549.700	14.611.398
TOTALE BATEN		21.695.300	23.549.700	14.860.255
LASTEN				
Apparaatskosten				
1. Personeelslasten	12	1.441.641	1.291.700	1.715.683
2. Materiële lasten		451.400	591.000	734.777
Totale apparaatskosten**		1.893.041*	1.882.700*	2.450.460*
Activiteitenlasten				
3. Programma's en projecten	13	2.268.397	3.835.000	4.001.698
4. Verleende subsidies	14	17.290.401	17.520.450	7.985.404
5. Overige activiteitenlasten		230.643	615.000	542.076
Totale activiteitenlasten		19.789.441	21.970.450	12.529.178
TOTALE LASTEN		21.682.483	23.853.150	14.979.637
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		12.818	-303.450	-119.382
Saldo rentebaten/-lasten	15	34	--	-73
EXPLOITATIERESULTAAT	16	12.852	-303.450**	-119.455

* Begroting: opgenomen is de werkbegroting 2017 n.a.v. additionele beschikte middelen in de loop van 2017. Voor een volledig overzicht van mutaties t.o.v. de vastgestelde begroting OCW en de formeel goedgekeurde aanpassingen door de RvT wordt verwezen naar bijlage G.

Begroot voor 2017 was een negatief resultaat € -303.450. Ultimo 31-12-2017 is geen aanspraak gemaakt op het bestemmingsfonds OCW. De middelen van programma Talentontwikkeling Creatieve Industrie zullen in de jaren 2018 t/m 2020 o.b.v. realisatie van het bestemmingsfonds OCW worden onttrokken.

** Realisatie 2016: de vergelijkende cijfers 2016 zijn aangepast t.b.v. de vergelijkbaarheid van de apparaatskosten n.a.v. het gewijzigde *Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen 2017-2020*.

Gevolgd is model II van het *Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen 2017-2020*, dat t.o.v. de realisatie 2016 een vertekend beeld geeft. Conform het Handboek wordt onderscheid gemaakt tussen apparaatskosten en activiteitenkosten op basis van de instellingssubsidie enerzijds en projectsubsidies anderzijds.

Onder apparaatskosten worden personele en materiële kosten m.b.t. de instellingssubsidies verantwoord en onder activiteitenlasten alle kosten m.b.t. programma's en projectsubsidies en overige activiteitenlasten. Verleende subsidies en overige activiteitenlasten hebben betrekking op de instellingssubsidie. Voor vergelijkingsdoeleinden is de realisatie 2016 hierop aangepast. Een toelichting inzake de wijzigingen is opgenomen onder in onderdeel 'Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017' waarin in de paragraaf 'vergelijkende cijfers' een nadere uiteenzetting is gegeven van de wijziging in presentatie van de 'apparaatskosten'.

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017

Algemeen

Omschrijvingen van begrippen

Een aanvraag is een inhoudelijk gemotiveerd verzoek van een belanghebbende aan het bestuur om een subsidie te verlenen. Een verlening is een positieve beschikking van het bestuur op een subsidieaanvraag voor een project. Een vaststelling van een subsidie is de bepaling van de definitieve bijdrage aan de hand van het verantwoordingsformulier aan het einde van het project waarop de subsidieaanvraag is ingediend.

Subsidiereregelingen en programma's

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie (Stimuleringsfonds) voert zijn werkzaamheden betreffende de subsidieverleningen uit op basis van het Subsidierereglement Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. De bepalingen in het Subsidierereglement zijn van toepassing op het aanvragen, beoordelen, verlenen en vaststellen van een subsidie voor een project. Dit reglement geldt naast de Statuten en de Algemene wet bestuursrecht. In deelregelingen kan het Stimuleringsfonds nadere formele, financiële, kwalitatieve of kwantitatieve vereisten stellen en eventueel hiervoor bedragen oormerken. Daarnaast voert het Stimuleringsfonds programma's uit in het kader van de doelstellingen van het (internationale) cultuurbeleid in opdracht van de ministeries van OCW en Buitenlandse Zaken en voert het programma's uit in het kader van architectuurbeleid in opdracht van de ministeries van OCW en IenM/BZK.

SUBSIDIEREGELINGEN	Basisregelingen	- Architectuur - Vormgeving - Digitale cultuur
	Interdisciplinaire deelregelingen t.b.v. instellingen	Een- en vierjarige subsidies: - Meerjarige subsidies - Activiteitenprogramma - Festivals
	Interdisciplinaire deelregelingen o.b.v. doelstellingen	- Talentontwikkeling
	Regeling i.s.m. Filmfonds	- Non-Fictie Transmediaregeling
PROGRAMMA'S EN PROJECTEN	Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp 2017-2020	- Zorg en Onderwijs; Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap (OCW) - Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap (IenM/BZK)
	Internationaal cultuurbeleid	- Internationalisering Ontwerpsector doelstelling 1(OCW) - Internationalisering Ontwerpsector doelstelling 2 (BuZa)
	Visie Erfgoed en Ruimte	- Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte (OCW/RCE/BZK)

Het ministerie van OCW is mede namens de ministeries van Buitenlandse Zaken en IenM/BZK penvoerder voor wat betreft de subsidies aan het Stimuleringsfonds die als baten worden verantwoord onder Subsidies OCW. Met de brief d.d. 20 september 2016, kenmerk 1057485, heeft het ministerie van OCW de subsidiereregeling Meerjarige Programma's en de subsidiereregelingen voor de periode 2017-2020 goedgekeurd.

Begroting 2017

In de Staat van baten en lasten 2017 is de door de Raad van Toezicht van december 2017 goedgekeurde begroting opgenomen. Hierna is in december 2017 een aanvullende beschikking van het ministerie van OCW ontvangen voor een bedrag van € 750.000 in het kader van Kunst en Cultuur voor de jaren 2018-2020. Deze beschikking is meegenomen in de vordering OCW.

Financiële afspraken met derden

Het Stimuleringsfonds is penvoerder voor de Non-Fictie Transmediaregeling die in samenwerking met het Filmfonds wordt uitgevoerd. Beide fondsen dragen jaarlijks € 250.000 bij aan de regeling. Aan het einde het jaar vindt een financiële verrekening plaats tussen beide fondsen.

Het Mondriaan Fonds is verantwoordelijk voor de verdere afhandeling van het programma The Art of Impact, dat tot 2017 door de rijkscultuurfondsen werd uitgevoerd. Het Fonds Podiumkunsten is penvoerder van het programma Dutch Cultural Manifestations Abroad, dat tot begin 2017 in uitvoering was en waarbij eveneens een jaarlijkse verrekening van kosten en subsidieverleningen plaatsvindt.

Met het Letterenfonds wordt het project Literatuur op het Scherm uitgevoerd, waarbij eveneens aan het einde van het project een verdeling van kosten plaatsvindt.

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening van het Stimuleringsfonds wordt opgesteld in overeenstemming met de voorschriften van het ministerie van OCW opgenomen in het *Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen 2017-2020* (hierna: het Handboek) en de Wet normering topinkomens, die sinds 1 januari 2014 van kracht is.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers in de jaarrekening 2017 zijn aangepast ten behoeve van het inzicht en vergelijkbaarheid van de cijfers. Conform het Handboek wordt onderscheid gemaakt tussen apparaatskosten en activiteitenkosten op basis van de instellingssubsidie enerzijds en projectsubsidies anderzijds. Dit betekent ook dat externe commissiekosten die voortvloeien uit de uitvoering van een projectsubsidie verantwoord zijn onder de betreffende projectsubsidie. De verschuivingen zijn voor vergelijkingsdoeleinden in beeld gebracht door 2016 aan te passen. De aanpassing in de vergelijkende cijfers hebben geen resultaat-effect en zijn voorgaand conform het *Handboek verantwoording cultuursubsidies fondsen 2013-2016* verantwoord en gepresenteerd. De wijziging heeft met name betrekking op de volgende posten in de staat van baten en lasten:

	In de jaarrekening 2016	Aanpassing n.a.v. nieuwe systematiek conform Handboek Cultuurfondsen 2017-2020		Vergelijkende cijfers 2016 in de jaarrekening 2017
APK/Beheerlasten personeel	749.961	965.722 *		1.715.683
APK/Beheerlasten materieel	998.137	-263.361 **		734.776
	1.748.098	702.361		2.450.459
Programma's en projecten			4.001.698 ^	4.001.698
Verleende subsidies	10.436.213	-	-2.450.809 ^	7.985.404
Overige activiteitenlasten	2.795.326	-702.361	-1.550.889 ^	542.076
<i>Overige activiteitenlasten personeel</i>	772.899	-607.000 ***	-165.899 ^	0
<i>Overige activiteitenlasten materieel</i>	2.022.427	-95.361 ****	-1.384.990 ^	542.076
	13.231.539	-702.361	-	12.529.178
Totale LASTEN	14.979.637	-	-	14.979.637

Verschuiving tussen activiteitenlasten personeel en materieel en APK/beheerlasten personeel materieel:

* 965.722 bestaat uit activiteitenlasten personeel (607.000) en adviescommissie (358.722)

**263.361 bestaat uit in mindering gebrachte kosten adviescommissie (358.722) en overige activiteitenlasten (95.361)

*** 607.000 betreft doorbelasting aan projecten en opdrachten en overige activiteitenlasten personeel. M.i.v. 2017 vallen deze onder APK personeel.

****95.361 bestaat uit de posten presentatie/evaluatie (53.918) en communicatie (41.443), die in 2017 onder APK materieel vallen (voorheen overige activiteitenlasten)

^ **Verschuiving (totaal 4 miljoen) betreft de aanpassing binnen programma's en projecten: overige activiteitenlasten (personeel, materieel en flankerende activiteiten) en verleende subsidies.**

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Activiteitenlasten worden verantwoord in het jaar waarin de verplichtingen zijn aangegaan. De ingetrokken subsidies worden als directe opbrengst verantwoord in het jaar van vaststelling. Lager vastgestelde subsidies worden jaarlijks toegevoegd aan de algemene reserve.

De subsidie van OCW wordt voor hetzelfde bedrag verantwoord in de exploitatierekening als de bijbehorende activiteiten- en apparaatskosten, zodat matching plaatsvindt. Aan het einde van de subsidieperiode wordt het saldo van de 'nog te verlenen subsidies' en 'nog te realiseren apparaatskosten' in geval van onderbesteding via resultaatbestemming toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW danwel in een bestemmingsreserveprogramma en projectsubsidie indien de onderbesteding betrekking heeft op een projectsubsidie van het ministerie van Buitenlandse Zaken en/of BZK (voorheen IenM).

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van het fonds.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting worden herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. De stichting maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Computers 20%
- Kantoorinventaris 20%
- Inrichting 10%

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Het Stimuleringsfonds heeft alleen computers, kantoorinventaris en inrichting verantwoord als materiële vaste activa. Hieruit is geen bijzondere waardevermindering te verwachten.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, na eerste verwerking gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden indien noodzakelijk in mindering gebracht op de vordering.

Langlopende- en kortlopende schulden

Schulden worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Eigen vermogen

Conform het Handboek van het ministerie van OCW worden lager vastgestelde subsidies toegevoegd aan de algemene reserve. Rentebaten worden toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW. Ingetrokken subsidies worden aangemerkt als niet-verleende subsidies

Aan het einde van de subsidieperiode wordt het saldo van de 'nog te verlenen subsidies' en 'nog te realiseren apparaatskosten' in geval van onderbesteding via resultaatbestemming toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW. De minister van OCW zal aan het einde van de vierjaarlijkse periode (2017-2020) bij de vaststelling van de subsidie van de betreffende subsidieperiode een beslissing nemen over de resterende middelen in het Bestemmingsfonds OCW.

Schulden aan subsidieontvangers

Subsidies worden als zijnde subsidieverplichting volledig opgenomen in het boekjaar waarin het subsidie is verleend en voor zover nog niet betaald. Van een subsidieverplichting is sprake wanneer een (meerjarige) subsidie schriftelijk aan de subsidieontvanger is meegedeeld. De schulden aan subsidieontvangers zijn gesplitst in een kort- en langlopend deel. Bij het langlopend deel wordt aangegeven in welk jaar de verplichting naar verwachting uitbetaald wordt. Niet-bestede projectsubsidies worden verantwoord als vooruit ontvangen subsidies onder de kortlopende schulden.

Balans per 31 december 2017**I. Materiële vaste activa**

	Computers/ software €	Kantoor- inventaris €	Verbouwing/ inrichting €	Totaal €
Aanschafwaarde 1 januari 2017	229.043	72.728	276.941	578.712
Bij: investeringen 2017	19.711	8.306	--	28.017
Af: desinvesteringen 2017	<u>3.201</u>	<u>10.020</u>	<u>--</u>	<u>13.221</u>
Aanschafwaarde 31 december 2017	245.553	71.014	276.941	593.508
Cumulatieve afschrijving 1 januari 2017	175.489	54.265	267.119	496.873
Af: afschrijving desinvesteringen 2017	2.987	9.184	--	12.171
Bij: afschrijvingen 2017	<u>20.369</u>	<u>5.680</u>	<u>1.994</u>	<u>28.043</u>
Cumulatieve afschrijvingen ultimo 2017	192.871	50.761	269.113	512.745
Boekwaarde 1 januari 2017	53.554	18.463	9.822	81.839
Boekwaarde 31 december 2017	<u><u>52.683</u></u>	<u><u>20.252</u></u>	<u><u>7.828</u></u>	<u><u>80.763</u></u>

De investeringen hebben betrekking op:

- Computers (€ 19.711) (computerapparatuur en pilot Office365)
- Kantoorapparatuur/telefonie (€ 8.305) (bureaustoelen en koffieapparaat)

De desinvesteringen hebben betrekking op:

- Kantoorapparatuur/telefonie (€ 10.020)
- Computers (€ 3.200)

De verzekerde waarde van de materiële vaste activa bedraagt € 680.000 inclusief btw.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Computers/software : 20%
- Kantoorinventaris : 20%
- Verbouwing/inrichting : 10%

Vordering subsidie OCW 2017-2020

In het kader van de instellingssubsidie culturele basisinfrastructuur zijn de volgende subsidies toegekend voor de periode 2017-2020:

- De instellingssubsidie culturele basisinfrastructuur 2017-2020 van € 46.505.340 van het ministerie van OCW d.d. 20-9-2016, kenmerk 1057485.
- Aanvullende subsidie culturele basisinfrastructuur 2017-2020 van € 3.200.000 geoormerkt voor Festivals waarvan per jaar € 400.000 en de Dutch Design Foundation (jaarlijks € 400.000), conform de beschikking van het ministerie van OCW d.d. 19-12-2016, kenmerk 1097299 en brief d.d 15-9-2017, kenmerk 1238653.
- Aanvullende subsidie culturele basisinfrastructuur voor Kunst en Cultuur voor de periode 2018-2020 van € 750.000 van het ministerie van OCW d.d. 20-12-2017, kenmerk 1292045.
- Overheidsbijdrage arbeidskostenontwikkeling voor de jaren 2017-2020 van het ministerie van OCW van € 928.995 (t.w. € 709.793 loonbijstelling en € 219.202 prijsbijstelling) d.d. 7-9-2017, kenmerk 1223759.

In het kader van programma's en projectsubsidies zijn de volgende projectsubsidies toegekend:

- Projectsubsidie Erfgoed en Ruimte van het ministerie van OCW d.d. 16-3-2017, kenmerk 1149062, van € 1.200.000 voor de periode 2017 en 2018.
- Projectsubsidie Internationaal cultuurbeleid 2017-2020 van het ministerie van OCW d.d. 4-4-2017, kenmerk 1103498, van € 6.800.000, waarvan € 2.800.000 namens het ministerie van BuZa.
- Eenmalige incidentele projectsubsidie van het ministerie van OCW van € 250.000 n.a.v. het amendement van het Lid Vermue voor 2017, d.d. 20-4-2017, kenmerk 1168043.
- Projectsubsidie Zorg en Onderwijs en Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap (IVO) van het ministerie van OCW van € 3.400.000 voor de periode 2017-2020, d.d. 15-3-2017, kenmerk 1171776.
- Middels de brief d.d. 17-11-2017, kenmerk 1279548, heeft het ministerie van OCW een financiële bijdrage van € 25.000 geleverd voor het congres 'onderwijsomgeving van de toekomst' in het kader van het Stimuleringsprogramma Zorg en Onderwijs.
- Projectsubsidie Innovatieve Vormen Opdrachtgeverschap van het ministerie van IenM (BZK) van € 1.400.000 voor de periode 2017-2020, d.d. 14-8-2017, kenmerk IenM/BZK-2017-159992.
- Projectsubsidie deelname internationale manifestaties van het ministerie van BuZa van € 125.000 voor de periode 2017-2018, d.d. 17-10-2017, kenmerk BuZa-2017.1139509.
- Het ministerie van OCW heeft per brief 20-12-2017, kenmerk 1292045, jaarlijks een bedrag van € 189.000 geoormerkt voor het tijdelijke programma Talentontwikkeling Creatieve Industrie t/m 2020. De middelen dienen elk jaar uit het bestemmingsfonds OCW te worden onttrokken.

2. Vorderingen

	2017 €	2016 €
Vordering subsidies OCW 2017-2020	44.470.544	--
Voorwaardelijke vordering OCW	408.140	408.140
Overige vorderingen	3.368.487	226.634
<i>Vordering subsidie Actieagenda IVO (IenM/BZK)</i>	<i>1.050.000</i>	<i>--</i>
<i>Vordering subsidie Internationalisering BuZa</i>	<i>2.100.000</i>	<i>--</i>
<i>Overige vorderingen</i>	<i>218.487</i>	<i>226.634</i>
	<hr/>	<hr/>
	<u>48.247.171</u>	<u>634.774</u>

Voorwaardelijke vordering OCW

Dit betreft de, voor onbepaalde tijd, geclausuleerde vordering op OCW (CK/BO/2006/24751) van € 408.140 van garantiestellingen, budgetdiscipline en gezonde bedrijfsvoering. De vordering kan alleen worden ingeroepen als de continuïteit door exogene omstandigheden in gevaar komt of als de subsidieverlening door het ministerie wordt beëindigd.

Overige vorderingen

	2017 €	2016 €
Vooruitbetaalde huur	28.959	32.544
Vooruitbetaald pensioen	1.680	--
Nog te ontvangen van subsidieontvangers	18.829	30.948
Nog te ontvangen bijdragen	134.964	132.284
Nog te ontvangen ziekengeld	1.208	748
Overig	32.847	30.110
	<hr/>	<hr/>
	<u>218.487</u>	<u>226.634</u>

De nog te ontvangen bijdragen € 134.964 betreft de bijdrage van Fonds Podiumkunsten m.b.t. de verleende subsidies 2016 en 2017 in het kader van het gezamenlijke programma Dutch Cultural Manifestations Abroad.

De post nog te ontvangen van subsidieontvangers van € 18.829 betreffen twee vorderingen.

De overige vorderingen hebben o.a. betrekking op de nog te ontvangen bijdrage van € 25.000 van Het Nieuwe Instituut m.b.t. de Architectuur Biënnale Venetië en vooruitbetaalde kosten zoals verzekeringen.

De verloopstaat ziet er als volgt uit:

	Beschikkingen 2017	Ontvangen 2017	Nog te ontvangen 31 dec 2017
Vorderingen subsidie OCW			
Toegekende subsidie:			
- OCW instellingssubsidie incl. korting	45.827.568	11.171.067	34.656.501
- Mutatie loon-/prijsbijstelling 2015-2016*	677.772	677.772	--
	<hr/> 46.505.340	<hr/> 11.848.839	<hr/> 34.656.501
- OCW instellingssubsidie Festivals+DDW	3.200.000	600.000	2.600.000
- Mutatie loon-/prijsbijstelling 2017	928.995	214.952	714.043
Extra investering in Kunst en Cultuur	750.000	--	750.000
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal basisinfrastructuur	51.384.335	12.663.791	38.720.544
Projectsubsidie OCW (ICB)	4.000.000	1.000.000	3.000.000
Projectsubsidie ICB BuZa (DS2)	2.800.000	700.000	2.100.000
Projectsubsidie Actieagenda Zorg en Onderwijs en IVO (OCW)	3.400.000	850.000	2.550.000
Projectsubsidie Actieagenda IVO (IenM/BZK)	1.400.000	350.000	1.050.000
Projectsubsidie Erfgoed en Ruimte	1.200.000	1.000.000	200.000
Projectsubsidie OCW amendement Vermue	250.000	250.000	0
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal projectsubsidies	13.050.000	4.150.000	8.900.000
Overige vorderingen	--	--	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal	64.434.335	16.813.791	47.620.544
Totaal beschikt	64.434.335		
Totaal ontvangen 2017	16.813.791		
Te vorderen per 31 december 2017	47.620.544		

*toegewezen op 19-12-2016, kenmerk 1097299

3. Liquide middelen

	2017	2016
	€	€
Ministerie van Financiën		
Tegoeden in rekening-courant	6.544.325	6.671.724
Deposito	--	--
	<hr/>	<hr/>
	6.544.327	6.671.724
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De tegoeden worden aangehouden bij de Rijkshoofdboekhouding. De banktegoeden staan ter vrije beschikking.

4. Eigen vermogen

	2017	2016
	€	€
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	508.032	508.032
Mutaties: lager vastgestelde subsidies	92.267	--
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	600.299	508.032
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De algemene reserve bestaat uit: de door het ministerie van OCW opgelegde blokkade (€ 21.805), de geclausuleerde vordering op OCW (CK/BO/2006/24751, € 408.140) en de dotatie van de in 2017 lager vastgestelde subsidies € 92.267.

Feitelijk bedraagt de direct beschikbare algemene reserve € 170.354 per 31-12-2017. Het gestreefde normpercentage is 6% van het gemiddelde jaarmzet zijnde € 1.000.000, dat het fonds op basis van het ADR-rapport zou moeten aanhouden voor risicobeheersing.

Met de brief d.d. 31-8-2017 heeft het ministerie van OCW toegestaan om de ingetrokken subsidies aan te wenden om de algemene reserve op het gewenste niveau van € 1.000.000 te brengen. Dit besluit is in februari 2018 voorlopig ingetrokken.

Bestemmingsfonds OCW

	2017	2016
	€	€
Stand per 1 januari	119.825	307.730
Aanpassing bestemmingsreserve verbouwing (2016)	200.000	--
Aanpassing bestemmingsreserve bezwaren (2016)	<u>500.000</u>	<u>--</u>
Aangepaste stand per 1 januari	819.825	307.730
Mutaties:		
Rentebaten Stimuleringsfonds	34	-73
Lager vastgestelde subsidies Architectuur	--	27.334
Lager vastgestelde subsidies Vormgeving	--	5.844
Lager vastgestelde subsidies Digitale cultuur	--	282
Lager vastgestelde subsidies Internationalisering	--	38.737
Lager vastgestelde subsidies Activiteitenprogramma's	--	19.399
Lager vastgestelde subsidies Meerjarige Programma's	--	--
Lager vastgestelde subsidies Gamefonds	--	140
Lager vastgestelde subsidies AARO IVO (IenM) 2013-2016	-28.681	17.690
Lager vastgestelde subsidies TAX-video	--	--
Aanwending bestemmingsfonds Reorganisatie (afschrijvingen)	--	-21.600
Niet besteed 2016	--	424.342
Mutatie bestemmingsreserve verbouwing	--	-200.000
Mutatie bestemmingsreserve bezwaren	--	-500.000
	<u> </u>	<u> </u>
Stand per 31 december	<u><u>791.178</u></u>	<u><u>119.825</u></u>

De facto bedraagt het bestemmingsfonds OCW € 35.178. Deze is ontstaan door de volgende mutaties:

- Het ministerie van OCW heeft met de vaststellingsbrief van de periode 2013-2016 d.d. 31-8-2017, kenmerk 1175578, niet ingestemd met de in 2016 gevormde bestemmingsreserves verbouwing en bezwaren. Deze middelen zijn daarom alsnog toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW.
- Het ministerie van IenM heeft met de brief d.d. 25-10-2017, kenmerk IENM/BSK-2017/222461, de subsidie van het programma AARO 2013-2016 vastgesteld en het niet-bestede bedrag € 28.681 teruggevorderd. Dit bedrag was onterecht gedoteerd aan het bestemmingsfonds OCW i.p.v. hiervoor een bestemmingsreserve te vormen.
- Het ministerie van OCW heeft per brief d.d. 20-12-2017, kenmerk 1292045, aan het resterende saldo in het bestemmingsfonds OCW 2013-2016 een bestemming gegeven voor de periode 2017-2020. Jaarlijks dient het fonds een bedrag van € 189.000 te onttrekken uit het bestemmingsfonds OCW voor financiering van het tijdelijke programma Talentontwikkeling Creatieve Industrie. De dan resterende middelen van € 35.144 mogen tot en met 2020 naar eigen inzicht voor intensivering van bestaande subsidieregelingen worden aangewend. Middelen die ultimo 2020 niet besteed zijn, vloeien terug naar het bestemmingsfonds OCW.

Bestemmingsreserves

	Bestemmings- reserve Internationaal €	Bestemmings- reserve Architectuur €	Bestemmings- reserve Verbouwing €	Bestemmings- reserve Talentontw €	Bestemmings- reserve Bezwaren €	Totaal €
Stand per 1 januari 2016	159.462	771.938	--	--	--	931.400
Dotatie/aanwending 2016	-159.462	-771.938	--	299.850	--	-631.550
Van bestemmingsfonds OCW	--	--	200.000	--	500.000	700.000
Stand per 1 januari 2017	--	--	200.000	299.850	500.000	999.850
Dotatie/aanwending 2017	--	--	-200.000	--	-500.000	-700.000
Prog. Talentontwikkeling CI 2015-2016 (subsidie)	--	--	--	-47.450	--	-47.450
Talentontwikkeling Creatieve Industrie (flankerend)	--	--	--	-32.000	--	-32.000
Van bestemmingsfonds OCW	--	--	--	--	--	--
Stand per 31 december 2017	--	--	--	220.400	--	220.400

- De termijn van de projectsubsidie Talentontwikkeling Creatieve Industrie 2015-2016, is met de brief d.d. 11-1-2018, kenmerk brief 1302912, verlengd tot en met 31 december 2018. Op basis van de realisatie wordt de bestemmingsreserve aangewend.
- Het door het ministerie van OCW herroepen van de reserves verbouwing en bezwaren zijn gedoteerd naar het Bestemmingsfonds OCW o.b.v. de vaststellingsbrief 2013-2016, d.d. 31-8-2017, kenmerk 1175578.

5. Schulden aan subsidieontvangers

De schulden aan subsidieontvangers zijn per verleend jaar als volgt te splitsen naar langlopend en kortlopend:

	2017 €	2017 €	2017 €	2016 €
	Kortlopend	Langlopend	Totaal	Totaal
Instellingssubsidie culturele basisinfrastructuur				
Subsidies Architectuur				
2012	---	--	---	9.964
2014**	11.965	--	11.965	56.066
2015	65.231	--	65.231	248.572
2016	175.292	--	175.292	340.158
2017	266.424	88.564	354.988	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	518.912	88.564	607.476	654.760
Subsidies Vormgeving				
2013	--	--	--	--
2014	--	--	--	5.250
2015**	4.540	--	4.540	150.002
2016	137.067	2.400	139.467	404.261
2017	132.674	85.122	217.796	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	274.281	87.522	361.803	559.513
Subsidies Digitale cultuur				
2013	--	--	--	--
2014	--	--	--	7.000
2015**	10.000	--	10.000	106.325
2016	124.229	--	124.229	380.394
2017	86.556	73.396	159.952	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	220.785	73.396	294.181	493.719
Subsidies Meerjarige programma's				
2014	--	--	--	380.751
2016	--	5.992.000	5.992.000	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	--	5.992.000	5.992.000	380.751
Subsidies Activiteitenprogramma's				
2013	--	--	--	--
2014**	3.200	--	3.200	17.520
2015	29.000	--	29.000	274.800
2016	212.789	4.800	217.589	636.407
2017	288.932	172.159	461.091	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	533.921	176.959	710.880	928.727

Subsidies Festivals

2015	--	--	--	40.669
2016	25.554	--	25.554	111.016
2017	105.900	49.848	155.748	--
	<u>131.454</u>	<u>49.848</u>	<u>181.302</u>	<u>151.685</u>

Subsidies DDW

2016	--	--	--	50.000
	<u>--</u>	<u>--</u>	<u>--</u>	<u>50.000</u>

Subsidies Talentontwikkeling

2013	--	--	--	--
2014**	14.500	--	14.500	--
2015	9.000	--	9.000	17.500
2016	75.500	--	75.500	75.500
2017	--	238.600	238.600	351.710
	<u>99.000</u>	<u>238.600</u>	<u>337.600</u>	<u>444.710</u>

Subsidies Gamefonds

2013	--	--	--	--
2014	--	--	--	--
2015**	1.500	--	1.500	56.850
2016	25.631	--	25.631	66.080
2017	5.400	2.800	8.200	--
	<u>32.531</u>	<u>2.800</u>	<u>35.331</u>	<u>122.930</u>

Subsidies TAX-videoclipfonds

2016	15.019	--	15.019	45.880
	<u>15.019</u>	<u>--</u>	<u>15.019</u>	<u>45.880</u>

Subsidies Non-Fictie Transmedia

2016	80.944	45.000	125.944	227.123
2017	160.817	4.989	165.806	--
	<u>241.761</u>	<u>49.989</u>	<u>291.750</u>	<u>227.123</u>

Vouchers

2017	11.040	--	11.040	--
	<u>11.040</u>	<u>--</u>	<u>11.040</u>	<u>--</u>

Totaal instellingssubsidie	2.078.704	6.759.678	8.838.382	4.059.798
-----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

** afronding in 2018

Programma's en projectsubsidies**Subsidies Internationalisering**

2013	--	--	--	16.000
2014**	2.800	--	2.800	22.519
2015	9.227	--	9.227	94.214
2016	55.169	10.558	65.727	204.460
2017	145.293	24.707	170.000	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	212.489	35.265	247.754	337.193

Subsidies Meerjarige programma's (Vermue)

2017	50.000	--	50.000	--
------	--------	----	---------------	----

**Subsidies Talentontwikkeling
Creatieve Industrie 2015-2016**

2015	--	--	--	4.000
2016	4.000	--	4.000	8.000
2017	9.490	--	9.490	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	13.490	--	13.490	12.000

Talentontwikkeling in Int. Context

2014**	5.000	--	5.000	5.000
2015	5.000	--	5.000	9.716
2016	28.849	--	28.849	28.849
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	38.849	--	38.849	43.565

**Subsidies Actieagenda Zorg en Onderwijs
(OCW)**

2014	--	--	--	31.510
2015	--	--	--	40.696
2016	51.593	--	51.593	73.537
2017	--	--	--	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	51.593	--	51.593	145.743

Subsidies Actieagenda IVO (IenM/BZK)

2014**	18.260	--	18.260	115.644
2015	15.156	--	15.156	120.495
2016	79.307	--	79.307	346.733
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	112.723	--	112.723	582.872

Subsidies Erfgoed en Ruime

2017	96.020	32.374	128.394	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	96.020	32.374	128.394	--

Subsidies Internationaal BuZa Beb

2016	--	--	--	2.396
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	--	--	--	2.396

Subsidies Dutch Cultural Man. (HGIS)

2015	--	--	--	8.000
2016	5.600	--	5.600	20.948
2017	--	--	--	--
	<u>5.600</u>	<u>--</u>	<u>5.600</u>	<u>28.948</u>
Totaal programma's en projecten	580.764	67.639	648.403	1.152.717
Totale schulden aan subsidieontvangers	<u>2.659.468</u>	<u>6.827.317</u>	<u>9.486.785</u>	<u>5.212.515</u>

Het saldo van € 9.486.785 betreft de toegekende bedragen aan subsidieontvangers waarvan nog geen volledige bevoorschotting heeft plaatsgevonden. Conform het Subsidiereglement wordt gewoonlijk 80% van het verleende subsidie als voorschot uitgekeerd, met uitzondering van de Deelregeling Meerjarige programma's en Talentontwikkeling waarbij afwijkende bevoorschottingstermijnen worden gehanteerd.

Het verloop van de subsidieverplichtingen is als volgt:

	€
Stand 1 januari 2017	5.212.515
Bij: verleende subsidies 2017	18.883.235
Af: lager vastgestelde en ingetrokken subsidies	133.420
Af: betalingen op verleende subsidies	14.475.545
Stand 31 december 2017	<u><u>9.486.785</u></u>

De verwachte uitputting voor de komende jaren wordt als volgt ingeschat:

	2018	2019	2020	Totaal
	€	€	€	€
Instellingssubsidie				
Architectuur	518.912	80.513	8.051	607.476
Vormgeving	274.281	72.935	14.587	361.803
E-cultuur	220.785	52.426	20.970	294.181
Meerjarige programma's	--	2.853.333	3.138.667	5.992.000
Activiteitenprogramma's	533.921	98.311	78.648	710.880
Festivals	131.454	49.848	--	181.302
Gamefonds	32.531	2.545	255	35.331
TAX-videoclipfonds	15.019	--	--	15.019
Non-Fictie Transmediaregeling	241.761	49.989	--	291.750
Vouchers	11.040	--	--	11.040
Talentontwikkeling	99.000	216.909	21.691	337.600
Totaal	2.078.704	3.476.809	3.282.869	8.838.382
Programma's en projectsubsidies				
Internationalisering	212.489	23.510	11.755	247.754
Subsidies Meerjarige programma's (Vermue)	50.000	--	--	50.000
Talentontwikkeling CI	13.490	--	--	13.490
Talentontwikkeling in Int. Context	38.849	--	--	38.849
Actieagenda Zorg en Onderwijs en IVO (OCW)	51.593	--	--	51.593
Actieagenda IVO (IenM/BZK)	112.723	--	--	112.723
Erfgoed en Ruimte	96.020	29.431	2.943	128.394
Internationaal BuZa BEB	--	--	--	--
Dutch Cultural Man. Abroad (DCMA)	5.600	--	--	5.600
Totaal	580.764	52.941	14.698	648.403
Totaal instellings- en projectsubsidies	2.659.468	3.529.750	3.297.567	9.486.785

De inschatting is gebaseerd op de looptijd van de verplichting en de verwachte vaststellingstermijn van de verleende subsidies, berekend op basis van een termijn tot vaststelling van uiterlijk 22 weken, overeenkomstig het Subsidiereglement.

6. Nog te verlenen subsidies

	2017 €	2016 €
Stand 1 januari	67.000	--
Toegekende subsidies	54.656.135	1.067.000
Onttrekking boekjaar	18.926.451	12.540.242
Onttrekking boekjaar (inzake 2016)	67.000	--
Totaal nog te verlenen subsidies op 31 december	35.729.684	67.000
Hiervan opgenomen onder kortlopende schulden	11.909.895	67.000
Langlopend deel op 31 december	23.819.789	--

De totaal nog te verlenen subsidies zijn als volgt te verdelen over de regelingen:

	2017 €	2016 €
Regelingen OCW	25.069.422	--
Internationalisering	2.723.746	--
Internationalisering BuZa	2.464.000	--
Programma Actieagenda Zorg en Onderwijs en IVO (OCW)	2.768.936	--
Programma Actieagenda IVO (IenM)	1.249.631	--
Erfgoed en Ruimte	591.449	--
BuZa Internationale manifestaties	112.500	--
Extra investeringen Kunst en Cultuur	750.000	--
Kennisdeling arbeidsmarkt OCW	--	67.000
Totaal nog te verlenen subsidies op 31 december	35.729.684	67.000

7. Nog te realiseren apparaatskosten

De totaal nog te realiseren apparaatskosten 2017-2020 zijn als volgt te verdelen:

	2017 €	2016 €
Stand 1 januari	--	1.773.639
Beheerlasten personeel en materieel 2017	9.081.935	
Bij: mutatie loon en prijs-en bijstelling (OVA)	821.265	164.334
Af: onttrekking boekjaar	2.235.030	1.937.973
	<hr/>	<hr/>
Nog te realiseren beheerlasten op 31 december	7.668.170	--
Hiervan opgenomen onder kortlopende schulden (gerealiseerde apparaatskosten instellings- en projectsubsidies)	2.556.057	--
	<hr/>	<hr/>
Langlopend deel op 31 december nog te realiseren	<u>5.112.113</u>	<u>--</u>

De verdeling over de instellingssubsidie culturele basisinfrastructuur en programma en projectsubsidies 2017-2020:

	2017 €	2016 €
Regelingen OCW		--
	6.487.586	
Programma's en projectsubsidies		
Erfgoed en Ruimte	87.366	--
BuZa Beb (internationale manifestaties)	12.500	--
Internationalisering OCW	374.984	--
Internationalisering BuZa	274.366	--
Programma Actieagenda Zorg en Onderwijs en IVO (OCW)	321.713	--
Programma Actieagenda IVO (IenM/BZK)	109.655	--
	<hr/>	<hr/>
	<u>7.668.170</u>	<u>--</u>

8. Overige kortlopende schulden

	2017	2016
	€	€
Instellingssubsidie culturele basisinfrastructuur		
Nog te betalen opdrachten en projecten		
Architectuur	3.970	2.000
Vormgeving	--	3.728
Digitale cultuur	--	2.584
Activiteitenprogramma's	--	5.000
Talentontwikkeling	3.042	--
Talentontwikkeling Creatieve Industrie	--	2.662
Gamefonds	--	1.307
TAX-videoclipfonds	--	2.974
Communicatie	307	--
Totaal instellingssubsidie	7.319	20.255

- Architectuur: WDE ambassade Machines of Freedom
- Talentontwikkeling: tentoonstelling 'In No Particular Order'

Programma's en projecten		
Internationalisering	15.673	26.004
Internationalisering apparaatskosten (vergoeding adviseurs)	734	
Actieagenda Zorg en Onderwijs IVO (OCW)	47.679	53.449
Actieagenda IVO (IenM/BZK)	963	1.580
Erfgoed en Ruimte	15.673	--
Erfgoed en Ruimte apparaatskosten (vergoeding adviseurs)	1.258	--
Internationaal BuZa/BEB	--	5.039
Kennisdeling Ondernemerschap arbeidsmarktmiddelen	8.000	--
Totaal programma's en projectsubsidies	89.980	86.072
Totaal nog te betalen instellings- en projectsubsidie	97.299	106.327

De nog te betalen posten bestaan uit:

- Het impacttraject Avance (€ 67.168), dat evenredig verdeeld is over de programma's Internationalisering Actieagenda Zorg en Onderwijs, IVO (OCW) en het Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte.
- Actieagenda Zorg: het Nieuwe Bartholomeus Gasthuis (€ 5.655).
- Actieagenda IVO (OCW): 't Stralend Middelpunt, Stadmakerscongres i.s.m. AIR Rotterdam en Proeftuin NL (totaal € 14.732).
- Actieagenda IenM/BZK: betreft Stadslabs.
- De nog te betalen apparaatskosten Internationalisering en Erfgoed en Ruimte hebben betrekking op vacatiegelden van externe adviseurs.

Overige schulden		
Nog te betalen accountantskosten	13.431	16.416
Nog te betalen administratiekosten	--	--
Nog te betalen loonheffing	86.504	81.473
Nog te betalen Mediafonds	--	--
Nog te betalen apparaatskosten externe adviseurs (instellingssubsidie)	12.573	--
Crediteuren	43.748	15.022
Terug te betalen subsidie	--	125.000
Overig	122.190	136.878

Totaal overige schulden	<u>278.446</u>	<u>374.789</u>
Totaal overige kortlopende schulden	<u><u>375.745</u></u>	<u><u>481.116</u></u>

Kortlopende schulden

- De loonheffing betreft de loonheffing van december 2017.
- De nog te betalen commissiekosten betreffen de vergoedingen aan externe adviseurs.
- De overige schulden bestaan uit: reservering vakantiegeld (€ 41.131), vakantiedagen (€ 24.815) en de reservering voor de afrekening van o.a. het jaarverslag (€ 24.200), opdracht Cultuur+Ondernemen binnen het kader van kennisdeling ondernemerschap arbeidsmarktmiddelen (€ 8.000), nieuwjaarsreceptie i.s.m. HNI (€ 7.100), ICT kosten (€ 5.937) en overige algemene kantoorkosten (€ 54.931).

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De kantoorruimte in het Groothandelsgebouw op het Weena 723 te Rotterdam is met ingang van 1 november 2002 gehuurd. Het huurcontract is op 20 december 2016 verlengd voor een periode van 5 jaar (2018-2023). Hierbij is een verlaging van het huurprijs gerealiseerd. De huur bedraagt m.i.v. 1 januari 2018 € 77.035 op jaarbasis excl. btw-opslag.

De ING Bank N.V. heeft een bankgarantie voor onbepaalde looptijd verstrekt voor de waarborgsom van € 29.041 voor de gehuurde kantoorruimte.

Staat van baten en lasten 2017**9. Lager vastgestelde subsidies**

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Instellingssubsidie			
culturele basisinfrastructuur			
Architectuur	2.461	--	27.334
Vormgeving	5.998	--	5.844
Digitale cultuur	7.869	--	282
Activiteitenprogramma's	3.738	--	19.399
Talentontwikkeling	21.512	--	--
Meerjarige programma's	1.528	--	--
Festivals	623	--	--
Non-Fictie Transmediaregeling	1.398	--	--
Gamefonds	44	--	140
TAX-videoclipfonds	--	--	--
Vouchers	1.195	--	--
Totaal	46.366	--	52.999
Programma's en projectsubsidies			
Internationalisering	27.441	--	38.736
Actieagenda Zorg en Onderwijs en IVO (OCW)	200	--	--
Actieagenda IVO (IenM/BZK)	18.261	--	17.690
Totaal	45.902	--	56.426
Totaal lager vastgesteld	92.268	--	109.425
Ingetrokken subsidies			
Instellingssubsidie			
culturele basisinfrastructuur			
Architectuur	27.243	--	9.910
Vormgeving	--	--	33.000
Digitale cultuur	--	--	--
Activiteitenprogramma's	--	--	50.000
Talentontwikkeling	15.000	--	--
Festivals	10.000	--	--
TAX-videoclipfonds**	-10.190	--	10.751
Totaal	42.052	--	103.661
Programma's en projectsubsidies			
Internationalisering**	-900	--	35.771
Actieagenda IVO (IenM/BZK)	--	--	--
Totaal	-900	--	35.771
Totaal ingetrokken	41.152	--	139.432
Totaal lager vastgesteld en ingetrokken	133.420	--	248.857

** oninbare ingetrokken subsidies van twee aanvragers uit voorgaande jaren. Middels een deurwaardersprocedure was bij beide aanvragers een terugbetalingsregeling getroffen. Uiteindelijk is vastgesteld dat deze vorderingen definitief oninbaar zijn en is het restbedrag kwijtgescholden.

Conform het Handboek worden lager vastgestelde subsidies gedoteerd aan de algemene reserve. De ingetrokken subsidies blijven beschikbaar voor te verlenen subsidies.

10. Subsidie OCW

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Instellingssubsidie			
culturele basisinfrastructuur			
Architectuur	1.157.693	1.220.000	1.382.498
Vormgeving	1.131.853	1.220.000	2.074.600
Digitale cultuur	895.913	1.220.000	2.010.035
Meerjarige programma's	10.629.091	10.735.000	278.248
Activiteitenprogramma's	1.288.486	1.370.000	2.123.758
Talentontwikkeling	772.676	850.000	1.372.738
Festivals	674.243	850.000	132.029
Gamefonds	-58.250	--	184.687
TAX-videoclipfonds	10.190	--	162.051
Non-Fictie Transmediaregeling	253.331	--	272.795
Discretionair	4.943	34.000	--
OCW apparaatskosten	1.895.114	1.882.700	--
DDW	400.000	400.000	250.000
	19.055.283	19.781.700	10.243.439
Programma's en projectsubsidies			
Internationalisering	901.270	1.000.000	1.330.038
Dutch Cultural Manifestations Abroad	22.044	--	--
Talentontwikkeling Creatieve Ind. 2015-2016	--	--	378.000
Talentontwikkeling Creatieve Ind. 2017-2020	--	--	--
Talentontwikkeling in Int. Context	--	--	130.635
Kennisdeling ondernemerschap Creatieve Ind.*	67.000	--	--
Actieagenda Zorg en Onderwijs (OCW)	309.351	850.000	1.636.653
Erfgoed en Ruimte	521.185	1.000.000	--
Eenmalige subsidie instellingen (Vermue)	250.000	250.000	--
Apparaatskosten projectsubsidies			
	2.070.850	3.100.000	3.475.326
	21.126.133	22.881.700	13.718.765

Evt. ingetrokken subsidies zijn in mindering gebracht op de baten en blijven hierdoor beschikbaar voor nog te verlenen subsidies.

II. Overige subsidies / bijdragen

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
<i>Overige bijdragen uit publieke middelen</i>			
Actieagenda IVO (IenM/BZK)	40.714	350.000	692.726
Internationalisering BuZa	61.634	318.000	--
Projectbijdrage BuZa Int. (Bep)	--	--	66.724
Bijdrage Mondriaan Fonds projectmed. The Art of Impact	2.073	--	899
Bijdrage Mediafonds; Non-Fictie Transmediaregeling	185.500	--	--
Bijdrage Mediafonds; Gamefonds	99.250	--	--
OCW bijdrage Conferentie van de Toekomst	25.000	--	--
Bijdrage Podiumkunsten (Dutch Cultural Man. Abroad)	21.576	--	132.284
	<hr/> 435.747	<hr/> 668.000	<hr/> 892.633
<i>Overige bijdragen uit private middelen</i>			
Overige bijdragen	--	--	--
	<hr/> --	<hr/> --	<hr/> --
	<hr/> 435.747	<hr/> 668.000	<hr/> 892.633

- Het ministerie van OCW heeft eenmalig € 25.000 bijgedragen aan de conferentie 'Leeromgeving van de toekomst' binnen het kader van het Programma Actieagenda Zorg en Onderwijs en IVO.
- De bijdrage van Fonds Podiumkunsten heeft betrekking op subsidies door het Stimuleringsfonds vertrekt in het kader van de Dutch Cultural Manifestations Abroad.
- De bijdrage met betrekking tot Non-Fictie Transmediaregeling en Gamefonds heeft betrekking op de subsidies die in 2016 door het Mediafonds zijn verstrekt en voor afhandeling aan het Stimuleringsfonds zijn overgedragen.

Lasten

12. Apparaatskosten

Conform het *Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen 2017-2020* wordt onderscheid gemaakt tussen apparaatskosten en activiteitenkosten op basis van de instellingssubsidie enerzijds en projectsubsidies anderzijds. Dit betekent ook dat externe commissiekosten die voortvloeien uit de uitvoering van een projectsubsidie verantwoord zijn onder de betreffende projectsubsidie.

De verschuivingen zijn voor vergelijkingsdoeleinden in beeld gebracht door 2016 aan te passen. De aanpassing in de vergelijkende cijfers hebben geen resultaat-effect en zijn voorgaand conform het *Handboek verantwoording cultuursubsidies fondsen 2013-2016* verantwoord en gepresenteerd (zie ook p. 38, 39).

I. Personeelslasten

De doorbelasting van activiteitenlasten personeel naar de betreffende deelregelingen, die binnen de instellingssubsidie culturele basisinfrastructuur vallen, is met ingang van 2017 vervallen en levert t.o.v. 2016 een verschuiving van € 607.000, die nu binnen de apparaatskosten personeel vallen. Daarnaast worden externe adviseurskosten eveneens als apparaatskosten personeel verantwoord.

- De salariskosten vallen ruim 10% (€ 153.328) lager uit dan in 2016.
- De overige kosten zijn opgebouwd uit o.a. tijdelijke inhuur flexmedewerkers (€ 11.426), advertenties voor vacatures en WKR (€ 8.617) alsmede de vaste onkostenvergoeding van de directeur-bestuurder.
- Met ingang van 2017 worden apparaatskosten personeel verantwoord binnen de betreffende programma en projectsubsidie. Deze direct toewijsbare kosten bedragen € 222.722.
- Reiskosten woon-werk: Het grote verschil tussen 2016 en 2017 is te verklaren uit het feit dat de kosten in 2016 deels een vooruitbetaling in 2016 van de kosten voor het jaar 2017 betroffen.

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Salarissen	1.006.854	939.700	1.100.208
Sociale lasten	114.434	--	122.064
Premie ziekengeldverzekering en ZVW	64.056	--	69.006
Uitkering ziekteverzuim	-26.603	--	-40.646
Vakantietoelage	74.231	--	80.963
Pensioenpremie	63.769	--	72.842
Uitzendkrachten	--	--	--
Reiskosten woon-werk	50.561	58.000	105.757
Overig	22.231	17.000	12.667
	1.369.533	1.014.700	1.522.861
Adviescommissies	294.830	277.000	358.722
	1.664.363	1.291.700	1.881.583

Hiervan is doorbelast aan activiteitenlasten programma's en projectsubsidies:

Internationalisering (OCW)	-66.678		-16.000
Internationalisering (BuZa)	-36.434		--
Erfgoed en Ruimte	-35.034		--
Actieagenda Zorg en Onderwijs en IVO (OCW)	-55.687		-103.000
Actieagenda IVO (IenM/BZK)	-26.815		-39.000
Doorbelast Podiumkunsten Dutch Cultural Man.	--		-7.000
Doorbelast project Impact (Mondriaan Fonds)	-2.073		-899
Doorbelast naar activiteitenlasten programma's en projectsubsidies	-222.722		-165.899
Totaal apparaatskosten personeel	<u>1.441.641</u>	<u>1.291.700</u>	<u>1.715.684</u>

De doorberekening van de personeelslasten is gebaseerd op een verdelingspercentage van 60%-40% voor directe beheerlasten. Dit is gebaseerd op de continuïteitsregel, die ieder jaar ongewijzigd wordt toepast.

2. Materiële lasten

De materiële kosten zijn € 164.110 (22%) lager t.o.v. het voorgaande jaar, waarin aanzienlijk veel kosten zijn gemaakt in het kader van beleidsvoorbereiding (beleidsontwikkeling, evaluaties en presentaties en communicatie).

Ook de digitalisering van de werkwijze commissies heeft een behoorlijke lastenvermindering meegebracht, met name in kopieerkosten binnen de post bureaunkosten. Het klanttevredenheidsonderzoek was begroot, maar vindt plaats in 2018 voorafgaand aan de visitatie.

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Raad van Toezicht	23.151	27.000	49.132
Huisvestingskosten	162.071	160.000	158.781
Afschrijvingskosten	29.092	31.000	47.357
Automatisering	48.507	50.000	42.579
Jaarverslag	24.286	25.000	19.397
Beleidsontwikkeling en kennisbevordering	32.426	15.000	55.773
Accountantskosten	34.485	30.000	26.748
Bureaunkosten	70.551	74.000	110.610
Organisatie, advies- en administratiekosten	115.530	95.000	129.039
Overige activiteiten (presentatie en evaluatie)	6.077	24.000	53.918
Activiteitenlasten materieel (communicatiekosten)	24.491	60.000	41.443
	<u>570.667</u>	<u>591.000</u>	<u>734.777</u>

Hiervan zijn de direct toewijsbare kosten naar activiteitenlasten programma's en projecten doorbelast:

Internationalisering (OCW)	38.338	--	--
Internationalisering (BuZa)	25.200	--	--
Erfgoed en Ruimte	21.600	--	--
Actieagenda Zorg en Onderwijs en IVO (OCW)	30.600	--	--
Actieagenda IVO (IenM/BZK)	3.529	--	--
Totaal doorbelast	<u>119.268</u>	<u>--</u>	<u>--</u>
Totaal	<u>451.399</u>	<u>591.000</u>	<u>734.777</u>

Toelichting op de realisatie:

- Beleidsontwikkeling en kennisbevordering betreffen kosten in samenwerkingsverband, zoals:
  - de nieuwjaarsreceptie Het Nieuwe Instituut 2016 en 2017 (€ 9.675)
  - i.s.m. de cultuurfondsen is de brochure De Nieuwe Stijl uitgebracht (€ 2.335), waarbij elk fonds € 389 heeft bijgedragen.
  - i.s.m. de cultuurfondsen is de Dag van de Stad georganiseerd. De totale kosten bedragen € 14.153. Ieder fonds heeft € 2.358 bijgedragen.
  - i.s.m. het Mondriaan Fonds is de residency Van Doesburghuis uitgevoerd (bijdrage MF € 8.875)
  - in voorbereiding op het Internationale Cultuurbeleid (DS2) zijn gesprekken gevoerd met stakeholders en ambassades in Rusland, Turkije, Marokko en Egypte (€ 6.565).
- Organisatie- en advieskosten hebben o.a. betrekking op de externe begeleiding van een organisatiebureau bij het organisatie- en formatieplan (€ 16.700), verzekeringen (€ 70.374), kennisbevordering personeel (€ 9.700). Overige kosten advieskosten hebben betrekking op aanpassing van het Subsidiereglement, deelregelingen, pensioen en administratiekosten. De kosten vallen 10% lager uit t.o.v. 2016.

- In 2018 wordt de overstap gemaakt naar digitaal werken, waarop de ICT-infrastructuur grotendeels vervangen zal worden. Daarnaast is het fonds voornemens in 2018 het kantoor te herinrichten, waardoor automatiseringskosten en afschrijvingskosten de komende jaren zullen toenemen. In de begrotingen 2018-2020 zijn de investerings- en afschrijvingsposten begroot. Verder is voor het komend jaar een aantal strategische bijeenkomsten met de Raad van Toezicht gepland.

Gedurende 2017 waren bij de stichting gemiddeld 21,4 fte (2016: 23,5 fte) personen in dienst, te weten:

	Realisatie 2017 FTE	Realisatie 2016 FTE
Directie/bestuur	1,0	1,2
Secretariaat	2,6	3,3
Staf	17,8	22,1
	<hr/>	<hr/>
Totaal	<u>21,4</u>	<u>23,5</u>

1 fte is een fulltime dienstverband van 36 uur per week.

WNT-verantwoording 2017 Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Het voor het fonds toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 125.000 (Categorie A).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

bedragen x € 1	S. Groeneveld
Functiegegevens	Directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	90.783
Beloningen betaalbaar op termijn	9.714
<i>Subtotaal</i>	100.497
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	125.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	100.497
Reden overschrijding	n.v.t.
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/09 – 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	27.964
Beloningen betaalbaar op termijn	2.914
Totale bezoldiging 2016	30.878

Toezichthoudende functionarissen Raad van Toezicht

bedragen x € 1	R. Bleker	E. van Velzen	J. van de Vijver	F. den Boer	N. Holwijn	M. Gerené
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/5 - 31/12	1/1 – 1/4
Bezoldiging						
Bezoldiging	-	3.388	3.724	3.531	3.479	1.141
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.750	12.500	12.500	12.500	8.425	4.075
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	-	3.388	3.724	3.531	3.479	1.141
Reden overschrijding	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016						
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	-	1/1 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-	3.806	3.775	2.361	-	3.908
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging 2016	-	3.806	3.775	2.361	-	3.908

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

13. 3. Activiteitenlasten programma's en projecten

De realisatie van programma's en projecten vallen in het eerste jaar van de beleidsperiode lager uit dan begroot. Dit komt mede door de intensieve opstartfase inherent aan de werkwijze binnen programma's. Deze achterstand wordt in 2018 ingelopen.

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Verleende subsidies			
Internationalisering	762.017	820.000	1.167.424
Internationalisering BuZa BEB	--	--	11.980
Actieagenda Zorg en Onderwijs (OCW)	47.840	350.000	387.684
Actieagenda IVO (IenM/BZK)	--	265.000	564.807
Erfgoed en Ruimte	441.906	800.000	--
Dutch Cultural Manifestations Abroad	43.620	--	114.669
Instellingen Vermue	250.000	250.000	--
Kennisdeling ondernemerschap creatieve industrie	--	67.000	--
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal subsidies verleend	1.545.383	2.552.000	2.246.564

- Actieagenda Zorg en Onderwijs: Open Oproep Dementie in de Openbare Ruimte
- Dutch Cultural Manifestations Abroad: subsidies m.b.t. Jap Sam Books en F. Kirchheiner
- Instellingen Vermue: eenmalige subsidie voor TextielMuseum, BioArt en IABR.

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Programma's en projectsubsidies:			
1) Internationalisering (OCW)			
Internationalisering (flankerend)	33.337	60.000	390.314
Internationalisering (apparaatskosten pers/mat)	105.016	120.000	--
2) Internationalisering BuZa (DS2)			
Internationalisering BuZa (flankerend)	--	234.000	--
Internationalisering BuZa (apparaatskosten pers/mat)	61.634	84.000	--
3) BuZa BEB internationale manifestaties			
Internationalisering BuZa BEB	--	--	59.245
4) Programma Actieagenda Zorg en Onderwijs en IVO (OCW)			
Actieagenda Zorg en Onderwijs (OCW) (flankerend)	200.224	398.000	1.051.526
Actieagenda Zorg en Onderwijs (OCW) (apparaatskosten pers/mat)	86.287	102.000	--
Talentontwikkeling in Int. Context	--	--	144.245
Talentontwikkeling Creatieve Industrie 2015-2016	47.450	--	60.000
5) Programma Actieagenda IVO (IenM/BZK)			
Actieagenda IVO (IenM/BZK) (flankerend)	10.369	50.000	41.850
Actieagenda IVO (IenM) (apparaatskosten pers/mat.)	30.345	35.000	--

6) Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte			
Erfgoed en Ruimte (flankerend)	22.645	128.000	--
Erfgoed en Ruimte (apparaatskosten pers/mat)	56.634	72.000	--
Dutch Cultural Manifestations Abroad	--	--	7.055
7) Kennisdeling ondernemerschap Creatieve Ind.	67.000	--	--
The Art of Impact (apparaatskosten personeel)	2.073	--	899
Totaal opdrachten en projecten	723.014	1.283.000	1.755.134
Totaal programma's en projecten	2.268.397	3.835.000	4.001.698

Ad 1) SXSW, GDC San Francisco, Salone del Mobile Milaan en impacttraject Avance.

Ad 4) Onderwijsomgeving, Ontwerp en Dementie in de Openbare Ruimte, online/offline leeromgeving, Het Nieuwe Bartholomeus Gasthuis en impacttraject Avance.

In het kader van IVO: Stadmakerscongres en Proeftuin NL.

Ad 5) Stadslabs bijeenkomst.

Ad 6) Gedeelde kosten m.b.t. het impacttraject Avance.

Ad 7) Opdracht Fonds Kwadraat en de ontwikkeling van een digitaal platform door Cultuur+Ondernemen.

14. 4. Verleende subsidies

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	€	€	€
Instellingssubsidie culturele basisinfrastructuur			
Verleende subsidies			
Architectuur	1.204.806	1.150.000	1.379.696
Vormgeving	1.129.465	1.150.000	1.596.205
Digitale cultuur	849.844	1.150.000	1.486.544
Meerjarige Programma's	10.630.000	10.650.000	--
Activiteitenprogramma's	1.286.487	1.300.000	1.349.254
Festivals	684.243	800.000	547.080
Dutch Design Foundation	400.000	400.000	250.000
Talentontwikkeling	626.000	650.000	836.050
Talentontwikkeling Creatieve Industrie 2015-2016	--	236.450	
Gamefonds	41.000	--	133.979
TAX-videoclipfonds	--	--	157.648
Non-Fictie Transmediaregeling	438.556	--	248.948
Vouchers	92.797	--	--
Doorbelaste vouchers (aan Architectuur, Vormgeving en Digitale cultuur)	-92.797	--	--
Discretionair budget	--	34.000	--
	<u>17.290.401</u>	<u>17.520.450</u>	<u>7.985.404</u>

Transmedia wordt uitgevoerd i.s.m. het Filmfonds. Binnen de bedrijfsvoering wordt Transmedia bekostigd uit de middelen Digitale cultuur. Met ingang van 2017 vallen de regelingen Games en TAX-videoclipfonds onder de regeling Digitale cultuur.

5. Overige activiteitenlasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	€	€	€
Instellingssubsidie culturele basisinfrastructuur			
Opdrachten en projecten			
Architectuur	-19.870	70.000	36.389
Vormgeving	2.388	70.000	54.002
Digitale cultuur	46.069	70.000	63.591
Meerjarige programma's	1.163	85.000	--
Activiteitenprogramma's	1.999	70.000	124.380
Festivals	--	50.000	--
Talentontwikkeling	161.676	200.000	235.214
Talentontwikkeling in Int. Context	--	--	10.350
Talentontwikkeling Creatieve Industrie 2015-2016	32.000	--	18.150
Gamefonds	--	--	--
TAX-videoclipfonds	--	--	--
Non-Fictie Transmediaregeling	275	--	--
Discretionair budget	4.943	--	--
	<u>230.643</u>	<u>615.000</u>	<u>542.076</u>
Totaal opdrachten en projecten	<u>230.643</u>	<u>615.000</u>	<u>542.076</u>

2017 wordt aangemerkt als opstartjaar voor activiteiten rondom de subsidieregelingen. Overige activiteiten worden in het komend jaar ingelopen conform het jaarplan 2018.

- De bijdrage van Het Nieuwe Instituut aan de Architectuur Biënnale Venetië bedraagt € 25.000, wat het negatieve saldo veroorzaakt.
- Vormgeving: betreft communicatie.
- Digitale cultuur: project digitaal publiceren i.s.m. het Letterenfonds, Transmediale Berlijn, Control Conference en IPN Storyspace.
- Meerjarige programma: communicatie.
- Activiteitenprogramma's en Festivals: communicatiekosten.
- Talentontwikkeling: tentoonstelling 'In No Particular Order', DDW Eindhoven.
- Talentontwikkeling Creatieve Industrie (2015-2016): opdracht Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.
- Discretionair: relaunch website items.
- Communicatiekosten gerelateerd aan projectsubsidies bedraagt ca € 19.000 in totaal.

15. Rentebaten

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Rekening-courant bankier	34	--	73
	<u>34</u>	<u>--</u>	<u>73</u>

16. Resultaatbestemming

Het resultaat wordt als volgt bestemd:	€	
Rentebaten/-lasten Stimuleringsfonds	34	Dotatie bestemmingsfonds OCW
Lager vastgestelde subsidies	92.268	Dotatie algemene reserve
Prog. Talentontwikkeling CI 2015-2016 (subsidie)	-47.450	Aanwending bestemmingsreserve Talentontw CI
Prog. Talentontwikkeling CI 2015-2016 (flankerend)	-32.000	Aanwending bestemmingsreserve Talentontw CI
	<u>12.852</u>	

Rentebaten worden gedoteerd aan het bestemmingsfonds OCW.

Het saldo van de lager vastgestelde subsidies is toegevoegd aan de algemene reserve in het kader van risicobeheer.

In 2016 is de bestemmingsreserve Talentontwikkeling Creatieve Industrie gevormd. De realisatie 2017 wordt ten laste van de reserve gebracht.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directeur bestuurder van de Stichting Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

Accountants

Stichting Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
De heer S. Groeneveld
Postbus 29066 Weena 723
3001 GB ROTTERDAM

Baker Tilly Berk N.V.
Fascinatio Boulevard 200-300
Postbus 8545
3009 AM Rotterdam
T: +31 (0)10 253 59 00
F: +31 (0)10 253 59 99
E: rotterdam@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Datum 21 maart 2018
Referentie 1803-06361\0977799\v2.0

Betreft
Controleverklaring bij de jaarrekening 2017

Geachte heer Groeneveld,

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken 2017 van de Stichting Stimuleringsfonds Creatieve Industrie voorzien van onze controleverklaring d.d. 21 maart 2018. Wij hebben de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017 gecontroleerd.

Tevens zenden wij u drie losse exemplaren van bovengenoemde controleverklaring. Wij bevestigen u akkoord te gaan met het opnemen van deze verklaring in exemplaren van de jaarrekening 2017, die overeenkomen met het bijgevoegde exemplaar.

Wij hebben twee exemplaren van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening waarvan één met paraaf voor waarmerkingsdoeleinde. Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder handtekening. Wij verzoeken u bij de openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van de exemplaren van de controleverklaring die niet zijn voorzien van een persoonlijke handtekening.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring, wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld respectievelijk goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Indien u deze jaarstukken en de verklaring opneemt op Internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de Internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Wij ontvangen graag een ondertekende versie van de jaarrekening voor ons dossier.

Tot het geven van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,

drs. H.J. van den Burg RA
Partner Audit

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Bijlagen:

- drie exemplaren van de controleverklaring bij de jaarrekening 2017 (waarvan één exemplaar getekend, één exemplaar getekend met paraaf voor waarmerkingsdoeleinde en één exemplaar ongetekend)
- één exemplaar van de door ons gewaarmerkte jaarrekening 2017

Bijlage I: Prestatieverantwoording

A) Kwantitatieve gegevens: Subsidies in aantallen en bedragen

	Begroting 2017 €	Aantal subsidies aangevraagd	Realisatie 2017		Realisatie 2016	
			Bedrag gevraagd €	Aantal subsidies verleend	Bedrag verleend €	Aantal verleend
Subsidies:						
Architectuur						
Deelregeling	1.100.000	177	3.214.827	60	1.059.774	
Open Oproep Architectuur Biënnale Venetië 2018 #1		52	1.016.603	5	65.400	
Open Oproep Architectuur Biënnale Venetië 2018 #2		3	73.700	2	48.700	
Vouchers	50.000	29	39.596	22	30.932	22 40.840
	1.150.000	261	4.344.726	89	1.204.806	70 1.379.696
Vormgeving						
Deelregeling	1.100.000	259	4.527.322	64	1.032.233	
Open Oproep Professionalisering Ontwerppraktijk		28	210.519	7	50.300	
Open Oproep Residency Arita		43	237.500	2	16.000	
Vouchers	50.000	29	39.596	23	30.932	24 40.841
	1.150.000	359	5.014.936	96	1.129.465	122 1.596.205
Digitale cultuur						
Deelregeling	1.100.000	225	3.907.352	58	798.527	
Open Oproep SXSX		11	31.500	5	20.385	
Vouchers	50.000	29	39.596	22	30.932	22 40.840
	1.150.000	265	3.978.448	85	849.844	83 1.486.544
Meerjarige programma's	10.650.000	28	22.296.834	16	10.630.000	-- --

Activiteitenprogramma's

Deelregeling		43	2.309.617	21	1.143.762		
Open Oproep Ruimte voor Ontwerpkritiek		25	443.666	5	63.825		
Open Oproep Professionalisering Ontwerpplatforms		17	164.087	8	78.900		
	1.300.000	85	2.917.370	34	1.286.487	31	1.349.254
Festivals	800.000	61	2.366.627	25	684.243	23	547.080
Dutch Design Foundation	400.000	1	400.000	1	400.000	1	250.000
Talentontwikkeling	650.000	273	1.423.000	74	626.000	35	836.050
Gamefonds	--	2	41.000	2	41.000	19	133.979
TAX-videoclipfonds	--	--	--	--	--	19	157.648
Non-Fictie Transmediaregeling	--	67	2.396.805	16	438.556	16	248.948
Discretionair	34.000	--	--	--	--	--	--
Totaal instellingssubsidie	17.284.000	1.402	45.179.748	439	17.290.402	487	8.107.925
Programma's en projectsubsidies:							
Internationalisering (OCW)	820.000	108	2.808.460	40	762.017	63	1.044.903
Internationaal BuZa	--	--	--	--	--		
Internationaal BuZa BEB	--	--	--	--	--	1	11.980

Meerjarige instellingen (eenmalige subsidie)	250.000	3	250.000	3	250.000	--	--
Talentontwikkeling Creatieve Industrie 2015-2020							
Open Oproep Fresh Perspectives	236.450	52	520.000	5	47.450	8	60.000
Talentontwikkeling in Internationale Context	--	--	--	--	--	6	144.245
Dutch Cultural Manifestations Abroad	--	2	43.620	2	43.620	7	114.669
Actieagenda Zorg en Onderwijs (OCW)							
Open Oproep Dementie in de Openbare Ruimte	350.000	51	304.980	8	47.840	20	387.684
Actieagendag IVO (IenM/BZK)	265.000	--	--	--	--	26	564.807
Ontwerpprogramma Erfgoed en Ruimte							
Open Oproep Nieuwe energie voor het landschap		17	244.386	4	39.936		
Open Oproep Stedenbouw voor extremen		13	127.550	4	40.000		
Open Oproep Nieuwe energie voor het landschap (vervolg)		3	121.981	3	121.981		
Open Oproep Stedenbouw voor extremen		4	159.989	4	159.989		
Open Oproep Nieuwe energie voor het landschap (vervolg)		12	117.125	4	40.000		
Open Oproep Stedenbouw voor extremen (vervolg)		12	119.800	4	40.000		
	800.000	61	890.831	23	441.906	--	--
Ondernemerschap Creatieve Ind.	60.300	--	--	--	--	--	--
Totaal projectsubsidies	2.781.750	277	4.817.891	81	1.592.833	131	2.328.288
Totaal instellingssubsidie en projectsubsidies	<u>20.302.200</u>	<u>1.679</u>	<u>49.997.639</u>	<u>520</u>	<u>18.883.235</u>	<u>618</u>	<u>10.436.213</u>

B) Kwantitatieve gegevens projectsubsidies Internationaal Cultuurbeleid

Aanvrager	Naam project	Type activiteit	(sub)discipline	Land*	Aangevraagd bedrag	Verleend bedrag
Architectuurstudio Radenovic	Urban Playscapes Sarajevo	(ontwerpend) onderzoek	interdisciplinair	Bosnië en Herzegovina	€ 54.260	€ 32.591
Thonik B.V.	Weaving Stories	(ontwerpend) onderzoek	vormgeving	China	€ 35.000	€ 35.000
International New Town Institute	International New Town Day 2017	evenement	architectuur	Verenigd Koninkrijk	€ 14.066	€ 14.066
Organisation in Design B.V.	Ventura New York - the Dutch edition 2017	presentatie	vormgeving	Verenigde Staten	€ 29.998	€ 29.998
Elisabeth Klement	Signals from the Periphery	programma	vormgeving	Estland	€ 16.720	€ 16.720
African Architecture Matters	Ng'ambo Tuitakayo Publication Project	publicatie	architectuur	Tanzania	€ 8.910	€ 8.910
George-Aris Papadopoulos	LATRA Innovation Lab	startsubsidie	digitale cultuur	Griekenland	€ 7.500	€ 7.500
Museum of Fine Arts, Houston	Joris Laarman Exhibition	tentoonstelling	vormgeving	Verenigde Staten	€ 25.000	€ 25.000
Morgane de Klerk	Stralen & Reflecteren	tentoonstelling	vormgeving	Frankrijk	€ 10.215	€ 10.215
Studio Nick Verstand	ANIMA II voor Design Society (Shenzhen, China)	audiovisuele productie	digitale cultuur	China	€ 25.000	€ 25.000
marco galasso	3D4Reconstruction	startsubsidie	architectuur	Italië	€ 6.900	€ 6.900
kladlab for art-science research	Making a critical theory toolkit for robot designers	startsubsidie	digitale cultuur	Canada	€ 7.500	€ 7.500
LUSTlab	Read/Write (wt)	tentoonstelling	digitale cultuur	Zuid-Korea	€ 13.520	€ 13.520
Iris van Herpen	IvH x10	presentatie	vormgeving	Frankrijk	€ 12.750	€ 12.750
Klasien UX/Interaction Design	Maya	(ontwerpend) onderzoek	digitale cultuur	Duitsland	€ 7.500	€ 7.500
LINT landscape architecture	The Vancouver Dike	(ontwerpend) onderzoek	architectuur	Canada	€ 27.201	€ 27.201
Cascoland	Cascoland FOREFRONT	(ontwerpend) onderzoek	interdisciplinair	Mexico	€ 24.800	€ 24.800
Stichting What Design Can Do	What Design Can Do Live Sao Paolo	evenement	interdisciplinair	Brazilië	€ 59.240	€ 59.240
George-Aris Papadopoulos	Design for Peace	evenement	vormgeving	Europa	€ 24.995	€ 24.995
new generations	Festival New Generations: Architects VS Rest of the World	festival	architectuur	Italië	€ 24.875	€ 24.875
Dutch Independent Art Book Publishers	DIABP 2017: boekenbeurspresentaties in New York & Tokyo	jaarprogramma	vormgeving	Verenigde Staten	€ 4.600	€ 4.600
Ooze architects	Agua Paulista	tentoonstelling	architectuur	Brazilië	€ 27.748	€ 27.748
Manifesta	Palermo Atlas	publicatie	architectuur	Italië	€ 46.158	€ 46.158

Stichting Sonic Acts	Living Earth	programma	digitale cultuur	Noorwegen	€ 25.000	€ 25.000
Superuse LAB	Harvest map of the design industry of milano	startsubsidie	architectuur	Italië	€ 7.500	€ 7.500
NLÉ	Water and the City	startsubsidie	interdisciplinair	internationaal	€ 7.500	€ 7.500
Studio Vermeer	Moving Moengo	startsubsidie	vormgeving	Suriname	€ 7.330	€ 7.330
Resarchex	Social Housings	startsubsidie	architectuur	Polen	€ 7.495	€ 7.495
Network of Research & Architecture BV	Capital Centres in Rural Africa	startsubsidie	architectuur	internationaal	€ 7.500	€ 7.500
Stichting Archis	Trust in a Blockchain Society	startsubsidie	interdisciplinair	internationaal	€ 7.500	€ 7.500
Bora Hong	Bangkok Design Week 2018 'The New-ist Vibes' – Here and There project	evenement	vormgeving	Thailand	€ 60.600	€ 60.600
Make Shift gGmbH	Make City – Festival for Architecture and Urban Alternatives 2018	festival	architectuur	Duitsland	€ 35.640	€ 35.640
Kulturprojekte Berlin GmbH/transmediale	transmediale 2018 face value	festival	digitale cultuur	Duitsland	€ 8.000	€ 8.000
President and Fellows of Harvard College	Lightbox Installation by JODI for the Harvard Art Museums	manifestatie (ontwerpend)	digitale cultuur	Verenigde Staten	€ 29.555	€ 29.555
Teresa van Dongen	Light by Night (werktitel)	onderzoek	vormgeving	Frankrijk	€ 18.000	€ 18.000
The City	See	startsubsidie	architectuur	Zuid-Afrika Verengd	€ 7.500	€ 7.500
Anne Vaandrager	State of Unsettlement	startsubsidie	interdisciplinair	Koninkrijk	€ 7.500	€ 7.500
Jason Hansma	Lived Objects (Electric Shadows)	audiovisuele productie	digitale cultuur	internationaal	€ 7.330	€ 7.330
Crafts Council	Leren van Marokko	startsubsidie	interdisciplinair	Marokko	€ 7.500	€ 7.500
Publication Studio Rotterdam	Publication Studio Digital Environment	website / applicatie	digitale cultuur	internationaal	€ 17.600	€ 17.600
Jap Sam Books	'Everyday Life. Stories of Gwangju Folly 3'	symposium	architectuur	Zuid-Korea	€ 20.000	€ 20.000
Stichting fanfare	fanfare – Chaumont	symposium	vormgeving	Frankrijk	€ 23.620	€ 23.620
75%-streven besteding in focus- en maatwerklanden						
totaal verleend binnen deelregeling		€ 805.367				
verleend bedrag in focus- en maatwerklanden		€ 499.715				
% verleend aan focus- en maatwerklanden		62%				

C) Uitgebreide toelichting Internationaal Cultuurbeleid

Binnen de Deelregeling Internationalisering wordt de internationale ontwerppraktijk van Nederlandse ontwerpers gestimuleerd in het aangaan van langdurige relaties, het tonen van het onderscheidend vermogen en het verbreden van het werkkterrein. Voorwaarde voor subsidiëring is dat er sprake is van een buitenlandse vraag. De kwaliteit van de voorstellen binnen de Deelregeling Internationalisering blijft zich ontwikkelen. De aanvragers benoemen steeds beter de relatie tussen hun projecten en de relevantie van het onderwerp in het buitenland en voor de disciplines. In 2017 valt op dat de verhouding van de disciplines die aanvragen en ondersteund worden beter in balans is. Zo lijken internationale projecten in de digitale cultuur beter hun weg te vinden naar de regeling en sluit de opzet van de aanvragen steeds beter aan bij de regeling. De aard van de projecten loopt uiteen: van een overzichtstentoonstelling tot individuele deelname aan een internationale manifestatie, van ontwerpend onderzoek tot spreker in een internationaal programma. Mede door deze regeling nemen Nederlandse makers en ontwerpers een sterke internationale positie in op het gebied van interdisciplinaire samenwerkingen. Met ingang van de nieuwe beleidsperiode en de focus op prioriteitslanden wordt opgemerkt dat van de toegekende aanvragen gemiddeld 62% in de focus- en maatwerklanden plaatsvindt.

De ontwerpdisciplines architectuur, vormgeving en digitale cultuur hebben zowel een culturele en maatschappelijke als een economische component. Dit is terug te zien in de partnerschappen die worden aangegaan en coalities die worden gevormd binnen de internationale projecten, ondersteund vanuit het Programma Internationalisering Ontwerpsector. Naast het presenteren van werk in het buitenland, richt de internationaliseringspraktijk van Nederlandse ontwerpers zich ook op kennisontwikkeling.

In 2017 zijn in totaal 40 projecten ondersteund, die divers van aard zijn. Waaronder de reizende tentoonstelling van het werk van Joris Laarman in de Verenigde Staten, het ontwerpend onderzoek van OMA voor Manifesta in Palermo, en de installatie ANIMA II van Nick Verstand in Design Society, in Shenzhen. Deze projecten worden hieronder inhoudelijk beschreven als praktijkvoorbeeld.

Joris Laarman Lab VS Tour – Design in the Digital Age

Laarman speelt met de mogelijkheden die opkomende technologieën bieden voor vormgeving, nu en in de toekomst. Samen met ingenieurs, programmeurs en ambachtslieden experimenteert hij op het snijvlak van kunst, wetenschap en technologie, waarbij het maakproces vaak net zo vernieuwend is als het eindresultaat. In de periode van september 2017 t/m januari 2018 werd zijn werk tentoongesteld in drie verschillende musea: het Cooper Hewitt, Smithsonian Design Museum in New York, High Museum of Art in Atlanta en het Museum of Fine Arts in Houston. De aanleiding was een overzichtstentoonstelling in het Groninger Museum, samengesteld door curatoren Mark Wilson en Sue-an van der Zijpp in samenwerking met Laarman en zijn partner Anita Star. Voor de tour door de Verenigde Staten heeft een curator per deelnemende instelling een gepaste presentatie samengesteld. Daarnaast is een publiek programma samengesteld waarin de thema's als digitale fabricatie versus handwerk en de impact van digitale technologie op het alledaagse leven werden verkend. Voor de drie tentoonstellingen is een catalogus gepubliceerd met mooi beeldmateriaal en duidende essays.

'...it not only represents the world of the future; it is announcing the brave new present.'—New York Times

Palermo Atlas at Manifesta – OMA

De twaalfde editie van Manifesta, de door Europa trekkende biënnale voor hedendaagse kunst, vindt in 2018 plaats in Palermo. Deze stad staat voor diverse geopolitieke uitdagingen, waaronder de vluchtelingenopvang en klimaatverandering. De Nederlandse organisatie Manifesta heeft Office for Metropolitan Architecture (OMA) uitgenodigd om het evenement te cureren. Het is daarmee de eerste keer dat een architectenbureau een dergelijke rol binnen het evenement vervult. Onder leiding van architect Ippolito Pestellini Laparelli zoekt Manifesta naar nieuwe benaderingen van de architectonische, stedelijke, economische, sociale en culturele transformatieprocessen die in Palermo aan de gang zijn. Pestellini Laparelli wordt daarbij ondersteund door een team van ontwerpers uit verschillende disciplines. Het inhoudelijke fundament voor de biënnale legt OMA met de Palermo Atlas, een interdisciplinaire beschouwing en analyse van de stad en regio. Dit ontwerpend onderzoek vormt het kader voor het curatorschap en biedt het stadsbestuur van Palermo aanknopingspunten voor hun toekomststrategieën. Tevens worden de kernconclusies van het onderzoek verwerkt in de publieke programmering tijdens Manifesta, waarbij 250.000 bezoekers worden verwacht. In de communicatiestrategie zet Manifesta in op een bereik van 4 miljoen personen op lokale en internationale schaal.

Manifesta vindt tussen 16 juni en 4 november 2018 plaats en is reeds breed aangekondigd in verschillende internationale media.

Nick Verstand – ANIMA II in Design Society, Shenzhen

De installatie ANIMA van Nick Verstand is opgenomen in de openingstentoonstelling 'Minding the Digital' van Design Society, een nieuw designmuseum in Shenzhen, China. De inhoudelijke programmering en internationale positionering van deze nieuwe culturele hub is onder leiding van Ole Bouman, voormalig directeur van het NAI. Hij is goed bekend met het Nederlandse veld van de creatieve industrie en dit is terug te zien in de programmering. In 'Minding the Digital' is naast ANIMA II ook werk van Ben van Berkel, Iris van Herpen en Joris Laarman tentoongesteld te midden van andere internationaal gerenommeerde makers. Voor deze gelegenheid wilde Verstand de audiovisuele installatie, die eerder tijdens SXSW in Texas is gepresenteerd, doorontwikkelen naar een vernieuwde versie. Specifiek is de interactie mens-machine duidelijker waarneembaar voor het publiek, zodat de effecten hiervan beter te onderzoeken zijn. Voor ANIMA II werkt Verstand met het bedrijf Pufferfish, dat de sferische projectiehardware levert. En met 4DSOUND, een bedrijf dat software ontwikkelt waarmee geluid tot een sterke ruimtelijk beleving leidt. Daarnaast werken onderzoeker kunstmatige intelligentie Dirk Broenink en componist Salvador Breed mee aan het project. Roel van Herpt ondersteunde Verstand in het pitchen van het project bij relevante Chinese partijen. Het is de eerste langdurige tentoonstelling van het werk van Nick Verstand in China en daarmee een eerste introductie van zijn werk op de Aziatische markt.

ANIMA II is onder meer gepubliceerd in *Art Trade Journal* en in SOLA, met een video interview. SOLA is een videoplatform voor kunst, design en muziek met een achterban van 12 miljoen volgers. Gepubliceerde video's worden circa 3 miljoen keer bekeken.

Overzicht van enkele online publicaties

Joris Laarman

- Teaser, Cooper Hewitt Museum: <https://vimeo.com/226207676>
- New York Times: <https://www.nytimes.com/2017/12/05/arts/design/joris-laarman-lab-cooper-hewitt-technology.html>
'...it not only represents the world of the future; it is announcing the brave new present.' — *New York Times*
- The Architect's Newspaper: <https://archpaper.com/2017/10/joris-laarman-cooper-hewitt-show/>
- myAJC: <https://www.myajc.com/entertainment/arts--theater/dutch-designer-joris-laarman-and-the-brave-new-now-high/WOY0NKyv75YO48t41L46SJ/>
- 3D printing industry: <http://www.atlantamagazine.com/homeandgarden/joris-laarmans-technology-driven-furniture-will-be-on-display-high-museum-of-art/>
- Atlanta magazine: <http://www.atlantamagazine.com/homeandgarden/joris-laarmans-technology-driven-furniture-will-be-on-display-high-museum-of-art/>
- Catalogus: https://www.amazon.com/Joris-Laarman-Lab/dp/1947359002/ref=sr_1_2?ie=UTF8&qid=1503501523&sr=8-2&keywords=joris+laarman+labhttp://www.rampub.com/design/978-1-947359-00-0
- High Museum of Art in Atlanta: <https://www.high.org/exhibition/joris-laarman-lab-design-in-the-digital-age/>
- Cooper Hewitt Museum: <https://www.cooperhewitt.org/2017/05/16/cooper-hewitt-smithsonian-design-museum-to-present-joris-laarman-lab-design-in-the-digital-age/>
- Museum of Fine Arts in Houston: <https://www.mfah.org/art/detail/98805>
- Smithsonian Design Museum in New York: <https://www.si.edu/exhibitions/joris-laarman-lab-design-in-the-digital-age-6201>

Palermo Atlas

- Arch Daily: <https://www.archdaily.com/884732/oma-reveals-concept-for-manifesta-12-palermo-the-planetary-garden-cultivating-coexistence>
- 'Palermo Atlas is a study of the past and present city, a collection of patterns, perceptions, stories and testimonies gathered on the ground and supported by data,' said Pestellini Laparelli. 'On the one hand, the Atlas uses the city of Palermo as a point of departure to tell the story of the Mediterranean and Europe at large; on the other it is a reflection on characteristics that are specific to Palermo.'
- Arch Daily: <https://www.archdaily.com/875036/oma-unveils-urban-study-and-strategy-for-manifesta-12-in-palermo>.
- 'Palermo Atlas represents a novel creative mediation model proposed by Manifesta that focuses on transforming a nomadic art biennial into a sustainable platform for social change, rooted in holistic urban analysis and determined to leave a tangible legacy for every host city,' explains OMA.

- Apollo Magazine: <https://www.apollo-magazine.com/art-diary/manifesta-12-palermo/>
- BauNetz: https://www.baunetz.de/meldungen/Meldungen-Manifesta-Konzept_fuer_Palermo_vorgestellt_5261761.html?source=rss
- ArtReview: https://artreview.com/opinion/opinion_online_jj_charlesworth_the_end_of_the_biennial/
- IOARCH: http://www.ioarch.it/palermo_atlas_by_oma_in_vista_di_manifesta_12_-1990-0.html
- WWD: <http://wwd.com/eye/people/omas-ippolito-laparelli-design-architecture-current-global-conditions-10939591/>
- 'In addition to heading up OMA's role as the Manifesta 12 team for urban studies, Laparelli, an OMA partner who specializes in preservation, scenography and curation, is also pitching in as a creative mediator along with Dutch filmmaker and journalist Bregtje van der Haak; Spanish artist, architect and scholar Andrés Jaque, and Swiss contemporary art curator Mirjam Varadinis.' WWD – eye-people blog
- Exibart: <http://www.exibart.com/notizia.asp?IDNotizia=53960&IDCategoria=204>
- <http://oma.eu/projects/manifesta-12-palermo-atlas>

ANIMA II Design Society, Shenzhen

- Website Design Society: <http://designsociety.cn/en/category/person-list/detail!nick-verstand>
- China Daily: http://www.chinadaily.com.cn/culture/art/2017-06/20/content_29817820_8.htm

D) Vastgestelde en nog vast te stellen subsidies

	Subsidies vastgesteld in 2017		Subsidies nog vast te stellen per 31-12-2017	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Culturele basisinfrastructuur				
Architectuur	89	1.554.296	121	2.374.647
Vormgeving	105	1.523.160	124	1.822.938
Digitale cultuur	80	1.366.152	82	1.410.643
Meerjarige programma's	8	3.439.182	15	10.630.000
Activiteitenprogramma's	32	1.468.162	64	2.575.432
Festivals	21	848.155	29	766.513
Dutch Design Foundation	--	--	1	250.000
Talentontwikkeling	81	682.067	36	847.000
Gamefonds	16	345.380	11	200.225
TAX-videoclipfonds	5	80.788	8	128.862
Non-Fictie Transmediaregeling	7	285.614	23	1.206.750
Vouchers	28	36.400	30	55.202
Totaal instellingssubsidie	472	11.629.357	544	22.268.212
Programma's en projecten				
Internationalisering (OCW)	82	1.206.500	44	911.142
Internationalisering BuZa	--	--	--	--
Internationalisering BuZa BEB	--	--	--	--
Dutch Cultural Manifestations Abroad (HGIS)	8	167.861	1	28.000
Talentontwikkeling in Int. Context	1	23.579	8	194.245
Talentontwikkeling Creatieve Industrie	6	40.000	7	67.450
Meerjarige instellingen (eenmalige subs. Vermue)	3	250.000	--	--
Actieagenda Zorg en Onderwijs (OCW)	26	518.392	11	257.964
Actieagenda IVO (IenM/BZK)	51	1.162.984	19	584.028
Erfgoed en Ruimte	4	39.936	19	401.970
Totaal programma's en projecten	181	3.409.252	109	2.444.799
Totaal instellingssubsidie en projectsubsidies	653	15.038.609	653	24.713.011

E) Bezwaren

Deelregeling	Totaal aantal bezwaarschriften	Aantal bezwaar-schriften niet ontvankelijk	Aantal bezwaar-schriften ontvankelijk maar ongegrond	Aantal gegronde bezwaarschriften ¹	Aantal ingetrokken bezwaarschriften ²	Aantal beroep-schriften	Aantal klachten
Architectuur	--	--	--	--	--	--	--
Vormgeving	3	--	1	1	1	--	--
Digitale cultuur	3	1	--	2	--	--	--
Meerjarige programma's	--	--	--	--	--	--	--
Activiteitenprogramma's	6	--	4	1	1	--	--
Festivals	1	--	1	--	--	--	--
Internationalisering	--	--	--	--	--	--	--
Talentontwikkeling	1	--	--	--	1	--	--
TAX-videoclipfonds	3	--	2	1	--	--	--
Gamefonds	1	--	--	1	--	--	--
Non-Fictie Transmediaregeling	1	--	1	--	--	--	--
Totaal	19	1	9	6	3	--	--

¹ Alle gegrond verklaarde bezwaarschriften hebben geleid tot een nieuw advies op basis waarvan het bestuur een nieuw besluit heeft genomen.

² Alle vermelde ingetrokken bezwaren hebben na overleg met de bezwaarden geleid tot een herziene aanvraag.

* 2 bezwaren uit 2016 (ultimo 31-12-2016 in procedure) zijn in 2017 behandeld.

Architectuur

Bezwaren: geen

Klacht: geen

Vormgeving

Bezwaren: Museum Boijmans Van Beuningen (gegrond, herbeoordeeld en toegekend), Image Society (ongegronde), Blossom& Grace (bezwaar ingetrokken, herziene aanvraag)

Klacht: geen

Digitale cultuur

Bezwaren: Jos Volkers (niet ontvankelijk), Robin Koek (gegrond, toegekend), Officina Corpuscoli (deels gegrond)

Klacht: geen

Activiteitenprogramma's

Bezwaren: Transnatural Art & Design (gegrond, herbeoordeeld, negatief), Architectuurcentrum Twente (ongegronde), TextielMuseum (ingetrokken), CAST Tilburg (ongegronde), ARK fryslân (ongegronde), ABC Architectuurcentrum Haarlem (ongegronde)

Klacht: geen

Festivals

Bezwaren: Stichting Impakt (ongegronde)

Klacht: geen

Talentontwikkeling

Bezwaren: Studio Lilian Bosch (bezwaar ingetrokken)

Klacht: geen

TAX-videoclipfonds

Bezwaren: Metahaven (ongegrond), Quba Republic (ongegrond), A Balladeer (deels gegrond, herbeoordeeld, negatief)

Klacht: geen

Gamefonds

Bezwaren: Alterego Games (gegrond, herbeoordeeld, negatief)

Klacht: geen

Non-Fictie Transmediaregeling

Bezwaren: Stichting Beeldend Vermogen (ongegrond)

Klacht: geen

F) Georganiseerde activiteiten/bereik

Bijeenkomsten

	Aantal	Aantal deelnemers
Activiteiten georganiseerd door het fonds		
Nieuwjaarsreceptie	1	550
Deelnemerslunch Transmediale	1	14
Denktanksessie brief informateur vanuit de creatieve industrie	1	60
Receptie ontwerpsector op SXSW New Dutch Wave	1	35
Bijeenkomst Stadslabs	1	79
Borrel Milaan	1	250
Rondleiding delegatie ambassadeur en consul-generaal Milaan	1	30
Informatiebijeenkomst Open Oproepen Erfgoed en Ruimte #1	1	30
Onderwijsconferentie 'Leeromgeving van de toekomst'	1	220
Eindpresentatie Open Oproep Dementie in de Openbare Ruimte	1	83
Symposium Research Lab Future of Learning KABK (i.s.m. STT en SCI)	1	35
Proeftuin NL #1	1	52
Informatiebijeenkomst Open Oproepen Erfgoed en Ruimte #2	1	13
Proeftuin NL #2	1	36
Tentoonstelling 'In No Particular Order'	1	5.500
Proeftuin NL #3	1	57
Voorlichting Open Oproep Biënnale Venetië – Machines for Freedom	1	99
VR cinema tijdens Dag van de Stad	1	300
Filmvertoning <i>Gekke vriend</i> tijdens Dag van de Stad	1	300
Proeftuin NL #4	1	87
Stadmakerscongres	1	260
Presentation Research Lab Future of Learning KABK (i.s.m. STT en SCI)	1	66
	22	8.156
Expertmeetings door Stimuleringsfonds georganiseerd		
Terugkomdag Talenten II (lichting 2016/17)	1	9
Vorbereidende bijeenkomst Milaan	1	10
Evaluatiebijeenkomst Milaan	1	10
Terugkomdag Talenten III (lichting 2016/17)	1	20
Teambijeenkomst Erfgoed #1	1	21
Vorbereiding INPO (lichting 2016/17)	1	20
Rondetafelbijeenkomst algoritmes	1	9
Terugkomdag Talenten Maastricht (lichting 2017/18)	4	16
Rondetafelgesprekken Turkije/Istanbul	3	25
Rondetafelgesprekken Rusland/Moskou	3	20
Rondetafelbijeenkomst positie Games – Digitale cultuur	1	11
Werkbijeenkomst Creatieve Werkplaats	1	12
Rondetafelgesprekken Egypte/Cairo	3	17
Rondetafelgesprekken Marokko/Rabat	3	22
Werkbijeenkomst Interdisciplinaire Leeromgeving	1	22
Terugkomdag Talenten I (lichting 2017/18)	1	11
Werkbijeenkomst Flexibiliteit van de Leeromgeving	1	16
Expertmeeting Dementie in de Openbare Ruimte	1	30
Teambijeenkomst Erfgoed #2	1	21
	30	322

Evaluatiebijeenkomsten/vergaderingen selectiecommissies open oproepen		
Evaluatie commissie E-cultuur over 2016	1	10
Evaluatie adviescommissie Festivals	1	11
Vergadering Open Oproep Dementie in de Openbare Ruimte	1	4
Evaluatie Milaan	1	10
Vergadering Open Oproep Erfgoed en Ruimte #1	1	3
Vergadering Open Oproep Erfgoed en Ruimte #2	1	3
Vergadering Open Oproep Ruimte voor Ontwerpkritiek	1	7
Evaluatie adviescommissie Activiteitenprogramma's	1	10
Vergadering Open Oproep Fresh Perspectives	1	6
Evaluatie commissie Architectuur	1	11
Vergadering Open Oproep Biënnale Venetië	1	5
Vergadering Open Oproep Residency Arita 2018	1	5
Evaluatie adviescommissie Talentontwikkeling	1	9
Vergadering Open Oproep Erfgoed en Ruimte #3	1	3
Vergadering Open Oproep Erfgoed en Ruimte #4	1	3
Vergadering Open Oproep Professionalisering ontwerppraktijk	1	5
Vergadering Open Oproep Professionalisering Ontwerpplatforms	1	5
Evaluatie commissie Vormgeving	1	17
	18	127
Presentatie van fonds op externe bijeenkomsten		
Presentatie/consultatie bij SER/RvC over arbeidsmarkt creatieve industrie	1	50
Presentatie Creative & Cultural think tank	1	15
Presentatie D2 ICB voor ambassades en consulaten	1	30
Sandberg@mediapark eindpresentatie	1	250
Presentatie tijdens Landschapstriënnale	1	250
Evaluatie Gamefonds bij Beeld en Geluid	1	16
Presentatie + sessie Creatieve Industrie tijdens ambassade terugkomdagen	1	35
SMULLIN	1	17
Evaluatie Non-Fictie Transmediaregeling bij Beeld en Geluid	1	26
	9	689
Subsidievoorlichting		
AKV St. Joost, Breda	1	43
Future Market Gerrit Rietveld Academie	1	20
Rondleidingen studenten tentoonstelling 'In No Particular Order'	11	230
Speed dates HKU-studenten – Passie en Poen	1	30
	14	323
Spreekuren/voorlichtingsbijeenkomsten door Stimuleringsfonds		
Bespreking Salone Milaan met consul-generaal en partners	1	20
rondleiding cultureel attachees door INPO/DDW	1	30
Rondleiding internationale VIP-pers DDW	1	15
Rondleiding Duitse museumcuratoren	1	3
Rondleiding Franse pers DDW	1	15
Rondleiding gemeente Rotterdam	1	4
Congres Slovenië	1	100
Presentatie HNI over het fonds	1	25
	8	212
Totaal bereik bijeenkomsten	101	9.829

Communicatiemiddelen print**Publicaties/Flyers (oplage)**

Onderwijs Leeromgeving van de toekomst	1	500
Flyer Leeromgeving van de toekomst	1	400
Kalender deadlines 2018	1	1.000
'In No Particular Order'/Talentontwikkeling flyer	1	5.000
Visitekaartjes Urbanisatie	1	500
Visitekaartjes Onderwijs	1	1.000
Visitekaartjes Milaan	1	500
Z-cards	1	4.000
	8	12.900

Advertenties print (oplage medium)

Vacature Hoofd Subsidies, <i>NRC Handelsblad</i>	1	1.000.000
Vacature Raad van Toezicht, <i>NRC Handelsblad</i>	1	1.000.000
<i>Jaarboek Architectuur in Nederland</i>	1	3.000
	3	2.003.000

Totaal bereik communicatiemiddelen print*	8	12.900*
--	----------	----------------

* Bereik via advertenties in print zijn niet in het totaal meegenomen; effectief bereik is niet meetbaar

Communicatiemiddelen online**Online publicaties**

Jaarverslag 2016	1	1602
E-zine Proeftuin NL	1	394
Film <i>Gekke vriend</i>	1	963
	3	2.959

Advertenties online

Vacature hoofd Subsidies	1	23.000
Vacature medewerker Communicatie	1	23.000
Vacature stafmedewerker	1	23.000
	3	69.000

Mailings (aantal ontvangers)

Nieuwsbrief	24	10.450
Specials	10	6.975
Persberichten	5	3.069
Uitnodigingen (excl. verstuurd via medewerkers persoonlijk)	7	15.024
Open-oproepmailingen	3	4.547
	49	40.065

Websites

Unieke bezoekers stimuleringsfonds.nl	107.917
Unieke bezoekers online aanvraagomgeving	7.537
Kennispagina Zorg	9.219
Kennispagina Onderwijs	4.983
Kennispagina Urbanisatie	10.319
Kennispagina Vormgeving	3.885

Kennispagina Digitale cultuur	1.569
Kennispagina Internationalisering	3.140
Kennispagina Talentontwikkeling	8.625
Unieke bezoekers HedyAnconaprijs.nl	85
Unieke bezoekers De Energieke Stad.nl	4.418
	<hr/>
	161.697
Social media	
Facebook, uniek bereik	720.738
Twitter, uniek bereik	327.328
Instagram, uniek bereik	39.596
LinkedIn (niet meetbaar)	
	<hr/>
	1.087.662
Totaal bereik online	1.361.383
Totaal publieksbereik bijeenkomsten, print, online	1.384.112
Campagne INPO	Min. 4.428.599
<i>Totaal bereik INPO*</i>	<i>4.428.599*</i>

*Bereik via communicatiemiddelen voor campagne INPO (posters, DDW, advertenties) zijn niet in het totaal meegenomen, vanwege onduidelijkheid over de effectiviteit van het werkelijke bereik.

Bijlage II: Meerjarenbegroting 2017 - 2020

	MJB vastgesteld door RvT 8-12-2015. Goedgekeurd door OCW op 20-9-2016	Aangepaste MJB vastgesteld door RvT en ter notificatie bij OCW aangeleverd op 9-11-2016	Werkbegroting 2017 – n.a.v. beschikte middelen OCW in de loop van 2017	Vershil begroting 2015 en werkbegroting 2017	
	Begroting	Begroting	Begroting		
	2017	2017	2017		
OCW 9 nov 2016 ingediend					
Vastgesteld RvT 9-11- 2016					
Vastgesteld RvT december 2017					
BATEN					
<u>Directe opbrengsten</u>					
Lagere vastgestelde subsidies	-	-	-		
Ingetrokken subsidies	-	-	-		
Totale opbrengsten	-	-	-		
Niet-bestede subsidie 2013-2016	-	67.000	67.000	-67.000	Onttrekking ultimo 2016 'nog te verlenen subsidies'. Betreft projectsubsidie kennisdeling ondernemerschap CI.
Programma Talentontwikkeling CI 2017-2020 (best.reserve)	-	189.000	189.000	-189.000	BF OCW. Geen realisatie 2017. OCW-besluit 20-12-2017.
Programma Talentontwikkeling CI 2015-2016 (best.fonds ocw)	-		47.450	-47.450	Aanwending best.reserve TO CI (ultimo 2016: € 299.850)
Subsidie OCW Activiteitenlasten	9.726.500	10.551.000	17.899.000	-8.172.500	Mutatie als gevolg van toekenningen additioneel OCW en proj.subs. 1) Op 19-12-2016 ophoging instellingssubsidië Fest en DDF 2) Op 7-9-2017 arbeidskostenontw. 3) MJP aanvankelijk over 4 jaar begroot. Werkbegroting en realisatie incl. toekenningen die volledig op budget 2017 drukken 4) Excl. de op 20-12-2017 toegekende middelen Kunst en Cultuur
OCW Apparaatskosten	1.692.300	1.803.240	1.882.700	-190.400	Mutaties als gevolg van toekenningen OCW
Programma Actieagenda OCW	850.000	850.000	850.000		
Programma Actieagenda IVO IenM		350.000	350.000	-350.000	Op 14-8-2017 toegekend door IenM/BZK
Programma Internationaal OCW	800.000	800.000	800.000		
Programma Internationaal BuZA		318.000	318.000	-318.000	Op 4-4-2017 toegekend door BuZa (excl. 125.000)
Programma Internationaal (HGIS)	200.000	200.000	200.000		

Projectsubsidie Erfgoed en Ruimte/RCE	-	pm	1.000.000	-1.000.000	Op 16-3-2017 toegekend door OCW
Vermue eenmalig	-	pm	250.000	-250.000	Op 20-4-2017 toegekend door OCW
Pop Investeringsfonds	-	-	pm		
Programma Talentontwikkeling CI 2017-2020	189.000			189.000	Conform beleidskader verplichte reservering uit eigen middelen voor 3 jaar (€ 189.000 p/jr) totdat nadere aanwijzing OCW m.b.t. bestemmingsfonds. Op 20-12-2017 volgde besluit voor 4 jaar uit best.fonds te onttrekken (189.000 p/jr). Aanzienlijke verschuiving binnen de MJB met een herverdeling van budgetten voor de jaren 2018-2020 tot gevolg. Hiermee bestaat het BF nagenoeg volledig uit geoormerkte middelen.
Overige bijdragen		-	-		
Totale bijdragen	13.457.800	15.128.240	23.549.700	-10.395.350	
LASTEN					
Apparaatskosten personeel	623.200	674.500	651.900		
Apparaatskosten materieel	421.400	692.300	531.000	-109.600	
Totaal apparaatskosten	1.044.600	1.366.800	1.182.900	-138.300	
Activiteitenlasten personeel	603.700	376.440	362.800		
Activiteitenlasten materieel (m.i.v. 2017 apart)	44.000	60.000	60.000		
Totale activiteitenlasten	647.700	436.440	422.800	224.900	
Subtotaal apparaatskosten (APK)	1.692.300	1.803.240	1.605.700	86.600	
Adviescommissiekosten extern	-	-	277.000	-277.000	Werkbegroting conform indeling Handboek dec. 2017
Totale apparaatskosten (APK)	1.692.300	1.803.240	1.882.700	-190.400	
Activiteitenlasten subsidies	8.999.000	9.823.000	17.520.450	-8.521.450	Aanvullend toegekende middelen
Uitvoering beleid (flankerend)	440.000	615.000	615.000	-175.000	
Uitvoering beleid (overige activiteiten)	476.500			476.500	Verschuiving naar apparaatskosten incl. ciekosten
Totaal Uitvoering Beleid	9.915.500	10.740.000	18.135.450	-8.219.950	

Projectsubsidies Programma's	1.850.000	2.585.000	3.835.000	-1.985.000
Internationaal OCW	800.000	800.000	800.000	0
Internationaal HGIS/OCW	200.000	200.000	200.000	0
Internationaal BuZA (ICB/IOB)	pm	318.000	318.000	-318.000
Programma OCW AARO Zorg en Onderwijs	850.000	850.000	850.000	0
Programma AARO IenM – IVO	pm	350.000	350.000	-350.000
Projectsubsidie Ondernemerschap Creatieve Ind.	--	67.000	67.000	-67.000
Projectsubsidie Erfgoed en Ruimte	--	pm	1.000.000	-1.000.000
Projectsubsidie instellingen Vermue	--	pm	250.000	-250.000
Totaal Uitvoering beleid & projectsubsidies	11.765.500	13.325.000	21.970.450	-10.204.950
TOTALE LASTEN	13.457.800	15.128.240	23.853.150	-10.395.350
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-	-	-303.450	303.450
Saldo rentebaten/rentelasten	-	-	-	
EXPLOITATIERESULTAAT	-	-	-303.450	303.450

Begroot negatief resultaat 303.450 betreft de onttrekking bestemmingsfonds OCW conform brief d.d. 24-10-2017 voor de TO CI 2017-2020 (€ 189.000), TO CI 2015-2016 (47.450) en Kennisdeling ondernemerschap creatieve industrie (67.000)

Verloop instellingssubsidie OCW	8-12-2015	20-9-2016	7-9-2017	31-12-2017
Bijdrage OCW instellingssubsidie	45.824.000	46.505.340	47.434.335	47.434.335
Aanvullende bijdrage festivals		1.600.000	1.600.000	1.600.000
Aanvullende bijdrage DDW		1.600.000	1.600.000	1.600.000
Kunst en Cultuur				750.000
Totaal OCW	45.824.000	49.705.340	50.634.335	51.384.335
Gem. max apparaatskosten 4 jaar (15,26%)	6.992.742	7.585.035	7.726.800	7.841.250
Gem. max apparaatskosten per jaar (15,26%)	1.748.186	1.896.259	1.931.700	1.960.312